اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

دوشنبه
• ۸ خرداد ۱۴۰۲
• ۹ ذی‌القعده ۱۴۴۴
• ۲۹ مه ۲۰۲۳

• سال سی‌وپنجم شماره پیاپی ۳۶۴۵ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۳۲۷ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۵۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

روند بررسی برنامه توسعه در مجلس چگونه است؟

سند برنامه هفتم در راه خانه ملت

اظهارات دولتمردان و نمایندگان مجلس گویای این مطلب است که به‌زودی قرار است لایحه برنامه هفتم توسعه به مجلس ارائه شود و مجلس باید جلسات خود را برای بررسی این لایحه به‌صورت فشرده برگزار کند. پس از آنکه دولت به‌صورت رسمی لایحه برنامه هفتم توسعه را به مجلس شورای اسلامی ارائه دهد، اعضای کمیسیون تلفیق برنامه هفتم توسعه مشخص می‌شوند که البته برخی کمیسیون‌های تخصصی مجلس اعضای خود را برای حضور در کمیسیون تلفیق مشخص کرده‌اند، اما هنوز ترکیب کامل کمیسیون تلفیق مشخص نشده است. معمولا جلسات این کمیسیون به‌صورت فشرده و در شیفت صبح و عصر و حتی در تعطیلات مجلس برگزار می‌شود تا هرچه زودتر گزارش نهایی کمیسیون تقدیم صحن مجلس شود.

۲

گزارش صمت از داده‌های اخیر مرکز آمار نشان می‌دهد

تورم در آستانه گذر از مرز ۵۰ درصدی

بررسی آخرین گزارش منتشر شده درباره تورم کشور نشان می‌دهد گرچه تا اندازه‌ای از شتاب نرخ تورم نقطه به نقطه نسبت به فروردین کاسته شده، اما نرخ تورم سالانه همچنان به روند فزاینده خود ادامه می‌دهد و با رسیدن به شاخص ۴۹.۱ درصدی در آستانه شکستن رکورد تورم ۴ دهه گذشته قرار دارد. آخرین گزارش مرکز آمار ایران نشان می‌دهد در اردیبهشت امسال، نرخ تورم نقطه به نقطه به ۵۴.۶ درصدی رسیده است. این یعنی خانوارهای کشور به طور میانگین باید ۵۴.۶ درصد بیش از اردیبهشت ۱۴۰۱ برای خرید یک «مجموعه کالاها و خدمات یکسان» هزینه کنند. در این میان تورم خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها همچنان پیشتاز تورم در کشور است؛ به‌نحوی که تورم خوراکی‌ها بیش از ۷۰ درصد است و برخی اقلام این گروه، مانند روغن و گوشت قرمز تورم سه‌رقمی دارند.

۷

عکس: صمت

انتقاد فعالان کارگری به ماده ۱۵ و ۱۶ لایحه برنامه هفتم توسعه

قانون نفس کارگران را می‌گیرد؟

۴-۱۱

سرمقاله

فرمول تحقق تورم تک‌رقمی

۲

گفت‌وگو

تعرض سرمایه به کار به‌شکلی عریان

۱۲

گزارش‌های روز

رمق از جان تولید می‌رود

۶

ترکیه و چین در کمین بازار افغانستان

۹

فناوری اطلاعات برگ برنده ارزآوری

۱۳

غبار ۳۰ساله بر یک قانون

در حالی سالگرد تخریب ساختمان متروپل را پشت سر گذاشتیم که این حادثه دلخراش موجب از بین رفتن تعدادی از هموطنانمان در استان خوزستان شد. پیش از وقوع حادثه ناظر اول که زیر نظر سازمان نظام مهندسی است چندین بار گزارش تخلفات را مطرح کرده بود، اما شهرداری به‌عنوان ناظر نهایی پروژه‌های ساختمانی، گزارش مهندس ناظر را نادیده گرفته و نپذیرفته بود، این در حالی‌است که قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان پس از ۳۰ سال در آذر سال گذشته تصویب شد که البته تا امروز اجرایی نشده است.

۱۶

« آگهی فراخوان مناقصه عمومی یک‌مرحله‌ای همراه با ارزیابی کیفی»
« خرید و تحویل ۲،۰۰۰ (دو هزار) عدد پارچه فیلترپرس »
نوبت دوم
ZAR SHOURAN
شرکت گسترش معادن و صنایع معدنی فلزی زرشوران
شناسه آگهی: ۱۵۰۲۹۹۲
م الف / ۸۰۳
شرح در صفحه ۳

سرمقاله

فرمول تحقق تورم تک‌رقمی

عاطفه خسروی
سردبیر

نـرخ تورم همان کلیدواژه‌ای اسـت کـه دولت‌ها برای جلب رضایت شهروندان سعی در کاهش آن دارند. در بازه‌های زمانی انتخابات نیز وعـده کاهش این نرخ در صدر اظهارات مناظرات قـرار گرفته و برنامه‌های کنترل تورم و نقدینگی با جدیت ارائه می‌شـوند؛ برنامه‌هایی که بیشـتر آنها در حد همـان بولتن‌ها و مناظـرات انتخاباتی باقی می‌مانند و در نهایت شـواهد بازار رفته‌رفته برنامه‌ها را در حد وعده‌ها تنزل می‌دهد.

در اقتصاد، تورم به افزایش سطح عمومی قیمت‌ها در یک بازه زمانی مشـخص گفته می‌شود. تورم را می‌توان افزایش بی‌رویه قیمت کالاها و خدمات بدون پشـتوانه و برنامه‌ریزی دانسـت کـه باعث کاهش قدرت خرید می‌شـود و تعادل میان تقاضای محصولات با نقدینگی موجود برای خرید آنها را بر هم می‌زند.

سال‌هاست نرخ تورم به یکی از مهم‌ترین بحران‌های اقتصادی کشور تبدیل شـده و ایران یکی از دیرپاترین تورم‌ها در جهان را تجربه می‌کند.

بالاترین نرخ تورم ثبت شـده پس از پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۷۴ ثبت شد که برابر با۴۹.۴درصد بوده است. البته این نرخ تورم در سال ۱۳۷۵ با تغییر سیاست‌های مالی و پولی دولت وقت به ریاسـت هاشـمی رفسـنجانی، به ۲۳.۲ درصد کاهش یافت.

هر چند بررسـی‌ها نشان می‌دهد در ۴۴ سال اخیر تنها در ۴ سـال نرخ تورم تک‌رقمی بوده، امـا دوره تورمی کنونی یکی از عجیب‌تریـن دوره‌های تورمی در ۴ دهه اخیر به‌شـمار می‌رود. این در حالی است که دولت سیزدهم در هفتمین برنامه توسعه، خبـر از دورخیز برای کاهش نرخ تورم به ۹.۵ درصدی تا پایان سال ۱۴۰۶ را می‌دهد. هدف‌گذاری که بسیاری از کارشناسان، تحقق آن را دور از انتظار می‌دانند. با این‌همه الزاماتی نیز برای تحقق این هدف‌گذاری عنوان می‌شـود. یکـی از این الزامات، تاکید بر کنترل نقدینگی اسـت. بدون شک در صورت کنترل فعالیـت بانک‌ها و جلوگیری از خلق بی‌رویه پول، در بلندمدت می‌توان به کنترل نقدینگی، کاهش نرخ تورم و به تبع آن رشد اقتصادی مناسب دست یافت.

به علاوه اینکه برای کاهش نرخ تورم نخست باید عوامل تورم‌زا را کاهش داد. این در حالی اسـت که شـواهد هیچ نشانه‌ای از کاهـش یا کنترل عوامل تورم‌زا ندارد. از جمله مهم‌ترین عوامل تورم‌زا در کشورمان می‌توان به رشد نقدینگی، کسری بودجه و افزایش تقاضای بازار بدون تغییر چندانی در طرف عرضه اشاره کرد. در عین حال مردم تحت مسیرهایی تورم را تجربه و از آن رنج می‌برند که مهم‌ترین این مسیرها، تورم پنهان، تورم اسمی، تورم ساختاری و تورم فشار هزینه است.

طی سال‌های اخیر بسـیاری از کالاها به‌ویژه محصولاتی که دولت به‌صورت دستوری نرخ آنها را مهار کرده و در ظاهر ثابت نگه داشـته با کاهش کیفیت مواجه شـده‌اند که عملا به تورم پنهـان دامن می‌زند. در این فرآینـد تولیدکنندگان برای فائق آمدن بر سیاست‌های دستوری دولت، همچنین ماندن در بازار و فائق آمدن بر رشـد شـدید هزینه‌ها، از طریـق تورم پنهان، محصولات خود را به بازار عرضه می‌کنند.

یکی دیگر از اشـکال تورم در کشـورمان، تورم اسمی است. دولت از طریق افزایش عرضه پول، زمینه رشـد تورم اسـمی را فراهم می‌آورد. پیشـی‌گرفتن تخصیـص منابع از تجهیز آن در بانک‌ها، در واقع همان تورم اسـمی اسـت که دولت باعث آن شـده اسـت. به‌عنوان نمونه، بانک‌ها بیش از ۱۰۰ درصد منابع خود را تسـهیلات می‌دهند در حالی که این نسبت باید ۶۵ تا ۷۰ درصد منابع باشد.

یکی دیگر از مسیرهای تورمی در ایران، تورم ساختاری است. افزایش تقاضا در حالی که نظام تولید پاسـخگوی آن نیسـت، زمینه افزایش قیمت‌ها را فراهم می‌کند.

هنگامی که هزینه‌های تولید مستقل از تقاضا افزایش می‌یابد، به‌طبع نرخ محصولات تولیدی در کشـور رو به رشد می‌گذارد. این فرآیند بسیاری از تولیدکنندگان را در شرایط ورشکستگی قرار می‌دهد. در ادامه، تورم شـدید باعث می‌شود بخش تولید زیر بار افزایش نرخ هزینه‌های قیمت‌تمام‌شـده محصول، قدرت رقابتی خود در بازار را از دست بدهد.

مجموعه عوامل یادشـده به‌عنوان عوامل تورم‌زا، سال‌هاست گریبان اقتصاد را گرفته و می‌توان گفت برای کاهش تورم راهی جز کاهش عوامل تورم‌زا نبوده و نخواهد بود.

به این فهرسـت بلندبالا، اختلاف نرخ سود بانکی با نرخ تورم و تولیـد پول بیش از تولید کالا و خدمات را هم اضافه کنید تا سختی مسـیر تحقق تورم تک‌رقمی روشن‌تر شود. بسیاری از کارشناسان معتقدند یکی از مهم‌ترین عوامل افزایش نرخ تورم، تولیـد پول بیش از تولید کالا و خدمات در اقتصاد یک کشـور اسـت؛ از این‌رو وقتی تولید رونق پیدا کند، می‌توان بخشـی از تورم را نیز با اسـتفاده از ظرفیت‌هـای آن مدیریت کرد. تولید اما به رشـد سـرمایه‌گذاری نیاز دارد و عملکرد ما در دهه‌های گذشـته در این حوزه مثبت نبوده است. جذب سرمایه نیازمند ثبات اقتصادی اسـت و ثبات اقتصادی نیازمند برقراری تعامل بـا جهان. یکی از مباحثی که می‌تواند زمینه‌سـاز رشـد تولید در کشور شـود، مباحث دیپلماسی اقتصادی و توسعه تعاملات با همسـایگان و کشورهای پیرامونی اسـت که منجر به کشف بازارهای جدید خواهد شـد. بنابراین با ثبات اقتصادی و روشن شدن افق‌های اقتصاد در سال‌های آینده می‌توان انتظار داشت که علاقه سـرمایه‌گذاران برای ورود بـه تولید نیز افزایش پیدا کند. به این ترتیب قطعا شـاهد بهبود وضع تولید و در کنار آن بهبود وضعیت شاخص‌هایی مانند تورم خواهیم بود.

در نهایت اینکه تحقق این هدف‌های رویایی نیازمند عزم جزم حاکمیتی و تلاش‌های بیشتر دولت است.

تعیین اولویت‌های سال پایانی مجلس یازدهم

رئیس مجلس شورای اسلامی تصریح کرد: رهبر معظم انقلاب دستور کار اصلی سـال آخر مجلس را در ۳ محور پیگیری مسـئله مهار تورم و رشـد تولید، تصویب برنامه هفتم و نهایی کردن طرح‌ها و لوایح نیمه‌کاره تعییـن کردند. تلاش می‌کنیم این محورها را در اولویت کارهای مجلس قرار دهیم و از همه همکاران در کمیسیون‌های تخصصی می‌خواهم درباره به سـرانجام رسـاندن این اولویت‌ها تا روز پایانی این دوره تلاش ویژه‌ای داشـته باشـند.به‌گزارش مهر، محمدباقر قالیباف در نطق پیش از دستور تاکید کرد: تاکید رهبر معظم انقلاب بر رفع این نقاط ضعف در سال پایانی در عین حمایت ایشـان از برآیند کلی عملکرد مجلس انقلابی، وظیفه‌ای سنگین بر دوش ما برای رفع کاستی‌ها قرار می‌دهد.رئیس مجلس شورای اسلامی ادامه داد: از روز آغاز به کار مجلس یازدهم، همیشه تاکید کردم کـه اجرایـی بودن قانون امری ضروری اسـت و از این‌رو تلاش کردیم در قانون‌گذاری‌هـا اولویت با لوایح یا طرح‌هایی باشـد که با نظر مسـئولان اجرایی دولت نوشـته و نهایی شـده است. بسـیاری از طرح‌هایی که در مجلس یازدهم تصویب شده، با کمک مسئولان اجرایی مربوطه تنظیم و تصویب شده است و گاهی وزرا جزو طراحان آن بوده‌اند. باتوجه به تاکید رهبر معظم انقلاب، از کمیسـیون‌های تخصصی درخواسـت می‌کنم که نظرات دولت را بیش از گذشـته در تنظیـم طرح‌ها لحاظ کنند.قالیباف بـا بیـان اینکه نحوه تعامل بیـن دولت و مجلـس از مهم‌ترین توصیه‌ها و دغدغه‌های رهبر انقلاب اسـت، گفت: رسـیدن بـه چارچوبی با هدف همکاری و هم‌افزایی بین ۲ قوه باید در دستورکار قرار گیرد.

روند بررسی برنامه توسعه در مجلس چگونه است؟

سند برنامه هفتم در راه خانه ملت

شـهریور سال گذشته مجمع تشـخیص مصلحت نظام، سیاسـت‌های کلی برنامه هفتم توسـعه را به رهبر معظم انقـلاب تقدیم کرد و پس از چند هفته این سیاسـت‌ها با تایید ایشـان به دولت ابلاغ شد. درباره اولویت‌بندی زمانی برای تدوین و تصویب برنامه هفتم توسـعه و لایحه بودجه سـال ۱۴۰۲ اختلاف‌نظـری بین مجلـس و دولت وجود داشـت و در نهایت مقرر شـد، ابتدا قانون بودجه تصویب شـود و پـس از آن برنامه هفتم توسـعه در مجلس مورد بررسی قرار گیرد.

مجلس قانون برنامه پنج‌سـاله توسـعه ششـم را ۶ ماه تمدید کرد و اسـفند ۱۴۰۱ برنامه هفتم برای بررسـی به دولت ارسال شـد. ۳۰ اردیبهشت امسال نیز طی مراسمی «سند برنامه پنج‌ساله هفتم توسعه کشور» با حضور محمد مخبر، معاون اول رئیس‌جمهوری رونمایی شـد. این سند براساس گفته رئیس سـازمان برنامه بودجه از ۳ قسمت، ۲۲ سرفصل و حدود ۳۰۰ حکم قانونی تشکیل شده است. اظهارات دولتمردان و نمایندگان مجلس گویای این مطلب اسـت که به‌زودی قرار اسـت، لایحه برنامه هفتم توسعه به مجلس ارائه شـود و مجلس باید جلسـات خود را برای بررسی این لایحه به‌صورت فشرده برگزار کند.

پس از آنکه دولت به‌صورت رسـمی لایحه برنامه هفتم توسعه را بـه مجلس شـورای اسـلامی ارائه دهد، اعضای کمیسـیون تلفیق برنامه هفتم توسـعه مشـخص می‌شـوند که البته برخی کمیسـیون‌های تخصصی مجلس اعضای خـود برای حضور در کمیسیون تلفیق برنامه هفتم را مشخص کردند، اما هنوز ترکیب کامل کمیسیون تلفیق برنامه هفتم توسعه و اعضای هیات‌رئیسه این کمیسـیون مشخص نشده است. معمولا جلسات کمیسیون تلفیق برنامه به‌صورت فشرده و در شیفت صبح و عصر و حتی در تعطیلات مجلس برگزار می‌شـود تا هرچه زودتر گزارش نهایی کمیسـیون تلفیق برنامه برای بررسـی در صحن مجلس تقدیم هیات‌رئیسـه شـود. کمیسـیون تلفیق برنامه هفتم ابتدا کلیات برنامه را موردبررسی قرار می‌دهد. در بررسی کلیات ۵ نفر مخالف و ۵ نفر موافق به‌ترتیب یک نفر مخالف و یک نفر موافق و حداکثر هر نفر ۱۵ دقیقه دیدگاه‌های خود را مطرح می‌کنند. پس از آن، نماینده کمیسیون و دولت هر کدام حداکثر ۴۵ دقیقه برای دفاع زمان خواهند داشـت، سـپس راجع به کلیات برنامه رأی‌گیری خواهد شد. در صورتی که کلیات این لایحه در کمیسیون تلفیق به تصویب برسد، اعضای کمیسیون تلفیق دست به کار می‌شوند و جزئیات لایحه را موردبررسی قرار می‌دهند و به مواد، تبصره‌ها و جداول برنامه به‌ترتیب رسیدگی می‌شود. در این بخش، جایگزین متـن ماده یا جزئـی از ماده یا تبصره لایحـه دولت، حذف کل، مصوبات جایگزینی کمیسـیون‌های تخصصی و پیشـنهادهای چاپ‌شده نمایندگان برای هر ماده یا تبصره مورد رسیدگی قرار می‌گیرند و در نهایت، گزارش کمیسـیون تلفیق برنامه هفتم به صحن مجلس ارائه می‌شـود. بر این اساس، بررسی لایحه برنامه هفتم توسـعه فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی کشـور جمهوری اسـلامی ایران پس از بررسـی در کمیسـیون تلفیق برنامه، در دستورکار صحن مجلس قرار خواهد گرفت و معمولا بررسی لوایح مهمی چون بودجه و برنامه‌های پنج‌ساله توسعه کشور حداقل در ۲ شیفت صبح و عصر در صحن مجلس صورت می‌گیرد تا زودتر تعیین‌تکلیف و در صورت تایید شـورای نگهبان برای اجرا، ابلاغ شـود. طبق گفته نمایندگان مجلس شـورای اسلامی، قرار است مجلس برای بررسی لایحه برنامه هفتم توسعه به‌گونه‌ای جلسات کمیسـیون تلفیق و سپس صحن مجلس را برنامه‌ریزی کند که لایحه برنامه هفتم توسـعه تا پایان شـهریور، تبدیل به قانون و اجرایی شـود. تا زمانی که لایحه برنامه توسعه در صحن مجلس در دسـت بررسی است، مجلس نطق نخواهد داشت و هیچ طرح یا لایحه‌ای جز طرح‌ها و لوایح سه‌فوریتی و استیضاح و رأی‌اعتماد در دستور قرار نخواهد گرفت.

آسیب‌شناسی برنامه‌های توسعه پیشین

سـیدمحمد پاک‌مهـر، نماینده مردم بجنـورد در مجلس در گفت‌وگو با مهر، درباره الزاماتی که باید در برنامه هفتم توسـعه موردتوجه باشد، اظهار کرد: در گام نخست باید بررسی کنیم که برنامه‌های قبلی توسـعه کشـور چه نقاط قوت و ضعفی داشتند. بخش‌هایی از برنامه‌های ۵ سـاله توسـعه که تحقق پیدا نکرده است، باید بررسی و دلایل اجرا نشدن آن مشخص شود.

تحقق ۴۰ درصدی اهداف برنامه ششم

بهـروز محبـی نجم‌آبـادی، عضـو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس هم ایـن موضـوع را تاییـد کـرد و گفت: متاسـفانه کمتـر از ۴۰ درصد برنامه ششم توسـعه اجرا شد و بنابراین باید برنامه هفتم توسعه به‌گونه‌ای بررسی و تصویب شود که هم قابلیت اجرا داشته باشد و هم دولت‌ها اراده کافی برای اجرای آن داشته باشند. این نماینده مجلس معتقد اسـت از آنجایی که دولت در خط مقدم حل مشکلات مردم قرار دارد، قاعدتا باید چارچوب و سیاست‌های دولت در برنامه هفتم توسـعه منجر به حل مسـائل مردم شود و البته تاکید کرد که کارشناسان مرکز پژوهش‌های مجلس و همه متخصصان باید به مجلس در بررسـی کارشناسـانه برنامه هفتم نماینـده مـردم بجنـورد در مجلس شـورای اسـلامی گفت: مجلس باید برنامه هفتم توسـعه را با نگاه به آینده و برمبنای بررسـی نقاط ضعف و قوت برنامه‌های قبلی توسعه کشور بررسی و تصویـب کنـد. برنامه‌های توسـعه کشـور در دوره‌هـای قبل کمتر از ۴۰ درصد اجرایی شـده و این یک ضعف بزرگ است. آسیب‌شناسی برنامه‌های توسعه قبلی کشور اهمیت زیادی دارد.

توجه به رشد تولید و مهار تورم

همچنیـن مهـرداد گودرزونـد، عضو کمیسـیون برنامـه و بودجه مجلس درباره مسائلی که باید در برنامه هفتم توسـعه موردتوجه قرار گیـرد، اظهار کـرد: در برنامه‌هـای پنج‌سـاله باید به‌گونه‌ای برنامه‌ریزی کنیم که پس از اجرای آن به ثبات اقتصادی در کشـور برسـیم و شـاهد رشد تولید و مهار تورم باشیم. وی بیان کرد: در برنامه هفتم توسـعه بایـد به‌گونه‌ای سیاسـت‌گذاری کنیم که نقدینگی کاهش یابد و همچنین باید حجم سرمایه‌گذاری کشور افزایش پیدا کند. باید برنامه هفتم توسعه به‌گونه‌ای تعریف شود کـه از اقتصاد تک‌محصولی نجات پیدا کنیم.این نماینده مجلس درباره افق رشد اقتصادی کشور، گفت: در رونمایی از لایحه برنامه هفتم آمده بود که یکی از اهداف ما رسـیدن به رشد اقتصادی ۸ درصدی پس از پایان این برنامه اسـت که باید گفت برای کشـور ما دسـتیابی به رشد اقتصادی ۸ درصدی کار سختی نیست و ما ظرفیت رسیدن به رشد اقتصادی ۸ درصدی را داریم. باید مسیر رسـیدن به رشـد اقتصادی ۸ درصدی به‌خوبی در برنامه هفتم توسعه تعریف شود.

توسـعه یـاری دهند و نمایندگان هم بایـد با دقت زیادی به این موضوع ورود کنند تا مسائل مهم کشور در این برنامه موردتوجه قرار گیرد.

معاون وزیر امور اقتصادی و دارایی:
مالیات بیش از نیمی از اصناف صفر است

معـاون وزیر امـور اقتصادی و دارایی، با تاکید بر این نکته که اصلاح نظام مالیاتی کشـور با همکاری و همراهی بازار و اصناف امری شـدنی است، گفت: نظام مالیاتی تمام تلاش خود را برای اجرای عدالت مالیاتی خواهد کرد و از بازاریان و اصناف نیز انتظار می‌رود در اصلاح نظام مالیاتی و تحقق نظام مالیاتی هوشمند و عادلانه در کنار سازمان امور مالیاتی بایستند.

به‌گزارش سـازمان مالیاتی کشـور، محمدهادی سـبحانیان در جلسـه هم‌اندیشـی سـازمان امـور مالیاتی کشور با اتاق اصناف تهران، اظهار کرد: اراده حاکمیـت و مجلـس نیـز، مالیات‌ستانی مبتنی بر حاکمیت داده است.

معـاون وزیر اقتصاد بـا بیان اینکه برخوردهای سـلیقه‌ای و ممیزمحوری در مسـیر وصول مالیـات یکی از دلایل نارضایتی بین مودیان در سیسـتم مالیات سنتی کشور بوده است، افزود: اگر مالیات‌سـتانی مبتنی بر داده و اطلاعات باشـد، هم عدالت مالیاتی را در پی دارد و هم رضایتمندی مودیان و مردم نسبت به نظام مالیاتی افزایش خواهد یافت.

رئیس کل سازمان امور مالیاتی، تکریم مودیان را یکی از ارکان گفتمان حاکم بر نظام مالیاتی در دوره تحولی جدید دانسـت و گفت: تسـهیل تکالیف مودیان مالیاتی با آموزش و اطلاع‌رسانی به‌موقـع قوانین مالیاتی یکی از راه‌هـای تکریم مودیان و مردم است.

وی بـا تاکید بر اینکـه از هرگونه اقدامی که منجر به افزایش سطح آگاهی مودیان مالیاتی نسبت به تکالیف‌شان شود، حمایت می‌کنیـم، افزود: برپایی میز خدمت در میان کسـبه و بازاریان در سـال جدید در همه اسـتان‌های کشـور برای پاسخگویی و حل‌وفصل سـوالات و ابهامات مودیان و بازاریان در دسـتور کار است.

اصلاح نظام مالیاتی با همکاری بازار

سـبحانیان تصریـح کرد: به‌منظـور تکریم مودیـان، اجرای عدالـت مالیاتی، تسـهیل وصول مالیات و ایجـاد هماهنگی و وحـدت رویه در تعیین مالیات عملکرد سـال ۱۴۰۱ صاحبان مشـاغل، دستورالعمل بهره‌گیری از ظرفیت تبصره ماده (۱۰۰) قانون مالیات‌های مسـتقیم صادر و مالیات مقطوع این دسـته از مودیـان در درگاه خدمات الکترونیک سـازمان امور مالیاتی بارگذاری شـده اسـت. وی با بیان اینکه سـازمان امور مالیاتی کشور باتوجه به اطلاعات موجود در پایگاه‌های اطلاعاتی سازمان و سوابق مودی، مالیات مقطوع مودیان مشمول این دستورالعمل را تعییـن و مراتب را طی فرمـی در درگاه خدمات الکترونیکی سـازمان به نشانی https: //my.tax.gov.ir بارگذاری کرده، اظهـار کرد: مالیات بیش از نیمی از اصناف صفر شـده اسـت. همچنین، سـبحانیان با استقبال از برگزاری جلسات تخصصی با اصناف، تصریح کرد: ضمن اینکه در حوزه مالیات‌سـتانی باید مبتنی بر قانون عمل کنیم، در این مسـیر می‌توان با گفت‌وگو، تفاهم و تعامل به همگرایی بیشتر رسید.

پیشی‌گرفتن درآمدهای مالیاتی از درآمدهای نفتی

در ادامه این نشست، شهباز حسن‌پور بیگلـری، نایـب رئیس کمیسـیون اقتصادی مجلس با تاکید بر لزوم اداره کشـور با درآمدهـای مالیاتی، گفت: درآمدهـای حاصـل از فروش نفت و منابع‌طبیعـی متعلـق به نسـل‌های آینـده اسـت و بایـد در توسـعه زیرساخت‌های کشور هزینه شود. حسن‌پور بیگلری رقم مالیات پرداختی مشـاغل و اصناف در مقابل کل مالیات کشور را رقمی پایین دانست و بیان کرد: باید با گسترش چتر مالیاتی از اصناف و مودیانی که به‌صورت شـفاف نسـبت به پرداخت مالیات خود اقدام می‌کنند، حمایت کرد.

نایب رئیس کمیسـیون اقتصادی مجلـس تبصره ماده ۱۰۰ قانون مالیات‌های مسـتقیم را فرصتی مناسـب برای همکاری مشترک سازمان امور مالیاتی و اصناف دانست و بر لزوم برگزاری جلسـات و کلاس‌هـای آموزش برای وصـول تفاهم و همکاری نزدیک‌تر بین ۲ مجموعه تاکید کرد.

وی با تقدیر از عملکرد سـازمان امور مالیاتی کشـور در سال گذشـته؛ پیشـی گرفتن درآمدهای مالیاتی از درآمدهای نفتی برای نخسـتین‌بار در این سـال را در نتیجـه عملکرد نیروهای مومن، خدوم و فداکار مالیاتی که سربازان گمنام جبهه اقتصادی کشور هستند، دانست.

اطلاع‌رسانی به اصناف در دستور کار

علـی توسـطی، رئیس اتـاق اصناف تهران نیز در این جلسـه با بیان اینکه موضـع مـا در مبحـث مالیـات منفعت‌گرایانه نیسـت، گفت: باید با حفـظ منافـع ملـی و مصالح صنفی بتوانیـم بـه همگرایـی و هم‌افزایی برسیم.

وی بـا یـادآوری اینکه تمام کشـورهای توسـعه‌یافته دنیا با مالیـات اداره می‌شـوند، بیان کرد: اگر می‌خواهیم به بهشـت توسعه برسـیم، باید هزینه‌هایش را نیز بپردازیم. توسطی، اتاق اصناف تهران را دماسنج اقتصاد کشور دانست و خواهان حمایت و توجه سـازمان امور مالیاتی کشـور نسبت به رفع مشکلات و دغدغه‌های مالیاتی اصناف شد.

عکس روز

استقبال رسمی رئیس‌جمهوری عصر دیروز از پادشاه عمان در مجموعه فرهنگی‌تاریخی سعدآباد

عکس: ایرنا

ویژه‌تر از خبر

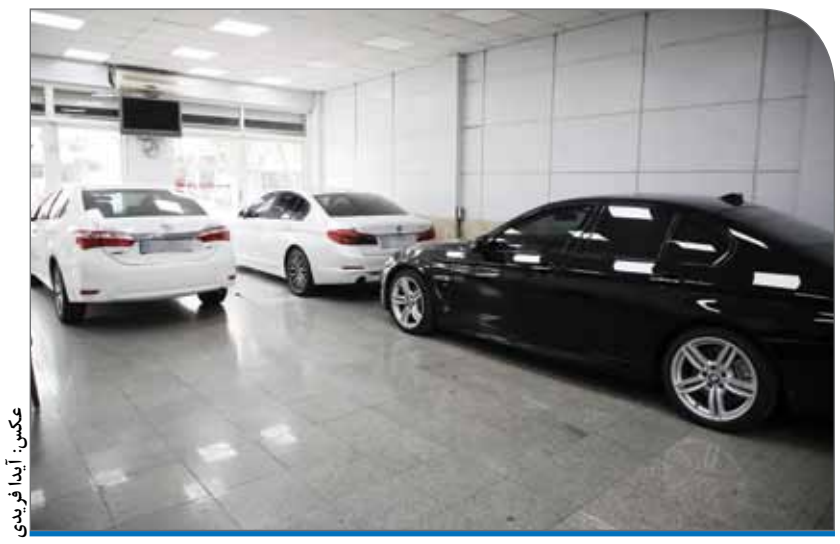
رشد اشتغال و کاهش بیکاری در ۱۴۰۱

گزارش جدید مرکز آمار نشـان می‌دهد که وضعیت اشتغال و بیکاری کشـور در سـال ۱۴۰۱ نسبت به سال ۱۴۰۰ به غیر از شاخص «اشـتغال کشاورزی» در تمامی شاخص‌های دیگر باثبـات یا رو به بهبود بوده اسـت. به‌گـزارش ایرنا، مرکز آمار گزارش اشـتغال و بیکاری سال ۱۴۰۱ را منتشر کرد. براساس گزارش مرکز آمار، نرخ بیکاری جمعیت ۱۵ سـاله و بیشـتر در کشور در سال گذشته معادل ۹ درصد، همچنین نرخ مشارکت اقتصادی معادل ۴۰.۹ درصد و نرخ اشـتغال در این بازه سـنی معادل ۳۷.۲ درصد بوده است. نگاهی به مهم‌ترین شاخص‌های گزارش اشـتغال و بیکاری مرکز آمار نشـان می‌دهد، در سال ۱۴۰۱ وضعیت اشتغال کشور نسبت به سال ۱۴۰۰ در بیشتر شاخص‌ها رو به بهبود بوده است. در ادامه، به تغییرات مهم‌ترین شـاخص‌های اشتغال و بیکاری در سـال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ اشاره می‌شود. نرخ بیکاری مهم‌ترین شاخص در حوزه اشتغال و بیکاری در هر کشوری است. گزارش مرکز آمار نشان می‌دهد که نرخ بیکاری از ۹.۲ درصد در سال ۱۴۰۰ به ۹ درصد در سال ۱۴۰۱ کاهش یافته اسـت.یکی از مهم‌تریـن اجزای بیکاری، بیکاری جوانان است. گزارش مرکز آمار نشان می‌دهد که نرخ بیکاری جوانان در سـال ۱۴۰۱ نسـبت به ۱۴۰۰ نزولی بوده، به‌طوری که از ۲۳.۷ درصد به ۲۲.۶ درصد کاهش یافته است.

در گزارش مرکز آمار، اما ۲ شاخص نرخ مشارکت و اشتغال به‌ترتیـب در ارقـام ۴۰.۹ و ۳۷.۲ بـدون تغییر مانده اسـت. همچنین، بررسـی اشتغال اجزای مختلف اقتصاد کشور نشان می‌دهد به غیر از بخش کشـاورزی، تعداد شـاغلان در دیگر بخش‌های اقتصاد کشور افزایش یافته است. طبق گزارش مرکز آمار، جمعیت شـاغل در بخش کشـاورزی از حدود ۳ میلیون و ۸۲۷ هـزار نفر در سـال ۱۴۰۰ به ۳ میلیون و ۵۱۲هزار نفر در سـال ۱۴۰۱ کاهش یافته است.اشـتغال در بخش صنعت، اما روند رو به رشدی داشته است، به‌طوری که جمعیت شاغل در این بخش از ۷ میلیون و ۹۲۹ هزار نفر در سـال ۱۴۰۰ به ۷ میلیـون و ۹۶۳ هـزار نفر افزایش یافته که رشـد حدود ۳۳ هزار نفری را نشـان می‌دهد.بخش خدمات اما بیشـترین رشد اشـتغال را به نام خود ثبت کرده، به‌طوری که جمعیت شاغل در این بخش از ۱۱ میلیون و ۶۷۵ هزار نفر در سال ۱۴۰۰ به ۱۲ میلیون و ۲۳۳ هزار نفر در سال ۱۴۰۱ افزایش یافته است که رشـد حدود ۵۴۶ هزار نفری اشتغال در این بخش را نشان می‌دهد.در مجموع، جمعیت کل شـاغلان ۱۵ سـاله و بیشتر کشور در سال ۱۴۰۱ معادل ۲۳ میلیون و ۷۱۵ هزار نفر بوده که نسـبت به رقم ۲۳ میلیون و ۴۴۷ هزار نفر در سال ۱۴۰۰، رشد ۲۶۸ هزار نفری را نشان می‌دهد.

در انتقاد از طرح اظهارات هیجانی درباره بازار خودرو:

اطلاعات غلط، به راه‌حل اشتباه می‌انجامد

عکس: آیدا فریدی

وضعیت آشفته بازار خودرو بر کسی پوشیده نیست، این درحالی است که برخی اظهارات غیرکارشناسی در مناظرات از جمله مناظرات برگزار شده در رسانه ملی گاهی به بدتر شدن وضعیت موجود و انتخاب راه‌حل‌های اشتباه می‌انجامد. به گزارش مهر، پخش یک برنامه تلویزیونی با حضور دو نفر از نمایندگان مجلس، در روزهای گذشته بازخورد زیادی در فضای مجازی داشت. حضور مصطفی میرسلیم و جلال رشیدی‌کوچی نمایندگان مجلس در برنامه «تهران ۲۰»، با اظهارات این دو نماینده درباره وضعیت بازار و صنعت خودرو همراه بود.

اظهارات سیدمصطفی میرسلیم به‌عنوان مخالف واردات خودروهای کارکرده و جلال رشیدی‌کوچی در حمایت از موضوع واردات، حکایت از یک برنامه چالشی داشت. بر کسی پوشیده نیست که تغییر ماهیت خودرو از یک کالای مصرفی به یک کالای سرمایه‌ای در سال‌های اخیر در پی کاهش عرضه و بروز تلاطمات ارزی، اهمیت برنامه‌ها و سیاست‌گذاری‌ها پیرامون ساماندهی این بازار را برای تمام اقشار مردم، دوچندان کرده است.

کارشناسان و نمایندگان مجلس به‌ویژه در ایام نزدیک به انتخابات در اظهار نظرات خود بیشتر و دقیق‌تر به مسئولیت اجتماعی‌شان واقف باشند

برخی کارشناسان معتقدند، وضعیت صنعت و بازار خودرو در حال حاضر بیش از هر چیز نشانگر پیامدهای جبران‌ناپذیر تصدیگری دولتی بوده و ناکارآمدی تصمیمات در این حوزه به‌خوبی مشهود است؛ با این حال، بسیاری از کارشناسان افزایش عرضه خودرو، توسط ابزار واردات را تا حدودی آرامش‌بخش بازار می‌دانند. اما فارغ از موضوع واردات خودروهای کارکرده و معایب و مزایای آن، بررسی دقیق اظهارات این دو نماینده، نشان می‌دهد اطلاعات غلط می‌تواند موجب ارائه راه‌حل‌های اشتباه شود.

▣ هزینه ۷ میلیارد یورویی برای طراحی صندوق عقب ۲۰۶

در بخشی از این مناظره، مصطفی میرسلیم ضمن مخالفت با واردات خودروهای کارکرده گفت: «اگر قصد واردات یک میلیون خودرو ۷ هزار یورویی هم داشته باشیم؛ برای تامین این حجم از منابع ارزی قطعا به مشکل برمی‌خوریم و در شرایط فعلی اصلا امکان‌پذیر نیست.»؛ بلافاصله پس از این اظهارات، رشیدی‌کوچی ادعا می‌کند: «دقیقا همین میزان ارز (۷ میلیارد یورو) برای طراحی صندوق‌عقب خودرو ۲۰۶ هزینه شده است.»

اما آیا این ادعا صحت دارد و واقعا ۷ میلیارد یورو صرف طراحی صندوق عقب ۲۰۶ اس‌دی شده است؟! بررسی‌ها نشان می‌دهد تاریخچه طراحی ۲۰۶ صندوق‌دار در ایران به دهه ۷۰ برمی‌گردد، رقم ۷ میلیارد دلار به‌قدری عجیب است که در پایان دهه ۷۰ ارزش کل صادرات غیرنفتی کشور حدود ۴ میلیارد دلار بود. در واقع بنا بر این ادعا، بیش از ارزش کل صادرات غیرنفتی کشور برای طراحی صندوق‌عقب یک خودرو هزینه شده است.

اما واقعیت ماجرا با اظهارات رشیدی‌کوچی تفاوت‌های زیادی دارد. بررسی‌ها نشان می‌دهد، برای نخستین‌بار بهرام پارسایی، نماینده مردم شیراز در دهمین دوره مجلس شورای اسلامی، از «هزینه‌کرد ۲۵۰ میلیون‌دلاری برای صندوق‌عقب پژو ۲۰۶ اس‌دی در دهه ۷۰» خبر داده است.

پارسایی در سال ۹۸ در مصاحبه با رسانه‌ها ضمن اشاره به تهیه گزارش مربوط به صنعت خودرو در کمیسیون اصل ۹۰ گفت: «در جریان تهیه این گزارش آنچه برای من اثبات شده فساد کلان و عدم‌نظارت بر خودروسازی و تبدیل خودروسازان به یک مافیای قدرتمند است. طبق اسناد فقط بابت طراحی صندوق پژو ۲۰۶، ۲۵۰ میلیون دلار هزینه شده که با ارز امروز قیمت آن به ۳ هزار میلیارد تومان می‌رسد. این در حالی است که با این میزان پول می‌شد یک خط کامل تولید خودرو جدید را طراحی کرد.»

▣ تکذیب شد

این موضوع قویا از سوی مدیرعامل سابق ایران‌خودرو تکذیب شد. منوچهر منطقی در این زمینه می‌گوید: «در مجموع ۱۴۸ میلیون دلار برای طراحی و راه‌اندازی خط تولید این خودرو هزینه شد؛ ۱۲ میلیون دلار برای طراحی، ۸ میلیون دلار برای آزمون‌ها (ساخت ۱۲ نمونه برای گذراندن ۲۶ آزمون داخلی و خارجی به‌منظور کسب استاندارد سه ستاره اروپا)، ۴۰ میلیون دلار برای طراحی خطوط تولید و ۸۳ میلیون دلار نیز برای راه‌اندازی و تولید محصول.»

مدیرعامل سابق ایران‌خودرو درباره منطقی‌بودن این هزینه نسبت به استانداردهای جهانی هم گفت: «اگر بخواهیم مقایسه کنیم، بعد از برجام، شرکت رنو خواست یک خط تولید در ایران راه‌اندازی کند که هزینه راه‌اندازی آن خط ۸۵۰ میلیون دلار بود یا تصمیم گرفته شد خودرو سیمبل را در ایران مونتاژ کنند، اما چون این خودرو قدیمی بود قرار شد تغییراتی در آن ایجاد کنند که هزینه طراحی این تغییرات ۴۸ میلیون دلار بوده است؛ بنابراین رقمی که آن زمان برای طراحی و راه‌اندازی خط تولید پژو ۲۰۶ صندوق‌دار پرداخت شده ۵۰ تا ۶۰ درصد میانگین جهانی است.»

علاوه بر این، مرحوم فربد زاوه، کارشناس صنعت خودرو نیز در سال ۹۸ در واکنش به اظهارات پارسایی درباره هزینه بالای طراحی صندوق عقب ۲۰۶ گفت: «صحبت‌های این نماینده مجلس هیچ‌گونه پایه و اساسی ندارد، چراکه اعداد و ارقامی که وی درباره پژو ۲۰۶ یا سمند مطرح می‌کند، درست است که اعداد بزرگی هستند، اما در مقیاس هزینه‌هایی که برای احداث خط تولید می‌شود، تقریبا هیچ است.»

براساس آنچه گفته شد، اظهارات رشیدی‌کوچی در این زمینه کاملا اشتباه بوده، چراکه ادعای هزینه ۷ میلیارد یورویی طراحی صندوق عقب ۲۰۶ با هزینه تقریبی ۱۵۰ میلیون دلاری راه‌اندازی خط تولید این خودرو، فاصله کهکشانی دارد؛ البته باید به این موضوع اشاره کرد که همین مقدار هزینه انجام شده نیز به زعم کارشناسان بازار خودرو رقم عجیب و غریبی در صنعت خودرو محسوب نمی‌شود.

رشیدی‌کوچی همچنین در بخش دیگری از این مناظره، در پاسخ به چگونگی تامین ۷ میلیارد یورو ارز موردنیاز برای واردات خودروهای کارکرده گفت: «با اطمینان می‌گویم، بحث ارز در واردات خودرو، بهانه‌ای بیش نیست، به‌راحتی با ارزی که خارج کشور است می‌توان آن را تامین کرد بدون آنکه به منابع ارزی بانک مرکزی اندک فشاری وارد شود.»

نکته جالب اینجاست که رشیدی‌کوچی تاکید می‌کند این ارزها قاچاق نیست و حاصل از صادرات محصولات داخلی است.

باید درباره این موضوع ابتدا توضیح دهیم که از ابتدای سال ۹۷ و با راه‌اندازی سامانه نیما، تمامی صادرکنندگان مکلف به بازگردانی ارز حاصل از صادرات خود به جهت تأمین ارز موردنیاز برای کالاهای وارداتی شدند، طبق قوانین ابلاغی ارز حاصل از صادراتی که از همین طریق (فروش تحت نظارت بانک مرکزی به واردکنندگان رسمی کشور) به کشور بازگردانده نشود، در حکم ارز قاچاق به‌شمار می‌رود.

از سویی براساس گزارش گمرک در سال گذشته واردات کالا (مخارج ارزی) به کشور بیش از ۵۹.۷ میلیارد دلار و صادرات (درآمد ارزی) نزدیک به ۵۳.۲ میلیارد دلار بوده است؛ هر چند با لحاظ درآمدهای نفتی شاید تصور شود که تراز تجاری مثبت است، اما باتوجه‌به وجود مخارجی همچون خروج سرمایه، تقاضای احتیاطی و قاچاق کالا، می‌توان گفت امکان تامین این حجم از منابع ارزی (۷ میلیارد دلار) در شرایط فعلی وجود ندارد و منجر به افزایش شدید نرخ ارز شود.

روش پیشنهادی رشیدی‌کوچی همان واردات بدون انتقال ارز است، هر چند در ظاهر با استفاده از این روش، فشاری به منابع ارزی وارد نمی‌شود و واردکنندگان ادعا می‌کنند که بدون نیاز به دریافت ارز از دولت و بانک مرکزی اقدام به واردات می‌کنند اما کارشناسان اقتصادی معتقدند استفاده از این روش به‌طور مستقیم و غیرمستقیم دسترسی به منابع ارزی را محدود می‌کند.

به همین دلیل، مسئولان بانک مرکزی در دوره‌های مختلف همواره با واردات کالا خصوصا خودرو از طریق واردات بدون انتقال ارز (بدون نیاز به اعلام منشأ ارز) مخالف می‌کنند، چراکه عرضه و تقاضای رسمی ارز (روند بازگردانی ارز حاصل از صادرات) و همچنین اصل اولویت‌بندی واردات کالا به کشور در شرایط تحریمی را با اخلال مواجه می‌کند.

گفتنی است حتی در دوره عبدالناصر همتی، رئیس‌کل اسبق بانک مرکزی نیز پیشنهاداتی مبنی بر استفاده از ارزهای بدون منشأ برای ورود خودرو مطرح شد، اما وی همواره به‌دلیل مسائل مرتبط با پولشویی و همچنین فشاری که از ناحیه خروجی سرمایه‌های ورودی به بازار ارز می‌آید با این مسیر تامین ارز برای واردات خودرو مخالفت می‌کرد.

بر این اساس، اظهارات رشیدی درباره تامین ارز موردنیاز برای واردات خودرو نیز غیرکارشناسی است، چراکه اساسا در شرایط فعلی امکان واردات تعداد بالای خودرو و تخصیص ارز آن وجود ندارد.

از سویی بررسی واردات خودرو در سال‌های گذشته که کشور به مراتب وضعیت ارزی بهتری داشت، تنها حدود ۱۰۰ هزار خودرو در سال ۹۳ بود. در شرایط فعلی واردات خودور بدون انتقال ارز بحران‌آفرین خواهد بود

از سویی پیشنهاد تلویحی رشیدی‌کوچی مبنی بر آزادسازی واردات بدون انتقال برای خرید خودروهای خارجی، به اعتقاد کارشناسان اقتصادی، پیامدهای جبران‌ناپذیری در بازار ارز به‌دنبال دارد که خود می‌تواند بحران حاکم بر بازار خودرو را نیز تعمیق بخشد.

سخن پایانی

مطرح کردن اظهارات هیجانی در مناظرات تلویزیونی، هر چند ارزش کارشناسی قابل‌توجهی ندارد، اما متاسفانه در فضای مجازی بازتاب فراوانی دارد و ممکن است راه‌حل‌های اشتباه و هزینه‌ساز مورد استقبال مخاطبان قرار گیرد؛ هفته گذشته نیز ادعایی مطرح شده بود که لوازم‌خانگی تولید داخل ۳ برابر قیمت جهانی آن کالا در بازار به فروش می‌رسد که این موضوع هم صحت نداشت و منجر به تکذیبیه انجمن صنایع لوازم خانگی ایران شد.

بر همین اساس لازم است کارشناسان و نمایندگان مجلس خصوصا در ایام نزدیک به انتخابات، در اظهار نظرات خود بیشتر و دقیق‌تر به مسئولیت اجتماعی خود واقف باشند.

نوبت دوم

ZAR SHOURAN
شرکت گسترش معادن و صنایع معدنی طلای زرشوران

« آگهی فراخوان مناقصه عمومی یک مرحله‌ای همراه با ارزیابی کیفی»

«خرید و تحویل ۲،۰۰۰ (دو هزار) عدد پارچه فیلترپرس »

شرکت گسترش معادن و صنایع معدنی طلای زرشوران در نظر دارد با عنایت به قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳ و آیین‌نامه اجرایی بند «ج» ماده (۱۲) قانون برگزاری مناقصات، برگزاری فرآیند ارجاع کار و انتخاب تأمین کننده ذیصلاح جهت " خرید و تحویل ۲،۰۰۰ (دو هزار) عدد پارچه فیلترپرس" را از طریق مناقصه عمومی یک مرحله‌ای همراه با ارزیابی کیفی انجام دهد لذا از کلیه شرکت‌های ذیصلاح که مایل به شرکت در مناقصه فوق می‌باشند دعوت به عمل می‌آید جهت دریافت اسناد مناقصه با مراجعه به سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به نشانی www.setadiran.ir به شماره فراخوان ۲۰۰۲۰۹۲۴۱۰۰۰۰۰۰۹ و واریز مبلغ ۲/۰۰۰/۰۰۰ (دو میلیون ریال) به شماره حساب ۴۰۰۱۰۵۴۲۰۴۰۵۰۷۱۸ به شناسه واریز ۳۲۳۰۵۴۲۷۴۲۹۵۷۳۰۴۰۰۰۱۴۰۰۵۲۶۶۰۳۰ در وجه شرکت گسترش معادن و صنایع معدنی طلای زرشوران نزد بانک مرکزی شعبه مرکزی اقدام نمایند. .خاطر نشان می‌نماید این فراخوان هیچگونه تعهدی برای کارفرما جهت دعوت به مناقصه شرکت‌های دریافت کننده اسناد مناقصه ایجاد ننموده و تنها شرکت‌هایی که دارای شرایط مندرج در اسناد بوده و حایز حداقل امتیاز لازم (ارزیابی کیفی) شوند با تشخیص کارفرما به مرحله بعدی مناقصه راه خواهند یافت.

۱ـ **نام و نشاني دستگاه مناقصه گزار: شرکت گسترش معادن و صنایع معدنی طلای زرشوران به نشاني:** تهران، میدان ولیعصر (عج)، خیابان شهیدان سازش، پلاک ۵ و ۷

۲ـ **محل اجراي پروژه:** استان آذربایجان غربی، شهرستان تکاب، کیلومتر ۳۸ جاده تخت سلیمان، شرکت گسترش معادن و صنایع معدنی طلای زرشوران.

۳ـ **موضوع مناقصه:** خرید و تحویل ۲،۰۰۰ (دو هزار) عدد پارچه فیلترپرس طبق شرح مندرج در اسناد مناقصه.

۴ـ **نوع مناقصه:** یک مرحله ای عمومی همراه با ارزیابی کیفی

۵ـ **مدت اعتبار پیشنهادها:** از اولین روز مهلت تحویل پیشنهادها به مدت سه ماه (قابل تمدید برای یک دوره سه ماه دیگر) معتبر باشد.

۶ـ **مدت اجرای پروژه:** یکسال شمسی.

۷ـ **گواهي نامه صلاحیت:** متقاضی می‌بایست؛

ـ دارای توانایي مالي لازم و کافي و توانایي ارایه ضمانتنامه بانکی شرکت در فرآیند ارجاع کار و حسن انجام تعهدات (در صورت برنده شدن) باشد.

ـ کلیه الزامات مراجع ذیصلاح در اجراي فعالیت هاي مرتبط با موضوع مناقصه را رعایت نمایند.

ـ دارای تخصص و تجربه کاری مفید و مرتبط با موضوع مناقصه باشد.

ـ توانمندی در تامین به موقع کالای موضوع مناقصه

ـ عدم داشتن سابقه منجر به فسخ قرارداد یا عدم توانایی در اجرای تعهدات مرتبط با موضوع مناقصه

ـ دارای آخرین صورت های مالی حسابرسی شده توسط موسسات خبره حسابرسی و ثبت در سامانه پردیس

ـ دارای شخصیت حقوقی باشد.

۸ـ **تامین مالی:** از منابع داخلی شرکت

۹ـ **مبلغ ضمانت نامه و نوع تضمین:** نوع تضمین بر اساس آیین نامه تضمین معاملات دولتی موضوع تصویب نامه شماره ۱۲۳۴۰۲/ت/۵۰۶۵۹ ه مورخ ۹۴/۰۹/۲۲ هیأت محترم وزیران به مبلغ ۵،۳۵۴،۷۴۸،۸۰۰ (پنج میلیارد و سیصد و پنجاه و چهار میلیون و هفتصد و چهل و هشت هزار و هشتصد) ریال به عنوان تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار خواهد بود و تضمین ارائه شده می بایست برای مدت سه ماه از تاریخ آخرین مهلت قبول پیشنهادات معتبر و قابل تمدید باشد.

۱۰ـ **زمان دریافت اسناد:** از اشخاصی که تمایل به شرکت در مناقصه مزبور را دارند دعوت به عمل می آید جهت دریافت اسناد مربوطه از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به نشانی www.setadiran.ir از تاریخ درج آگهی حداکثر تا پایان وقت اداری (ساعت ۱۶) روز شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۱۳ مراجعه نمایند.

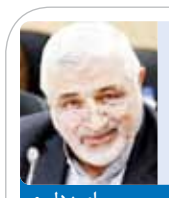
۱۱ـ **زمان و محل تحویل اسناد:** متقاضیان مکلفند پیشنهادهای خود را حداکثر تا پایان وقت اداری (ساعت ۱۶) روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۲۹ در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به نشانی www.setadiran.ir بارگذاری نمایند.

۱۲ـ **زمان گشایش پاکت ارزیابی کیفی:** ساعت ۰۹:۰۰ صبح روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۳۱ به نشانی مندرج در بند ۲ از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت

شناسه آگهی : ۱۵۰۲۹۹۲ م الف / ۸۰۳ شرکت گسترش معادن و صنایع معدنی طلای زرشوران

یادداشت

در باب نظام قیمت‌گذاری

امین دلبری
کارشناس و مدرس حوزه اقتصاد

قیمت‌گذاری در ایران، سابقه طولانی در قبل و بعد از انقلاب اسلامی دارد. این موضوع با توجه به شرایط اقتصادی در دوران‌هایی شدت و ضعف داشته است. در سال ۱۳۴۰ برای نرخ‌گذاری کالاها و خدمات، یک کمیته دائمی نظارت بر قیمت‌ها و تثبیت آنها با حضور نمایندگان وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مرتبط در وزارت بازرگانی تشکیل شد. در دهه ۵۰ کشور با شدت گرفتن نرخ تورم متاثر از افزایش درآمدهای نفتی و افزایش هزینه‌های جاری و عمرانی مواجه شد. در ادامه دولت به همراه افزایش حدود ۶ برابری درآمدهای نفتی که پیامد آن افزایش نرخ تورم داخلی و تاثیرگذاری تورم کالاهای وارداتی بر نرخ تورم داخلی بود، به‌طور جدی وارد عرصه قیمت‌گذاری شد. از سال ۵۵ و به‌ویژه در ۱۳۵۶، دولت وقت، قیمت‌گذاری کالاها و خدمات را شدت بخشید و نظارت و کنترل فراگیر بر قیمت کالاها و خدمات در دستور کار قرار گرفت. این امور با ایجاد مرکز بررسی قیمت‌ها در سال‌های قبل از انقلاب ساماندهی می‌شد و در بعد از انقلاب اسلامی با همین ساختار سازمانی تا مدتی ادامه داشت. در سال‌های بعد با تغییر ساختار سازمانی و تشکیلاتی مرکز بررسی قیمت‌ها توسط دولت و تصویب تشکیلات و وظایف آن در مجلس شورای اسلامی، این مرکز به سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان تغییر نام داد. در این برهه، نمایندگان سازمان‌هایی مانند وزارت بازرگانی، وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت صنعت و معدن، وزارت کشاورزی، بانک مرکزی و اتاق بازرگانی و صنایع معادن ایران با عنوان «هیات تعیین و تثبیت قیمت‌ها» براساس گزارش سازمان حمایت، نسبت به قیمت‌گذاری کالاها و خدمات اقدام می‌کردند. البته نرخ کالاهای اساسی مانند کشاورزی و دامی کشور پس از تهیه و ارائه نظر کارشناسی هیات مورداشاره، توسط شورای اقتصاد تعیین می‌شد.

این سیستم قیمت‌گذاری تقریبا در دهه نخست انقلاب رواج داشت و نظارت و کنترل قیمت‌ها باتوجه به تعیین نرخ تمامی کالاها و خدمات بخش دولتی و خصوصی با شدت و ضعف دنبال می‌شد. قیمت‌گذاری از منظر مکاتب اقتصادی، مفاهیم و کاربردهای خاص خود را دارد. وقتی از نظام قیمت‌گذاری در علم اقتصاد صحبت به میان می‌آید، به‌طور کلی دو دیدگاه اقتصادی کاملا متمایز در ذهن متبادر می‌شود: اقتصاد اثباتی و اقتصاد دستوری. این دو مفهوم تقریبا در مقابل هم قرار دارند. در اقتصاد اثباتی صرفا نظریه‌های اقتصادی بدون توجه به خوب یا بد بودن آنها و اینکه از نظر اخلاقی چه وزنی دارند، مورد بحث و عمل قرار می‌گیرد، اما در اقتصاد دستوری، از خوب یا بد بودن اقدامات و بایدها و نبایدها صحبت و به ابعاد اخلاقی و ارزشی اقدامات توجه می‌شود. به‌عنوان مثال در اقتصاد اثباتی، وقتی از قانون عرضه و تقاضا صحبت می‌شود، تعادل آن در بازار با مکانیسم قیمت‌ها برقرار می‌شود، بدون آنکه به آثار اخلاقی و ارزشی آن که ممکن است در جامعه به‌جا بگذارد، توجهی داشته باشد. در مقابل در اقتصاد دستوری، وقتی دولت در قیمت‌ها مداخله یا مبادرت به پرداخت یارانه در عرضه کالا یا خدماتی می‌کند، در واقع به جنبه‌های اخلاقی و ارزشی آن توجه کرده است. به‌طور کلی اقتصاد اثباتی از آنچه هست صحبت می‌کند و وارد مصادیق ارزشی و اخلاقی مقولات اقتصادی نمی‌شود، اما اقتصاد دستوری آنچه باید باشد یا نباید باشد و جنبه ارزش‌های جامعه را هدف قرار می‌دهد. حال پرسش این است که آیا علم اقتصاد منحصرا اقتصاد اثباتی است یا اقتصاد دستوری را نیز شامل می‌شود؟ در این زمینه علمای علم اقتصاد، اتفاق نظر ندارند. اقتصاددانان مکتب کلاسیک به‌طور کلی هرگونه مداخله دولت در اقتصاد را به‌شدت منع می‌کنند و ایجاد تعادل در متغیرهای اقتصادی را صرفا در مکانیسم بازار می‌بینند، اما در دیگر مکتب اقتصادی که به مکتب کینزین‌ها مشهور است و توسط جان مینارد کینز، اقتصاددان مشهور انگلیسی در سال ۱۹۳۶ میلادی پایه‌گذاری شد، اقتصاددانان به اقتصاد دستوری نیز نظر دارند. این مکتب اقتصادی معتقد به این اصل است که علم اقتصاد، مطالعه توأم اقتصاد اثباتی و دستوری است و ضمن اعتقاد به اصول علم اقتصاد، هرگاه در جریان عملکرد نظریه اقتصاد اثباتی خللی وارد شود و مشکلی بروز کند، اقتصاد دستوری با طرح سیاست‌های اقتصادی برای حل مشکل اقتصادی وارد عمل می‌شود. بنابراین اقتصاد اثباتی زاییده اندیشه اقتصاددانان مکتب کلاسیک است. پایه‌گذار این مکتب، آدام اسمیت است. در یادداشت‌های آینده موضوع قیمت‌گذاری در ایران و کارآیی آن موردبررسی قرار خواهد گرفت.

توسعه صنایع مناطق محروم در دستور کار

معاون وزیر صمت و مدیرعامل سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران با بیان اینکه توازن سرمایه‌گذاری در کشور برقرار نیست، اظهار کرد: توسعه صنایع در مناطق محروم کشور از برنامه‌های سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران است. به گزارش ایرنا، علی رسولیان در دیدار با سرمایه‌گذاران و تولیدکنندگان مستقر در شهرک‌های صنعتی میانه گفت: با تهیه زیرساخت‌های اولیه تلاش می‌شود توازن سرمایه‌گذاری در کشور برقرار شود. وی با اشاره به رشد تولید در شهرک‌های صنعتی کشور، اظهار کرد: افزایش ۱۴ درصدی صدور پروانه موید این مطلب است. وی همچنین از کاهش ۵ درصدی تعداد واحدهای راکد در شهرک‌های صنعتی خبر داد و گفت: تکمیل زنجیره‌های تولید در شهرک‌های صنعتی موجب ارتقای شاخص رفاه و اشتغال پایدار می‌شود. رسولیان ادامه داد: واحدهای راکد شهرستان میانه ریزبه‌ریز موردبررسی قرار می‌گیرد و واحدهای کوچک برای تامین مالی برای دریافت تسهیلات به بانک‌های عامل معرفی می‌شوند و برای احیای این واحدها، دادستانی و فرمانداری و نمایندگان مردم میانه در مجلس نیز همکاری می‌کنند. سرپرست شرکت شهرک‌های صنعتی آذربایجان شرقی نیز در این جلسه با اشاره به کمبود برق واحدهای صنعتی این استان گفت: مشکلات زیرساختی توسعه برق در استان بررسی و در سفر اول رئیس جمهوری در سال گذشته مطرح شد و احداث پست ۶۳ کیلوولت در میانه در هفته آینده اجرایی می‌شود. سجاد مطلبی با بیان اینکه ۲۴۰ میلیارد ریال در سال گذشته برای شهرک‌های صنعتی مستقر در میانه هزینه شده، افزود: برای حل مشکل آب واحدهای تولیدی پیگیری‌ها از سوی شهرک صنعتی استان و فرمانداری میانه انجام‌شده و با تخصیص آب با ظرفیت ۱۵ لیتر بر ثانیه، مشکل آب شهرک صنعتی ۲ میانه نیز به‌زودی حل می‌شود.

انتقاد فعالان کارگری به ماده ۱۵ و ۱۶ لایحه برنامه هفتم توسعه

قانون نفس کارگران را می‌گیرد؟

شهناز صفایی
editor@smtnews.ir

جدا از اعداد و ارقام دور از دسترس و آرزوها و آمال اقتصادی که در پیش‌نویس برنامه هفتم توسعه به چشم می‌خورد، نکته دیگری که می‌توان آن را به‌نوعی تهدید حقوق کارگران و قانون کار به بهانه ایجاد اشتغال دانست، ماده ۱۵ و ۱۶ برنامه هفتم توسعه است که رسما ماده ۸ قانون کار را که تضمین‌کننده حقوق کارگران است، لغو کرده و به کارفرمایان اختیار می‌دهد هرگونه خواستند با کارگران رفتار کنند. نکته نگران‌کننده دیگر آنکه در این ماده، اختیار لغو قرارداد به‌طور کامل و یک‌جانبه به کارفرما واگذار شده است. این ماده به‌ظاهر در راستای ایجاد اشتغال است، اما به‌نظر می‌رسد در نهایت دولت و کارفرمایان بیشترین منفعت را از آن می‌برند و در صورت تصویب و به اجرا درآمدن در بلندمدت آسیب زیادی به سرمایه‌های انسانی کشور خواهد زد. صمت در این گزارش با برخی از کارشناسان و فعالان حوزه صنعت در این زمینه گفت‌وگو کرده که در ادامه می‌آید. با ما همراه باشید.

عکس: صمت

این ماده جایی برای دفاع ندارد

احسان سلطانی، کارشناس اقتصاد درباره ماده ۱۵ لایحه برنامه هفتم توسعه به صمت گفت: آنچه از ظواهر امر مشخص است این ماده جایی برای دفاع ندارد. اینکه دستمزد کارگر در کشور ما در بهترین شرایط یک‌پنجم کشورهایی مانند ترکیه، ارمنستان، عراق و امارات است، نشان از وضعیت سخت این بخش از جامعه دارد که به‌وضوح تامین معیشت آنها را مشکل کرده است. در این شرایط که تمام شاخص‌های اقتصادی به ضرر قشر کارگر است، درباره این ماده در برنامه توسعه هفتم جز تاسف خوردن نمی‌توان چیزی گفت. آنچه مشخص است پشت این بندها هم تفکری نبوده و باری به هر جهت آن را در برنامه هفتم گنجانده‌اند.

سلطانی افزود: وضعیت نیروی انسانی در شرایط خاص و حساسی است. از یک سو، نیروهای ماهر و نخبه ما به‌دلیل شرایط سخت در نهایت مجبور به مهاجرت می‌شوند و از سوی دیگر، تعدادی نیروی کار غیرماهر می‌مانند که اشتیاق و رغبتی هم برای کار ندارند. در این میان باید به این نکته توجه کنیم که اکثر خانواده‌ها تک‌فرزند هستند و در آینده مشکلات جدی در تامین نیروی انسانی خواهیم داشت. با این رویکرد که در برنامه هفتم توسعه دنبال می‌شود، یک نسل تحت فشارهای زیاد درجا زده و در نهایت هم به اهدافی که داریم نخواهیم رسید.

وی ادامه داد: حتی بدون بررسی جوانب گوناگون ماده ۱۵ و۱۶ و تناقض‌هایی که با قانون کار دارد هم نصف کردن حداقل دستمزد به هر بهانه و با هر عنوانی، پذیرفتنی نیست و می‌توان به این نتیجه رسید که برنامه‌ای که در راستای توسعه کشور و رفاه تدوین و ارائه‌شده، عکس هدف غایی خود عمل کرده و راه اشتباه می‌پیماید. این قانون به‌ظاهر به نفع کارفرماست و شاید هم در کوتاه‌مدت این‌گونه باشد، اما در نهایت به ضرر قشر کارگر است. این ماده در برنامه هفتم توسعه با همین یک دلیل که نیروی انسانی را سرخورده کرده و بیشتر تحت‌فشار قرار می‌دهد باید مورد بررسی بیشتر قرار گیرد و حذف شود. سختی وضعیت و ناکافی بودن دستمزد کارگران در کشور زمانی که با نیروی کار در کشورهای دیگر مانند ارمنستان مقایسه می‌شود، بیشتر نمایان می‌شود.

در این میان شرایطی ایجادشده که بیشتر نیروهای کار به سمت دلالی و سوداگری می‌روند، چون نمی‌توانند رفاه خود و خانواده‌هایشان را تامین کنند؛ بنابراین ترجیح می‌دهند از تولید و دستمزد اندک آن جدا شده و برای کسب درآمد بیشتر و تامین نیازهای خود به سمت بازارهای سوداگری بروند. به‌جرات می‌توان گفت در پیش‌گرفتن رویکردهایی مانند آنچه در ماده ۱۵ و ۱۶ قانون برنامه هفتم توسعه آمده منجر به خشک شدن ریشه تولید و کار در کشور خواهد شد.

سلطانی در ادامه اظهار کرد: از سویی وضعیت معیشت و دستمزد کارگران مناسب و در شأن آنها نیست و از سوی دیگر، انگیزه و رغبتی برای کار ندارند. اینکه کارفرما دستمزد کارگران را افزایش دهد و به‌نوعی انگیزه آنها برای کار بالا برود، در نهایت منجر به افزایش بهره‌وری و سود آن واحد تولیدی می‌شود. وقتی دستمزد کم و شرایط نامناسب است و از سوی دیگر، به‌طور رسمی در قالب یک برنامه توسعه در حق جامعه‌ای ظلم می‌شود، طبیعی است دزدی، رانت و فساد افزایش پیدا کند و عده‌ای به سمت واسطه‌گری بروند و عده‌ای هم که مهارت و تخصص دارند، مهاجرت می‌کنند.

ارزش نیروی کار را سرکوب می‌کنید!

این کارشناس اقتصاد اظهار کرد: باید کمی واقع‌بین باشیم و واقعیت این است که حداقل دستمزد کنونی هم کفاف زندگی یک کارگر را نمی‌دهد و اینکه به بهانه ایجاد اشتغال به‌ضرر اکثریت جامعه راهکاری را دنبال کنیم، یعنی تیشه به ریشه تولید می‌زنیم و در نهایت هم فشارهای این وضعیت سر از سفره‌های مردم در می‌آورد. خیلی نیاز به بررسی‌های پیچیده و سختی ندارد؛ مقایسه دستمزد در کشور ما با کشورهای دیگر و سیاست‌گذاری‌هایی که برای توسعه تولید و اشتغال دارند تا حدودی می‌تواند اشکالات مسیری که در آن حرکت می‌کنیم را به ما نشان دهد. طبق ماده ۱۵، کارفرما بخشی از نیروهای خود را با نصف حداقل دستمزد به کار می‌گیرد، محصولاتش را با قیمت بالا به فروش می‌رساند و سود بیشتری می‌برد. این رویه وضعیت اسفناکی را رقم خواهد زد. هدف کسانی که این برنامه را تدوین کرده‌اند در هاله‌ای از ابهام است و پرسش این است که واقعا با چه تفکری و به پشتوانه چه اصولی این ماده در لایحه برنامه هفتم توسعه گنجانده شده و هدف واقعی از آوردن آن چه بوده است؟ هر چه هست، کلیت ماده ۱۵ و ۱۶، دارای ایرادات اساسی است و انتظار داریم در این باره تجدیدنظر شود و جوانب مختلف آن و تاثیری که در بلندمدت دارد را بررسی کنند.

سلطانی افزود: در حالی‌که در کشور خط فقر حدود ۱۸ میلیون تومان است، به هیچ بهانه‌ای نمی‌توان کارگران را از حداقل دستمزدشان محروم کرد، چراکه این حداقل مزد در حال حاضر نصف خط فقر هم نیست و با یک نگاه ساده هم می‌توان این موضوع را دریافت. اندیشه‌ای پشت تدوین این برنامه نیست و جز دشمنی با نیروی کار هدفی ندارد. اگر کشوری براساس نیروی کار و تولید بچرخد، ارزش نیروی کار بالا می‌رود. وقتی با چنین رویکردهایی، ارزش نیروی کار را سرکوب می‌کنید، پس هدف نهایی حمایت از قشر کارگر و ایجاد اشتغال نیست. متاسفانه در کشور کار کردن ارزش خود را از دست داده و افراد متاثر از شرایط به این نتیجه رسیده‌اند که فقط با رانت‌بازی، سفته‌بازی، دلالی و... می‌توانند زندگی‌شان را تامین کنند. نسل جدید همه به‌دنبال کارهای کاذب و دفتری و دلالی هستند، ارزش کار مولد از بین رفته و کارخانه‌ها با مشکل نبود نیروی ماهر دست‌وپنجه نرم می‌کنند. مالکان برخی کارخانه‌ها باوجود اینکه بالاتر از حداقل دستمزد به نیروهای کار خود پرداخت می‌کنند، نیروهای کار جذب این کارخانه‌ها نمی‌شوند. نکته جالب اینکه طبق محاسبات بانک مرکزی و مرکز آمار، فقط حدود ۶ درصد هزینه تولید یک کالا مربوط به نیروی کار است. در این شرایط، سوال اساسی دیگر این است که در لوای ماده ۱۵ و ۱۶ برنامه هفتم می‌خواهید به چه برسید؟ آیا راهکاری غیر از این نیست؟ در شرایطی که مردم تحت فشارهای اقتصادی هستند، خارج از منطق است که بخواهیم آنها را از حداقل‌ها هم محروم کنیم. در نهایت این وضعیت به ضرر کارگر است که در کوتاه‌مدت به نیروی کار آسیب می‌زند و در بلندمدت، کار کردن را بی‌ارزش می‌کند.

> حتی بدون بررسی جوانب گوناگون ماده ۱۵ و ۱۶ و تناقض‌هایی که با قانون کار دارد هم نصف کردن حداقل دستمزد به هر بهانه و با هر عنوانی، پذیرفتنی نیست

هم کارفرما و هم کارگر دیده شوند

مصطفی کرمانی، فعال حوزه صنعت نیز درباره ماده ۱۵ و ۱۶ لایحه برنامه هفتم توسعه به صمت گفت: یکی از چالش‌های بزرگ صنعت در آینده، معضل کمبود نیروی انسانی، هم ماهر و هم ساده است. واقعیت این است که سرمایه اصلی برای صنعت و تولید، نه تجهیزات و ماشین‌آلات، بلکه نیروی انسانی است. باوجود شرایط سخت اقتصادی ما شاهد توسعه صنعت و تولید هستیم که مهم‌ترین مولفه آن نیروی انسانی است. برای داشتن یک صنعت، گام نخست جذب نقدینگی‌های سرگردان است و در گام بعد باید نیروی انسانی موردنیاز برای رشد فراهم باشد.

کرمانی اظهار کرد: این‌گونه به‌نظر می‌رسد که با این ماده قانونی، دولت قصد حمایت از تولید را دارد تا بخشی از نیروی انسانی این بخش که مهارت لازم را ندارند، جذب‌شده، کسب مهارت کنند و چرخ صنعت را به حرکت در بیاورند. این برنامه اگر درست اجرا شود، در بلندمدت تعداد نیروهای ماهر را افزایش می‌دهد. البته باید با سازکار مناسب عملیاتی شود و عمیق‌تر موضوع را مورد بررسی قرار دهند تا در نهایت هم به نفع کارفرما باشد و هم کارگر. برنامه‌ای که فقط به نفع یکی از طرفین باشد، در ادامه آسیب‌زننده خواهد بود؛ پس بهتر این است که تمام جوانب سنجیده و به‌شدت به این موضوع توجه شود که قشر خاصی متضرر این رویکرد نباشد.

وی افزود: پیش‌تر هم دولت حمایت‌ها و مشوق‌هایی برای جذب نیروی‌های کار به کارفرماها می‌داد که در دوره‌ای بسیار کمک‌کننده بود. هم تولیدکننده مشکل تامین نیروی انسانی نداشت و هم کسانی که به‌دنبال شغل بودند به‌راحتی می‌توانستند جذب‌شده و وضعیت شغلی به‌نسبت مناسبی داشته باشند. به‌عنوان نمونه در پرداخت حق بیمه برخی از افراد تخفیف‌هایی به کارفرما داده می‌شد.

کرمانی گفت: طرح‌هایی با هدف ایجاد اشتغال و جذب راحت‌تر نیروی انسانی می‌تواند در بحران نبود نیروی ماهر به تولید کمک کند. البته بهتر است دولت از تشکل‌ها و اتحادیه‌های گوناگون مشورت بگیرد و در کارگروه‌های گوناگون تمام جوانب را بسنجد تا هم نیروی کار تقویت شود و هم تولید رشد پیدا کند. در این روند باید معیشت کارگران هم موردتوجه قرار بگیرد. این طرح‌ها می‌تواند در قالب‌های گوناگون اجرایی شود؛ مثلا در قالب امریه سربازی می‌توان نیروهایی را جذب کرد تا مهارت کسب کنند و قطعا نیرویی که مهارتی را به‌طور مستقیم کسب کرده، در آینده وضعیت شغلی مناسب‌تری خواهد داشت که به‌نوعی هم برای کارگر و هم کارفرما سودمند خواهد بود.

حداقل دستمزد فقط یک الزام قانونی است

این فعال حوزه صنعت خاطرنشان کرد: تولیدکننده اگر به‌معنای واقعی تولیدکننده باشد می‌داند که موفقیت واحد تولیدی او در گرو داشتن نیروهای متعهد و باانگیزه است و به‌طور قطع در برخورد با نیروهای انسانی به بهترین شکل ممکن رفتار خواهد کرد، چون نیروی انسانی سرمایه مهم و بی‌بدیلی است. تولیدکننده واقعی حاضر نیست نیروی توانمند خود را از دست بدهد؛ حتی اگر الزام قانونی نداشته باشد. البته الزامات قانونی هم روند پیشگیرانه دارد و در موارد خاص کاربرد خواهد داشت.

پشت برخی تصمیمات و قوانینی که پیشنهاد می‌شود حتما مشکلاتی بوده که به راهکار ختم شده است. به‌عنوان نمونه نیروی کار استعفا می‌دهد تا بیمه بیکاری دریافت کند و همزمان برای واحد تولیدی دیگری هم کار می‌کند. وقتی با چنین مسائلی روبه‌رو می‌شویم، نخست باید ببینیم مشکل از کجا ریشه می‌گیرد؛ آیا حداقل دریافتی کافی نیست و مشکلات معیشتی به اجبار فرد را به این سمت برده یا خلأ دیگری وجود دارد. این موضوعات نیاز به بررسی‌های دقیق دارد و نمی‌توان سطحی درباره آنها اظهارنظر کرد. از سویی هم حداقل دستمزد فقط یک الزام قانونی است و کارفرما تابع نیروهای ماهر دستمزد بسیاری بالاتری به نیروهای ماهر خود پرداخت می‌کند، چون سرمایه‌گذاری کرده و ماشین‌آلات و زمین خریداری کرده که بدون نیروی کار هیچ ارزشی ندارند. تولید مدیون نیروی کار است؛ پس کارفرما باید تا جایی که ممکن است درصدد کسب رضایت و ماندگاری نیروهای خود باشد. گاه برای توسعه یک واحد تولیدی تمام امکانات فراهم و طرح توجیه‌پذیر است، اما در نهایت نبود نیروی انسانی آن را به بن‌بست می‌کشاند. حالا اگر دولت به‌دنبال این است که صنعت را حفظ کند باید در قوانین و برنامه‌های گوناگون مشوق‌هایی را برای کارگران تعریف و به‌معنای واقعی از آنها حمایت کند.

کرمانی در پایان تاکید کرد: ماده ۱۵ و ۱۶ لایحه برنامه هفتم توسعه نیز کمک‌کننده خواهد بود؛ به‌شرط اینکه تمام ابعاد آن دیده شده و حمایت‌ها هم از کارفرما و هم کارگر واقعی باشد. برخی طرح‌ها مانند تخفیف‌های بیمه‌ای در بلندمدت به نفع تولید کشور خواهد بود. متاسفانه در تدوین و اجرای برنامه‌ها آینده‌نگری نداریم و این ضعف بزرگی است. واقعیت این است که راهکارهای زیادی برای کمک به تولید و تولیدکننده و نیروهای انسانی وجود دارد که در نهایت به سود همه خواهد بود. صنعت بازاری پایدار است و سرمایه‌گذاری روی صنایع زیرساختی ما را به توسعه نزدیک می‌کند که البته زمان‌بر است، اما در نهایت نتیجه خوبی برای کشور خواهد داشت.

سخن پایانی

به‌نظر می‌رسد برنامه هفتم توسعه، برنامه‌ای به نفع کارفرمایان و جیب دولت است که در آن حتی به ضعیف‌ترین قشر جامعه یعنی کارگران هم نه‌تنها توجهی نشده که حق‌وحقوق نیم‌بندی که در قانون کار برای‌شان در نظر گرفته‌شده نیز نادیده گرفته شده است. بسیاری معتقدند اجرایی شدن ماده ۱۵ و ۱۶ لایحه برنامه هفتم توسعه چالش‌های بزرگی در مسائل دستمزدی و قراردادی ایجاد خواهد کرد که نباید از آنها غفلت شود.

تغییر قوانین بازنشستگی برای کارگران مشاغل سخت و زیان‌آور در برنامه هفتم توسعه

آرزویی که نقش بر آب می‌شود

بررسی جزئیات برنامه هفتم توسعه درحالی در دستور کار مجلس قرار گرفته که موضوع کارگران با تغییرات عمده و قابل توجهی همراه است. به ویژه تغییراتی که در مورد قوانین بازنشستگی مشاغل سخت و زیان‌آور مطرح شده قابل تامل بوده و مورد انتقاد بسیاری از کارشناسان کارگری قرار گرفته است. در صورت تصویب و ابلاغ این برنامه، زمان رسیدن به سن بازنشستگی کارگران مشاغل سخت و زیان‌آور، هم به دلیل کاهش سقف سنوات ارفاقی و هم به دلیل قید سن بازنشستگی، افزایش خواهد یافت. به طور مثال، اگر کارگر مردی در سن بیست سالگی در شغلی سخت و زیان‌آور مشغول به کار شود، در سن ۴۳ سالگی، سقف کاری خود را پر می‌کند اما باید تا سن ۵۰ سالگی برای بازنشستگی صبر کند.

صمت در این گزارش با نگاهی به نظر برخی کارگران معدنی به آسیب‌های احتمالی موارد یادشده پرداخته است.

عکس: صمت

کارگران مشاغل سخت و زیان‌آور به دلیل سختی کار و کابوس حوادث مرگبار و مشکلات ناشی از بیماری‌های شغلی‌شان، برای رسیدن به سن بازنشستگی لحظه‌شماری می‌کنند

جبران منابع و مصارف صندوق

نویسندگان برنامه در حالی دست روی حقوق نیم‌بند کارگران مشاغل سخت و زیان‌آور گذاشته‌اند که آنها از خیلی سال پیش با موانع بسیاری برای دستیابی به این حقوق مواجه بوده‌اند. برخی از کارفرمایان سال‌هاست که به راحتی و برای آنکه از زیر بار پرداخت ۴ درصد حق بیمه مشاغل سخت و زیان‌آور خارج شوند، عناوین شغلی کارگران را تغییر می‌دهند و یا کارگاه‌ها را به شکل صوری و با زدوبند از شمول قانون مشاغل سخت و زیان‌آور بیرون می‌آورند.

گاهی کارگران معادن و صنایع معدنی در این زمره قرار می‌گیرند و به نظر می‌رسد در مواردی سازمان تامین اجتماعی نیز، با ایجاد مانع بر سر راه بررسی و پذیرش پرونده‌های کارگران، درد این گروه را بیشتر می‌کند.

برخی از کارشناسان حوزه کارگری معتقدند این سازمان سعی دارد با کاهش تعداد بازنشستگی‌های پیش از موعد، بخشی از بحران‌عدم تعادل بین منابع و مصارف صندوق خود را جبران کند. خبرگزاری ایلنا در مکالمه‌ای کوتاه با دوتن از کارگران مشاغل سخت و زیان‌آور،آسیب تغییر قانون مشاغل سخت و زیان‌آور در برنامه هفتم توسعه را بررسی کرده است.

حتی یک ساعت هم بعد از ۲۰ سال زیاد است!

«کارگران معدن معمولا خیری از بازنشستگی نمی‌بینند. آنها ۴ – ۵ سال بعد از بازنشستگی با بیماری‌های ریوی فوت می‌کنند. از این موارد زیاد داشته‌ایم...» این را کارگر یکی از معادنِ استان کرمان می‌گوید. زمانی که با او تماس گرفتم تا نظرش را در مورد این لایحه بپرسم، با خنده‌ای بی‌رمق پاسخ داد: «کسانی که پشت میزشان نشسته‌اند و این تصمیمات را می‌گیرند یک روز نه، یک ساعت با ما تا عمق ۱۷۰ متری زمین بیایند و بنشینند، دست به کاری نزنند، فقط باشند و ببینند و بعد بروند و هر تصمیمی که خواستند بگیرند...» از او خواستیم تا یک روز کاری‌اش را شرح دهد: «ساعت ۴ و نیم صبح از خواب بلند شده و ساعت پنج، سوار مینی‌بوس می‌شویم. ساعت ۶ ورودمان را ثبت می‌کنیم و بعد از خوردن صبحانه، وارد تونل می‌شویم. تا ساعت ۱۲ که برای استراحت یک‌ساعته از تونل خارج می‌شویم، نه از نور خبری هست، نه استراحت، نه میز و نه کولر. اینجا بیل و کلنگ است و وسایلی که با آن تونل را بشکافیم. چشم، چشم را نمی‌بیند. فضا تنگ است و سرمان به کار. شش ساعتی را با گرد و خاک و مواد معدنی و سیمان سر می‌کنیم، بعد برای خوردنِ ناهار از تونل بیرون می‌آییم». نه فقط صدا، ارتعاش، گرما، گازها و بخارات شیمیایی که کابوس آوار سنگ‌های چند تُنی و گیر کردن در انتهایی‌ترین و غیرقابل دسترس‌ترین نقطه‌ی تونل نیز همیشه با آن‌هاست. گازگرفتگی، برق‌گرفتگی و انفجار، حوادثی است که این کارگران بارها آن را به چشم دیده‌اند و شنیده‌اند؛ «زیر سنگ رفتن همکارانمان را زیاد دیده‌ایم؛ همکاری داشتیم که او را به سختی از زیر سنگ دو تُنی بیرون آوردیم. انگار داشتیم تُن ماهی جمع می‌کردیم...»

می‌پرسم؛ بعد از ساعت ۱۲ چه می‌کنید؟

با مکث می‌گوید: «عملا یک شیفت کاری‌مان تمام می‌شود اما معمولا ترجیح می‌دهیم شیفت بعدی را هم بمانیم تا از پس خارج زندگی بربیاییم. سال گذشته برای ۱۵۰ و اندی ساعت کار در ماه، ۷ میلیون حقوق می‌گرفتیم».

یعنی تقریبا همان حداقل حقوق؟

«بله، برای همین معمولا شیفت بعد هم می‌مانیم...»

در نهایت از او می‌پرسیم که اگر قانون کاهش سنوات ارفاقی مشاغل سخت و زیان‌آور تصویب شود و مجبور باشید بیش از ۲۰ سال کار کنید چه؟

می‌گوید: «حتی یک ساعت هم بعد از ۲۰ سال زیاد است، نمی‌توانیم».

انتظار تاب‌آوری در شرایط سخت

با کارگری دیگر، در خوزستان تماس می‌گیریم. او کارگر یکی از کارخانه‌های فولاد است. می‌گوید: «در گرمای بالای ۵۰ درجه و رطوبتی که گاه به ۹۰ درجه می‌رسد، در یکی از سخت‌ترین و طاقت‌فرساترین مشاغل کار می‌کنیم. تصور کنید در خوزستان کنار کوره‌هایی که دمای آن ۱۷۰۰ درجه است بایستید و با سرعت کار کنید... حتی ۱۰ سال هم برای چنین شغلی زیاد است». کارگر خوزستانی می‌گوید: «سوختگی دردناک‌ترین مرگی است که گاه برای کارگران در این مکان‌ها اتفاق می‌افتد. همکاری داشتیم که از بخار ذوب سوخت و فوت کرد». از او در مورد حوادث شایع در کارخانه‌های فولاد می‌پرسم و پاسخ می‌دهد: «کارگران از ناحیه چشم، زیاد دچار حادثه می‌شوند، غبار اکسیدی که در قسمت ذوب و کوره‌ها وجود دارد به ریه‌ها آسیب می‌زند و قطعی دست و پا هم داشته‌ایم. دیسک کمر و گردن هم که دیگر شایع است».

پایان مکالمه می‌گوید: «همین سختی کار را هم به سختی می‌دهند، دیگر چه چیز را می‌خواهند از ما بگیرند؟»

سخن پایانی

کارگران مشاغل سخت و زیان‌آور به دلیل سختی کار و کابوس حوادث مرگبار و مشکلات ناشی از بیماری‌های شغلی‌شان، برای رسیدن به سن بازنشستگی لحظه‌شماری می‌کنند. آنها در ازای دریافت دستمزدی که به سختی کفاف حداقلی‌ترین نیازهایشان را می‌دهد، جان خود را گذاشته‌اند و به امید آنکه از معافیت‌های این شغل سخت بهره ببرند، روز را شب و شب را روز می‌کنند، غافل از آنکه برنامه‌نویسان توسعه برایشان خواب‌های جدید دیده‌اند! در صورت تصویب تغییرات اعمال شده در برنامه هفتم توسعه، بار سنگین برنامه‌های توسعه و پیشرفت فقط روی دوش کارگران می‌افتد.

براساس جزئیات برنامه هفتم توسعه به نظر می‌رسد دولت قصد دارد با تغییر برخی قوانین، کارگران مشاغل سخت و زیان‌آور از حقوق خود محروم کند. حقوقی که سال‌ها پیش قانون‌گذار در ازای انجام کار سخت و البته زیان‌آور برای کارگران در نظر گرفته تا بخشی از آسیب وارد شده به این کارگران را جبران کند. اگرچه آسیبی که به جان این کارگران می‌رسد، حتی با ۱۰ سال ارفاق سنوات بازنشستگی هم قابل جبران نبوده و نیست.

عملکرد خیره‌کننده فولاد خوزستان در ۲ ماهه نخست سال جاری

درآمد فروش محصولات شرکت فولاد خوزستان در یک عملکرد خیره‌کننده در ۲ ماهه نخست سال جاری به ۱۳ هزار و ۱۱۷ میلیارد تومان رسیده که رشد ۹۵ درصدی را نسبت به مدت مشابه سال قبل نشان می‌دهد.

درآمد فروش محصولات این شرکت در اردیبهشت امسال نیز به ۸۴۳۳ میلیارد تومان رسیده که بعد از درآمد فروش ۸۴۷۳ میلیارد تومانی در اسفند ۱۴۰۰، بالاترین درآمد فروش ماهانه در تاریخ این شرکت بوده است.

درآمد فروش فولاد خوزستان در اردیبهشت امسال، ۱۱۰ درصد بیش از ماه مشابه سال قبل بوده است.

تناژ فروش فولاد میانی (بیلت، بلوم و اسلب) فولاد خوزستان در بازارهای داخلی و خارجی در ۲ ماهه نخست ۱۴۰۲، حدود ۶۴۴ هزار تن بوده که رشد ۴۵ درصدی را نسبت به مدت مشابه سال قبل نشان می‌دهد.

شاخص تأمین نیاز بازار داخلی توسط فولاد خوزستان، یعنی تزریق شمش و اسلب به بازار داخلی، در ۲ ماهه نخست امسال بیش از ۳۸۳ هزار تن بوده که رشد قابل توجه ۶۹ درصدی نسبت به دوره مشابه سال قبل را نشان می‌دهد.

همزمان در مجموع فروردین و اردیبهشت امسال، صادرات فولاد میانی توسط فولاد خوزستان نسبت به ۲ ماهه نخست سال قبل، ۲۰ درصد افزایش یافته و به حدود ۲۶۱ هزار تن رسیده است.

در یک عملکرد موفق، تناژ فروش فولاد میانی فولاد خوزستان در اردیبهشت امسال به بیش از ۴۱۱ هزار تن رسیده که رشد ۵۹ درصدی نسبت به ماه مشابه سال قبل را نشان می‌دهد.

IMIDRO
سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران
مجتمع سرب‌وروی سهدی آباد

آگهی مناقصه عمومی یک‌مرحله‌ای

همزمان با ارزیابی کیفی (یکپارچه) شماره ۰۲–۱۴۰۲/۰۳م

نوبت اول

مجتمع سرب و روی مهدی آباد در نظر دارد **انجام ۳۳۵۰ متر عملیات حفاری مغزه‌گیری در محدوده معدن سرب و روی مهدی‌آباد واقع در استان یزد** را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به شماره فراخوان ثبت ستاد ۲۰۰۲۰۹۰۰۱۵۰۰۰۰۰۱ و با جزئیات مندرج در اسناد مناقصه با تضمین شرکت در مناقصه (فرآیند ارجاع کار) به مبلغ ۹،۸۰۰،۰۰۰،۰۰۰ (نه میلیارد و هشتصد میلیون) ریال به صورت ضمانت‌نامه معتبر بانکی برگزار نماید. تاریخ انتشار مناقصه در سامانه ساعت ۱۰ صبح مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۰۹ و مهلت زمانی دریافت اسناد مناقصه از سایت ستاد تا ساعت ۱۵:۰۰ مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۲۱ و مهلت ارائه پیشنهادات حداکثر تا ساعت ۱۵:۰۰ مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۰۳ وجلسه بازگشایی پاکات صبح روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۰۴ برگزار می‌گردد.
علاقمندان شرکت در مناقصه می‌بایست جهت ثبت‌نام و دریافت گواهی امضای الکترونیکی با شماره سامانه ۱۴۵۶ تماس حاصل نمایند و یا به آدرس اینترنتی www.setadiran.ir مراجعه نمایند.
شماره تماس: ۰۳۵۳۲۵۵۴۱۹۴

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۳/۰۸ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۳/۱۰
مجتمع سرب و روی مهدی آباد

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

آگهی مناقصه عمومی شماره ۱۴۰۲/۰۶/ع

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی عام) در نظر دارد **"عملیات بارگیری انواع محصولات تولیدی شرکت از محل انبار اسکله شهید رجایی بندرعباس، حمل و تخلیه آنها در کشتی"** را از طریق برگزاری مناقصه عمومی به پیمانکار واجد شرایط و دارای مجوز تخلیه و بارگیری از امور شرکت‌های اداره بنادر و دریانوردی اسکله شهید رجایی با اعتبار حداقل یک سال واگذار نماید. لذا متقاضیان می‌توانند جهت اخذ اسناد مناقصه به آدرس الکترونیکی WWW.GEG.IR بخش مناقصه و مزایده مراجعه نموده و اسناد مذکور را به همراه فرم پرسشنامه ارزیابی تأمین کنندگان دانلود نمایند. آخرین مهلت تحویل پاکات ساعت ۱۴ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۲۱ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران می‌باشد. ضمناً بازدید از محل اجرای موضوع مناقصه روز سه‌شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۱۶ در انبار شرکت معدنی و صنعتی گل گهر واقع در اسکله شهید رجایی مقرر شده است. شایان ذکر است فرمت ضمانت‌نامه‌های مورد تهیه می‌بایست عیناً مطابق با فرمت ارائه شده در اسناد مناقصه باشد. شرکت معدنی و صنعتی گل گهر در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

آگهی تشکیل جلسه مجمع عمومی فوق‌العاده

شرکت آذین پلاست فناوران آسیا (تعاونی تولیدی) ثبت شده به شماره ۸۵۸ و شناسه ملی ۱۰۱۰۱۹۲۹۹۳۵

نظر به اینکه در ساعت ۱۰ صبح مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۲۵ جلسه **مجمع عمومی فوق‌العاده** شرکت آذین پلاست فناوران آسیا(تعاونی تولیدی) ثبت شده به شماره ۸۵۸ و شناسه ملی ۱۰۱۰۱۹۲۹۹۳۵ در محل اقامتگاه قانونی شرکت واقع در شهرک صنعتی اشتهارد - بلوار ملاصدرا غربی- گلبرگ سوم- گلزار سوم - قطعه ۱۶۳۷ تشکیل خواهد شد بنابراین وفق مفاد اساسنامه و مقررات قانون تجارت بدینوسیله از کلیه سهامداران شرکت دعوت می‌شود در جلسه مذکور حضور بهم رسانند.

دستور جلسه:

- اتخاذ تصمیم درخصوص افزایش سرمایه شرکت از مبلغ ۸۰،۶۰۴،۱۶۰،۰۰۰ ریال به مبلغ ۱۸۰،۶۰۴،۴۸۰،۰۰۰ ریال منقسم به ۱۶۱،۲۵۴ سهم ۱،۱۲۰،۰۰۰ ریالی با نام از محل آورده نقدی سهامداران و اصلاح ماده ۷ اساسنامه شرکت

هیات‌مدیره شرکت آذین پلاست فناوران آسیا

شرکت مخابرات ایران

آگهی مناقصه شماره ۱۴۰۲/۰۷ (یک‌مرحله‌ای از طریق ارزیابی کیفی)

شرکت مخابرات ایران- منطقه فارس در نظر دارد نسبت به **خرید ۱۰ دستگاه OLT** بر اساس مشخصات موجود در اسناد و دستورالعمل‌های اجرایی از طریق مناقصه عمومی اقدام نماید.

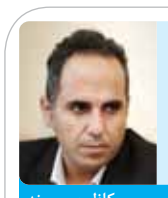
لذا از کلیه اشخاص حقوقی واجد شرایط جهت شرکت در مناقصه دعوت به عمل می‌آید.

متقاضیان جهت کسب اطلاعات بیشتر به آدرس‌های WWW.TCI.IR و FA.TCI .IR مراجعه نمایند.

روابط عمومی مخابرات منطقه فارس

یادداشت

تولید و چالش‌های آن

کاظم بروسمند
کارشناس و فعال معدن

امروزه فعالیت معادن در نقاط مختلف کشور تضمین‌کننده رونق اقتصادی، ایجاد اشتغال و رشد و توسعه کشور است. در چند سال اخیر، باوجود تحریم‌های فلج‌کننده‌ای که به کشورمان تحمیل شد و شرایط نامناسب اقتصادی، بخش معدن و صنایع معدنی توانست سهم قابل‌توجهی از نیازها و نقدینگی کشور را تامین کند. بنابراین، هرچند این بخش در مقایسه با بخش‌های دیگر کشور پیشرفت قابل‌توجهی داشته است، اما کمبود در تامین انرژی و زیرساخت‌های مهم کشور و توسعه‌نایافتگی مناسب آنها، بزرگ‌ترین مانع پیشرفت این صنعت بوده است و در صورت تداوم کمبود و ضعف زیرساخت نرخ تمام‌شده مواد معدنی افزایش پیدا می‌کند و در نتیجه تولید کاهش خواهد یافت. یکی از ضروری‌ترین اقداماتی که برای بخش معدن حیاتی است، توسعه و تجهیز شبکه حمل‌ونقل (جاده ای ـ ریلی)، برق، گاز، آب و سوخت اشاره کرد که باتوجه به پراکندگی معادن در سراسر کشور، اهمیت آنها در مناطق گوناگون متفاوت است. به‌همین‌دلیل اولویت‌بندی تامین هریک از زیرساخت‌های بخش معدن باید باتوجه به منطقه و نیازهای آن برنامه‌ریزی شود. از دیگر ارکان مهم توسعه صنعت معدنکاری توسعه راه و جاده‌های مواصلاتی بین شهرها و روستاها و مناطق دورافتاده است. معادن بیشتر در مناطق کمتر توسعه‌یافته به فعالیت مشغول هستند و تداوم فعالیت بسیاری از آنها، از جمله معادن کوچک، به توسعه راه‌ها و جاده‌های کشور وابسته است. اهمیت این موضوع آنقدر است که در قانون معادن کشور نیز موردتوجه قرار گرفته است و بر این اساس، بخشی از حقوق دولتی معادن باید به توسعه زیرساخت‌ها از جمله راه‌های ارتباطی اختصاص داده شود. متاسفانه تاکنون مبالغ پرداختی بابت حقوق دولتی معادن به‌درستی مدیریت نشده است و در بیشتر مناطق کشور جاده‌های منتهی به معادن وضعیت مناسبی ندارند. برای رفع این مشکل برخی معادن در ساخت یا احیای جاده همکاری خوبی داشته‌اند، اما باید به این نکته هم توجه داشت که برخی معادن کوچک توان لازم برای ساخت راه و جاده را ندارند، اما متاسفانه فشار ارگان‌های دولتی بر این معادن بیش از پیش شده است. تداوم این فشارها و ایجاد هزینه‌های مضاعف برای معدنکاران پیامد خوبی نداشته و ممکن است سبب تعطیلی برخی معادن شود. دیگر نیاز حیاتی معدن و صنایع معدنی تامین پایدار انرژی است. قطعی برق در تابستان و گاز در زمستان و ضعف در شبکه‌های حمل‌ونقل سبب شده است تا باوجود تلاش‌های بخش معدن برای دستیابی به تولید مناسب، کشور ما در رقابت با کشورهای پیشرو همچنان عقب بماند. در این مقطع زمانی، توسعه زیرساخت‌های موردنیاز معادن و صنایع معدنی با مشارکت تمامی نهادها و وزارتخانه‌ها از اهمیت زیادی برخوردار است، چرا که حداقل حدود ۲۰ سال زمان لازم است تا بتوان زیر ساخت‌های موردنیاز بخش معدن را توسعه داد. از این‌رو، استفاده از ظرفیت‌ها و توانمندی‌های بخش خصوصی برای اجرای پروژه‌های زیرساخت می‌تواند سرعت اجرایی شدن موضوع را افزایش دهد. با مشارکت بخش خصوصی در پروژه‌های معدنی و تخصیص سهم از تولید برای آنها یا واگذاری صنایع پایین‌دست بخش معدن به بخش خصوصی می‌تواند انگیزه‌ای برای مشارکت آنها در توسعه زیرساخت‌های معدنی ایجاد کند. باتوجه به اهمیت استفاده از تکنولوژی روز دنیا برای کاهش هزینه‌های تامین و اجرایی شدن زیرساخت‌های معدن و صنایع معدنی، استفاده از تجربه شرکت‌های بین‌المللی توصیه می‌شود. در این‌باره می‌توان حسب ضرورت در مراحل مطالعات، طراحی و برنامه‌ریز یا اجرای پروژه‌ها از ظرفیت و توانمندی شرکت‌های بین‌المللی استفاده کرد و با ایجاد تفاهمنامه‌های صادرات مواد معدنی برای آنها ایجاد انگیزه کرد. در پایان باز هم، باید بر این نکته تاکید کرد که توسعه زیرساخت‌های موردنیاز بخش معدن نیازمند همکاری تمامی وزارتخانه‌ها، ارگان‌ها، نهادها و تمامی فعالان حوزه معدن است، اما در این میان، وزارت صنعت، معدن و تجارت می‌تواند راهبری این موضوع را در دست بگیرد و اجرایی شدن پروژه‌ها را ساماندهی کند. اگر می‌خواهیم تولید برقرار باشد، باید توسعه زیرساخت‌ها را جدی بگیریم.

صاحبان معادن غیرفعال، سلب‌صلاحیت می‌شوند

به گفته معاون امور معدن و صنایع معدنی وزارت صمت، در صورتی که معادن در اختیار بهره‌بردار غیرفعال مانده باشند، باید سلب‌صلاحیت و آزاد شوند. به‌گزارش معدن‌نیوز، رضا محتشمی‌پور افزود: با توسعه عملیات اکتشافی و حذف موانع آن، باید ظرفیت‌های ناشناخته کشور را در حوزه معدن شناسایی و فعال کنیم. وی بااشاره به اینکه بخشی از ظرفیت معدنی ما به دلایلی غیرفعال مانده، تصریح کرد: معادن غیرفعال به ۲ بخش معادن دارای متولی و معادن بدون متولی یا بلامعارض که در اختیار وزارتخانه هستند، تقسیم می‌شوند. محتشمی‌پور اظهار کرد: حدود ۲۴ هزار محدوده معدنی بلوکه‌شده در کشور وجود دارند که باید شناسایی و آسیب‌شناسی شوند تا در صورت لزوم با استفاده از ماده ۲۴ مکرر قانون معادن، مشکل آنها مرتفع شود. معاون معدنی صمت با بیان اینکه معادن بلامعارض در اختیار سازمان صمت استان‌ها و وزارتخانه، ابتدا باید در اختیار بخش خصوصی قرار گیرد، گفت: در صورت عدم‌استقبال بخش خصوصی از این معادن، باید دولت و در رأس آن، وزارت صمت اقدام کند و معادنی هم که به‌دلیل عدم‌صلاحیت بهره‌بردار غیرفعال مانده‌اند، باید سلب‌صلاحیت و آزاد شوند. وی افزود: برخی محدوده‌ها به دلایل زیرساختی غیرفعال هستند و نیاز است طرح احیا در فعال‌سازی معادن با تجمیع و ایجاد واحدهای فرآوری زمینه فعال‌سازی این معادن را فراهم کند. محتشمی‌پور با تاکید بر اینکه همه محدوده‌هایی که در لایه مزایده ادارات کل صمت استان‌ها هستند، باید تا پایان سال تعیین‌تکلیف شوند، خاطرنشان کرد: سازمان‌های صمت استان‌ها موظف هستند با کمک طرح احیا، فعال‌سازی و توسعه معادن کوچک‌مقیاس نسبت به تعیین‌تکلیف این محدوده‌ها و برگزاری مزایده اقدام کنند.

گزارش صمت از وضعیت نهاده‌های تولید در بخش معدن

رمق از جان تولید می‌رود

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

عواملی که انسان به کمک آنها می‌تواند کالا و خدمات را تولید کند، «عوامل» یا «نهاده‌های» تولید نام دارد. به‌طورخلاصه، عوامل اصلی تولید به ۲ دسته اولیه و ثانویه تقسیم می‌شوند.
اقتصاددانان زمین، نیروی کار و سرمایه را جزو عوامل اصلی معرفی می‌کنند که عوامل ثانویه مانند مواد یا انرژی از آنها به‌دست می‌آید.
گفته شده، امروزه به‌دلیل نیاز شدید به بازسازی اقتصادی، استفاده مفید و موثر از عوامل تولید بیش‌ازپیش مدنظر قرار گرفته است. البته روشن است که ارزش و اهمیت هریک از عوامل تولید بستگی به نوع فعالیت اقتصادی داشته باشد.
باتوجه به این مقدمه، شاید بتوان گفت بخش‌هایی از این عوامل تولید که در بخش معدن کشور اهمیت بیشتری دارد، عبارت است از: سرمایه، انرژی و نیروی کار.
اما ضعف و نقصان در این بخش‌ها یا دیگر گلوگاه‌های موجود، چطور بخش معدن و صنایع معدنی را تحت‌تاثیر قرار داده است؟ در گزارش امروز صمت، به‌دنبال یافتن پاسخ این پرسش، نظر تقی نبئی و سعید عسگرزاده، ۲ تن از کارشناسان و فعال حوزه معدن را جویا شدیم.

عکس: صمت

ضعف نیروی انسانی شامل چند بخش است، اول نبود تناسب میان تعداد خروجی و نیاز بخش معدن، دیگری تمرکز بر دانش و آموزش تئوریک و قطع ارتباط مستقیم دانشگاه و معدن و در نهایت فقدان سازکار مناسب برای تربیت کارور و کارگر ماهر

حلقه مفقوده عوامل تولید

تقی نبئی ـ کارشناس و فعال معدنی: مهم‌ترین مسئولیت دولت در رونق بخشیدن به حوزه معدن و صنایع معدنی، سیاست‌گذاری درست برمبنای اصول مدیریتی، تضمین سرمایه‌گذاری ایمن و تخصیص مشوق‌هایی برای فعالان این بخش است. اما نمی‌توان گفت کدام‌یک از این پارامترها نقش بزرگ‌تری دارند زیرا به‌نظر من، این سه مکمل همدیگر هستند. بخش معدن در کشور ما هم بضاعت قابل‌قبولی در زمینه مدیریتی دارد، هم در تعیین استراتژی و هم در سرمایه انسانی و منابع سازمانی،اما حلقه مفقوده؛ سیاست‌گذاری مناسب و ایجاد هماهنگی بین این بخش‌ها است. آنچه امروزه در عمل اتفاق می‌افتد، این است که چالش‌های اقتصادی روزبه‌روز عرصه را بر فعالان این حوزه تنگ‌تر می‌کند. از سوی دیگر، مشوق‌های سرمایه‌گذاری در حوزه معدن روزبه‌روز کمتر می‌شود. برعکس تصمیماتی گرفته می‌شود و اخباری به گوش می‌رسد که هرچه بیشتر سرمایه‌گذاری را تهدید می‌کند. فرار سرمایه از بخش معدن، زمینه را برای بروز مشکلات دیگر هم مهیا کرده است. به‌عنوان‌مثال، کسی نمی‌تواند نقش مهم دانش روز و فناوری را بر افزایش بهره‌وری بخش معدن کتمان کند. خوشبختانه ما در بعد فناوری در رتبه خوبی هستیم. بزرگ‌ترین مشکلی که ما اینک با آن روبه‌رو هستیم، این است که به‌دلیل سیاست‌گذاری‌های غلط و بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های مغایر با سیاست‌های تشویقی سرمایه‌گذاری در بخش معدن، ریسک سرمایه‌گذار در بخش معدن به‌شدت بالا رفته است. ضعف امنیت سرمایه‌گذاری در حوزه معدن باعث شده که معدنداران کمتر تمایل داشته باشند به‌سمت استفاده از دانش و فناوری‌های نوین بروند و بخش قابل‌توجهی از معدنکاری ما هنوز به شیوه سنتی انجام می‌شود.

چالش انرژی و دردسرهای صنعت

کارشناسان باور دارند که مصرف انرژی خانگی در کشور ما با استانداردهای بین‌المللی فاصله زیادی دارد. به‌عنوان‌مثال، بخش خانگی ما ۶ یا ۷ برابر سرانه جهانی برق مصرف می‌کند. البته مصرف تجاری هم در این بخش قرار می‌گیرد که در مجموع می‌توان آن را مصارف شهری نامید. برای مثال، جابه‌جایی روز و ساعت یکی از راهکارهایی است که به‌صورت مقطعی می‌تواند برای مدیریت زمانی مصرف کمک‌حال باشد، اما در بخش صنعتی باعث به‌هم‌ریختگی مدیریت تولید می‌شود و همین‌طور روی افزایش نرخ تمام‌شده اثر افزایشی می‌گذارد. به‌عنوان‌مثال، اگر قرار باشد، پرسنل در شیفت‌های مختلف به کار گرفته شوند، به‌ویژه شیفت شب که از ساعت ۲۲ تا ۶ صبح است، هزینه‌های کارکنانی بین ۲۰ تا ۳۵ درصد افزایش پیدا می‌کند که هزینه تمام‌شده را بالا خواهد برد. به‌همین‌ترتیب، راندمان نیروی انسانی در شیفت شب با صبح متفاوت است و کیفیت محصولات کاهش پیدا می‌کند. جابه‌جایی روز و ساعت، به‌عنوان یکی از شیوه‌های مدیریت انرژی، در بسیاری از کشورهایی که بحران انرژی داشته‌اند، به‌کاررفته است، از جمله به‌تازگی در برخی کشورهای اتحادیه اروپا هم اعمال شده، اما این جابه‌جایی بیشتر در مصارف شهری، خانگی به‌ویژه برای اماکن تجاری در نظر گرفته شده است. برای مثال، اگر امروزه سری به کشورهایی مانند ایتالیا و فرانسه بزنیم، می‌بینیم که از ساعت ۱۸:۳۰ مغازه‌ها تعطیل می‌شوند و رستوران‌ها هم به‌صورت محدود فعالیت می‌کنند، چون این ساعت زمان اوج مصرف شبانه است و به‌این‌ترتیب، بخش زیادی از مصرف انرژی را که در اماکن تجاری اتفاق می‌افتد، مدیریت کرده‌اند تا بتوانند به بخش تولید و مصارف خانگی کمک کنند. مدیریت روز و ساعت به‌شکلی که در کشور ما انجام می‌شود، بیشتر درباره بخش تولید و صنعت اعمال می‌شود که روشی کاملا اشتباه است. اکثر فروشگاه‌ها و اماکن تجاری ما تا پاسی از شب فعال هستند و مصرف برق بسیار زیاد و خارج از عرف است و هیچ‌گونه جریمه‌ای شامل آن نمی‌شود. در حالی که بخش صنعتی را در همان ساعات تعطیل کرده یا واداشته‌اند که ظرفیت تولید خود را کاهش دهند. مشخص است که اولویت باید با بخش صنعتی و تولیدی باشد و برنامه‌های مدیریت مصرف بهینه برق برای بخش شهری در نظر گرفته شود. به‌عبارت‌دیگر، می‌توان مصارف خانگی و شهری را با تغییر تعرفه در ساعت‌های اوج مصرف و الزام مراکز تجاری به تعطیلی زودهنگام قبل از ساعت شروع پیک شبانه، مدیریت کرد تا بدون اینکه به بخش تولید صدمه‌ای وارد شود، حرکت چرخ تولید را تسهیل و با کمترین آسیب از این بحران عبور کرد.

زمین یا آمایش سرزمین

بسیاری از واحدهای تولیدی بزرگ، کنسرسیوم‌های صنعتی، شهرک‌های فعال در اقصی نقاط کشور و... بدون توجه به داده‌های آمایش سرزمین احداث و در مکان‌هایی واقع شده‌اند که با مشکل تامین یا تولید برق روبه‌رو هستند. البته به‌واسطه این کمبود بسیاری از صنایع بزرگ، به‌دنبال منابع جایگزین بوده و برخی از آنها به‌ویژه فولاد، سیمان و پتروشیمی‌ها تولید برق داشته‌اند و در مواقع قطعی یا کمبود برق از این منابع جایگزین استفاده می‌کنند. اما تولید برق جایگزین هم سرمایه‌بر است و هم هزینه‌های تعمیر و نگهداری بالایی دارد. از این‌رو، نرخ تمام‌شده این نوع انرژی برای صنایع، قابل‌قیاس با برقی که از شبکه سراسری دریافت می‌کنند، نیست. بنابراین باوجوداینکه زیرساخت‌هایی را در بخش‌های مختلف در اختیار دارند، اما فقط در مواقعی که تولید برق با مشکل روبه‌رو می‌شود، آن را مورداستفاده قرار می‌دهند.
پس باید گفت بخش صنعتی تا حدی در این زمینه گام برداشته است و امروز از نظر دانش تولید برق نوین مثل برق خورشیدی و هسته‌ای پیشرفت‌های خوبی داشته‌ایم. بسیاری از واحدهای صنعتی ما در حال حاضر سوله‌هایی برای تولید برق دارند و حداقل می‌توانند برق روشنایی و معابر خود را از طریق انرژی خورشیدی تامین کنند.
فکر می‌کنم حال که چند سالی است وقفه برای دسترسی به برق صنایع ایجاد شده، بخش بزرگی از این بخش راغب است که در تولید برق سرمایه‌گذاری کند و اگر این رغبت با سیاست‌گذاری درست و مدیریت بهینه هدایت شود، شاهد این خواهیم بود که در آینده نزدیک، بخش صنعتی سرمایه‌گذاری‌های سنگینی در حوزه تامین انرژی و تولید برق داشته باشد و چه‌بسا در سنوات آینده آن‌قدر برق تولیدی داشته باشیم که بتوانیم با مدیریت مصرف و افزایش تولید، صادرات برق هم به کشورهای همسایه داشته باشیم.

مهم‌ترین مسئولیت دولت در رونق بخشیدن به حوزه معدن و صنایع معدنی، سیاست‌گذاری درست برمبنای اصول مدیریتی، تضمین سرمایه‌گذاری ایمن و تخصیص مشوق‌هایی برای فعالان این بخش است

مهم‌ترین عوامل تاب‌آوری

سعید عسگرزاده ـ کارشناس و فعال معدنی: درباره ارتقای بهره‌وری باید به ۲ موضوع اشاره کنیم که اول نگرش خود بهره‌بردار به موضوع معدن است که باید بداند در چه شرایطی شاخص‌های بهره‌وری را ارتقا بدهد، به‌عبارت دیگر، افزایش ستاده و کاهش نهاده، می‌تواند سود حداکثری داشته باشد و در شرایط سخت اقتصادی که گاهی به بخش معدن تحمیل می‌شود، تاب‌آوری بیشتری داشته باشد. این نگاه باید برای معدندار جا بیفتد که تاب‌آوری تنها در گرو افزایش بهره‌وری است و موضوع دوم اینکه همین نگاه در بخش حاکمیت و نظام حکمرانی هم وجود داشته باشد و سعی شود که فرآیندهای تولید و وضع قوانین و بخشنامه‌ها به‌شکلی باشد که میزان تاب‌آوری بنگاه‌ها را با خطر روبه‌رو نکند. تعدد و تکثر بخشنامه‌ها، بی‌ثباتی در قوانین و بخشنامه‌ها و فقدان نگاه حمایتی در بخشنامه‌ها و قوانین موضوعه می‌تواند بنگاه را دچار مسئله کند.

نیروی کار، عامل تولید

وضعیت نیروی انسانی در بخش معدن خوب نیست و با کمال تاسف رو به بهبود هم حرکت نمی‌کند. هر ورودی نیروی انسانی در صنعت در واقع یک سرمایه‌گذاری است که به‌تدریج ارزش و اهمیت آن کشف شد و امروزه به‌عنوان منبع اصلی ارزش اقتصادی شناخته می‌شود. اما در بخش معدن، موضوع تربیت نیروی انسانی به‌صورت تخصصی برنامه‌ریزی و دنبال نشده است. ضعف نیروی انسانی شامل چند بخش است؛ اول نبود تناسب میان تعداد خروجی و نیاز بخش معدن است، دیگر تمرکز بر دانش و آموزش تئوریک و قطع ارتباط مستقیم دانشگاه و معدن و در نهایت فقدان سازکار مناسب برای تربیت کارور و کارگر ماهر.
به‌گمان من، برای تامین این عامل تولید، یعنی نیروی کار ماهر، باید نگاهی جامع ایجاد شود و همه وزارتخانه‌های ذی‌ربط از صنعت، معدن و تجارت گرفته تا کار و رفاه اجتماعی، علوم، تحقیقات و فناوری و آموزش‌وپرورش، براساس برنامه‌ای هماهنگ حرکت کنند. علاوه بر این، سازمان نظام‌مهندسی و سازمان آموزش‌های فنی و حرفه‌ای هم می‌توانند نقش مهمی در پر کردن فاصله میان صنعت و دانشگاه داشته باشند.

فرار سرمایه، آفت معدن

جذب سرمایه، که جزو رئوس برنامه هفتم توسعه آمده است، یکی از کلیدی‌ترین عوامل تولید در بخش معدن و صنایع معدنی است که نباید بیش از این موردغفلت قرار گیرد. خوشبختانه سرمایه‌گذاری در حوزه معادن در کشور ما جذابیت‌های زیادی دارد. بنابراین، باید سیاست‌گذاران تلاش کنند تا راه جذب سرمایه‌ها هموار شود و همچنین مشوق آنها برای ورود به حوزه آمایش معدنی سرزمین و همین‌طور راه‌اندازی، توسعه و بهبود شرایط بهره‌وری معادن و صنایع معدنی باشد. اما نباید فراموش کرد که جذب نسبت معکوسی با عامل ریسک دارد و هر حوزه‌ای که ریسک بیشتر دارد، سرمایه‌گذاری در آن کمتر اتفاق می‌افتد. بنابراین نمی‌توان انتظار داشت که در شرایط فعلی کشور که شاخص‌های امنیت و ثبات اقتصادی و اعتماد به کسب‌وکار افت چشمگیری داشته است، سرمایه‌گذاری به‌درستی صورت گیرد و به‌این‌ترتیب رمق از بخش تولید معدن می‌رود. بنابراین متولیان مسائل اقتصادی وظیفه دارند نهایت که همت خود را به کار بندند تا جو اقتصادی کشور را از تلاطم دور نگه دارند. علاوه بر این، انتظار می‌رود که قوانین و مقررات روشن، شفاف و پایدار باشد تا براساس آنچه امروز مبنای کار است، بتوان مسیر پیش‌رو را انتخاب کرد. اگر امیدوار هستیم که امسال شرایط اقتصادی کشور رو به بهبود برود، لازم است که رویکردهای موجود نسبت به عوامل یا نهاده‌های مهم تولید کاملا متحول شود. اهمیت این موضوع آنقدر است که جا دارد جلساتی در شورای‌عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا با حضور دست‌اندرکاران و صاحب‌نظران برگزار شود و موضوعات و مسائل کلان اقتصاد به‌صورت اعم و معدن و صنایع معدن به‌صورت‌اخص موردبازنگری قرار گیرد و نگاه همگان، به‌صورت متحد، بر اصلاح ساختار موجود در بخش معدن، افزایش سرمایه‌گذاری و بهبود کسب‌وکار متمرکز شود و آنچه به‌عنوان مولفه‌های اصلی دفع ریسک و جذب سرمایه مطرح است، تغییر پیدا کند و رویکردی مثبت جایگزین شرایط فعلی شود.

سخن پایانی

بهره‌وری را نسبت ستاده به نهاده تعریف می‌کنند، یعنی چگونه با کمترین عوامل یا نهاده تولید، بیشترین محصول را به‌دست آوریم. همان‌طور که گفته شد، اقتصاددانان عوامل مهم تولید را، نیروی انسانی، سرمایه و منابع و ذخایر یا هر آنچه در طبیعت وجود دارد، معرفی می‌کنند و آن را در مخرج کسر و دستاورد تولید را در صورت کسر قرار می‌دهند. هرچقدر صورت کسر یا به‌عبارت‌دیگر، محصول افزایش یابد و مخرج کسر کمتر شود، میزان بهره‌وری بالاتر می‌رود. اما بنا به آنچه گفته شد، روشن است که کوچک‌کردن مخرج کسر بهره‌وری یا به‌عبارت‌دیگر کاهش اثر منفی نهاده‌های تولید در بخش معدن و صنایع معدن، راهی نیست که آسان بتوان پیمود و راه تولید همچنان سنگلاخ است.

گزارش صمت از داده‌های اخیر مرکز آمار نشان می‌دهد

تورم در آستانه گذر از مرز ۵۰ درصدی

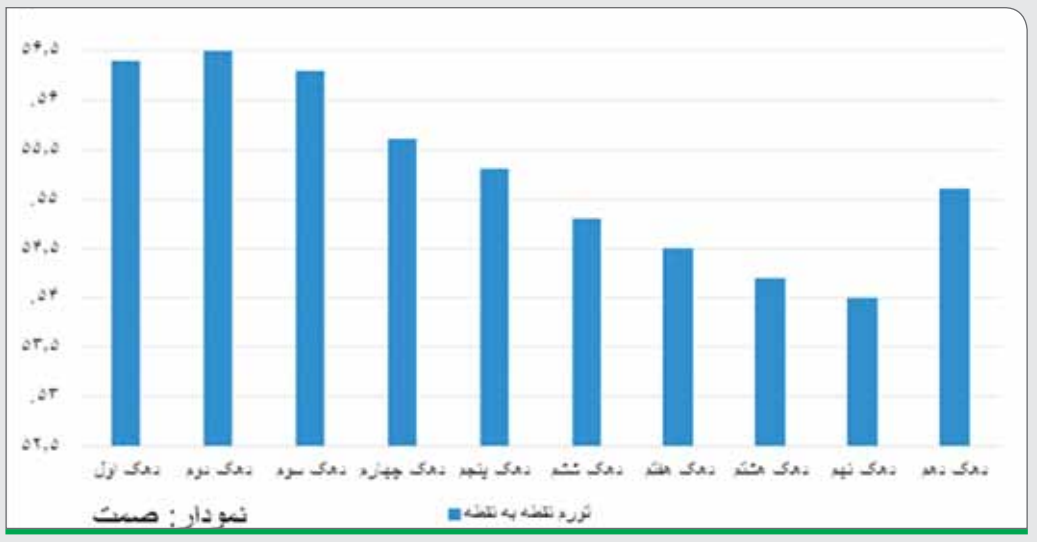
بررسی آخرین گزارش منتشر شده در مورد تورم کشور نشان می‌دهد که گرچه تا اندازه‌ای از شتاب نرخ تورم نقطه به نقطه نسبت به فروردین کاسته شده ولی نرخ تورم سالانه همچنان به روند فزاینده خود ادامه می‌دهد و با رسیدن به شاخص ۴۹.۱ درصدی در آستانه شکستن رکورد تورم ۴دهه گذشته قرار دارد. در این میان تورم خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها همچنان پیشتاز تورم در کشور است؛ به‌نحوی که تورم خوراکی‌ها بیش از ۷۰ درصد است و برخی اقلام این گروه، مانند روغن و گوشت قرمز تورم ۳ رقمی دارند. صمت در این گزارش با تکیه‌بر داده‌های اخیر مرکز آمار به تشریح روند نرخ تورم پرداخته‌است.

عکس: آیدا فریدی

آخرین گزارش مرکز آمار ایران نشان می‌دهد در اردیبهشت امسال، نرخ تورم نقطه به نقطه به ۵۴.۶ درصدی رسیده است. این یعنی خانوارهای کشور به طور میانگین باید ۵۴.۶ درصد بیش از اردیبهشت ۱۴۰۱ برای خرید یک «مجموعه کالاها و خدمات یکسان» هزینه کنند. تورم نقطه به نقطه در میانه بهار امسال در مقایسه با فروردین، کاهش ۰.۹ واحد درصدی داشته است. منظور از تورم نقطه به نقطه، درصد تغییر عدد شاخص نرخ نسبت به ماه مشابه در سال گذشته است.

بررسی آمارها نشان می‌دهند که بیشترین فشار تورمی کشور به دو دهک اول وارد شده و دهک‌های هفتم تا نهم، به نسبت دیگر اقشار جامعه، با تورمی کمتر مواجه شده‌اند.

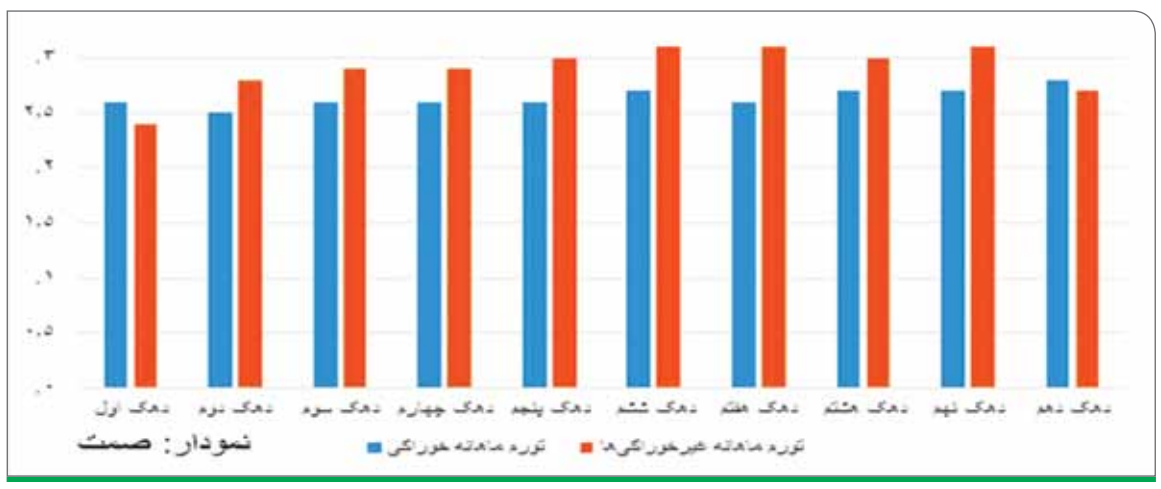

تورم سالانه کشور هم در ماه‌های گذشته به شکل فزاینده رو به رشد بوده که نشان می‌دهد تا زمانیکه این شاخص و نرخ تورم نقطه به نقطه به یک توازن نسبی نرسند، رویه فعلی ادامه خواهد داشت. در بخش تورم سالانه هم، جهش قیمتی در بخش خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها بیش از بخش کالاهای غیرخوراکی و خدمات است؛ به‌نحوی که تورم خوراکی‌ها در اردیبهشت به نزدیک ۷۵ درصد رسیده ولی تورم کالاهای غیرخوراکی و خدمات ۳۸ درصد اعلام شده است. ضمن اینکه تورم در مناطق روستایی شدتی بیش از مناطق شهری دارد؛ تورم سالانه شهری در اردیبهشت امسال با افزایش ۱.۵ درصدی نسبت به فروردین به ۴۸.۲ درصد رسیده و همزمان با آن، نرخ تورم خانوارهای روستایی را ۵۴.۵ درصد اعلام کرده‌اند.

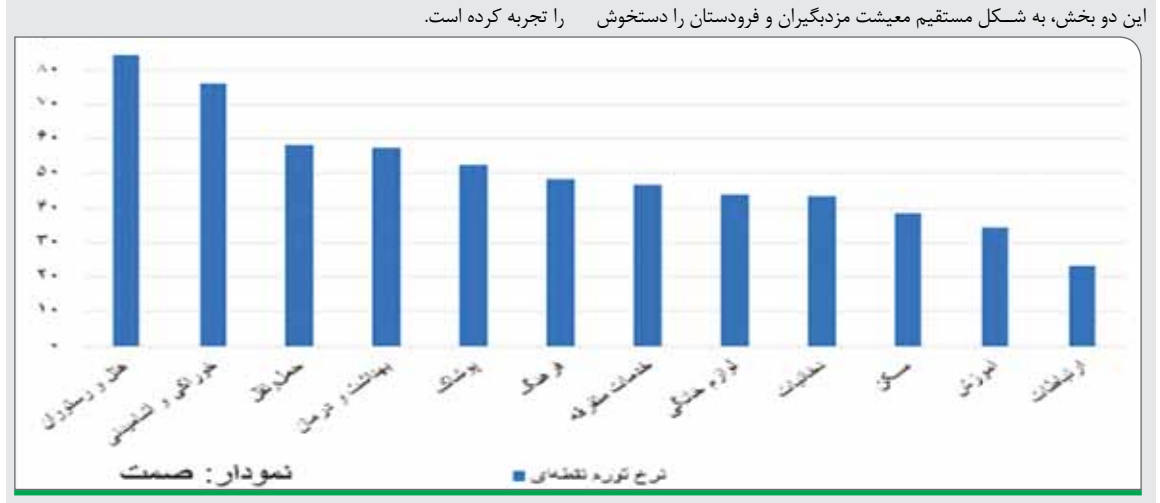
از سوی دیگر، در ماه مذکور، تورم ماهانه به ۲.۸ رسید. تورم ماهانه برای گروه‌های عمده «خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات» ۲.۶ درصد و برای گروه عمده «کالاهای غیرخوراکی و خدمات» به ۲.۸ درصد رسیده است. در اردیبهشت، تورم سالانه به ۴۹.۱ درصد رسیده که نسبت به گزارش مربوط به فروردین افزایش ۱.۵ درصدی داشته است. باید توجه داشت که همچنان نرخ تورم نقطه‌ای بیش از تورم سالانه است و به احتمال فراوان در ماه‌های آینده هم شاخص تورم سالانه افزایش خواهد یافت. با این حال، نرخ ۴۹.۱ درصدی، یک رکورد محسوب می‌شود. تاکنون بالاترین نرخ تورم سال‌های پس از انقلاب به سال ۷۴ با تورم ۴۹.۴ درصدی اختصاص داشته ولی نرخ تورم سال ۷۴ را بانک مرکزی اعلام کرده است.

آمارهای منتشر شده از سوی بانک مرکزی همواره حدود ۱۰ درصد بیش از ارقام مشابه مرکز آمار است. به این ترتیب گرچه همین امروز نمی‌توانیم رسما از رکوردشکنی تورمی صحبت کنیم ولی ظرف یکی دو ماه آینده، چنین چیزی را می‌توان با استناد به ارقام مرکز آمار، عنوان کرد.

بررسی ارقام تورم نقطه‌ای نشان می‌دهد که در اردیبهشت امسال، در میان گروه‌های مختلف هزینه‌ای، بیشترین تورم را هتل و رستوران با نرخ ۸۴ درصدی داشته‌اند. پس از آن تورم خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها با تورم ۷۶.۱ درصدی قرار دارد. با این همه هزینه‌های مربوط به رستوران و هتل از سبد هزینه‌ای اقشار فرودست حذف شدنی هستند ولی هزینه خوراکی‌ها، قابل چشم‌پوشی نیستند. به ویژه آن‌که آمارها نشان می‌دهند خوراکی‌ها و مسکن به‌تنهایی بیش از ۸۰ درصد بودجه خانوارهای دهک اول را تشکیل می‌دهند. پس هر تغییری در نرخ این دو بخش، به شکل مستقیم معیشت مزدبگیران و فرودستان را دستخوش تغییراتی جدی خواهد کرد.

در میان خوراکی‌ها، بیشترین تورم به گروه روغن‌ها و چربی‌ها با نرخ ۲۰۲ درصدی تعلق می‌گیرد. دلیل افزایش روغن، حذف ارز ترجیحی در سال گذشته بود. در آن زمان مسئولان دولتی قول دادند که حذف ارز ترجیحی فقط نرخ چند قلم کالا را متاثر کند که در عمل چنین نشد و تقریبا نرخ همه کالاها و خدمات افزایش یافت و همچنان تورم گروه روغن‌ها ۳ رقمی است. نرخ تورم گوشت قرمز و ماکیان هم نسبت به اردیبهشت ۱۴۰۱ افزایش ۱۲۲ درصدی را تجربه کرده است.

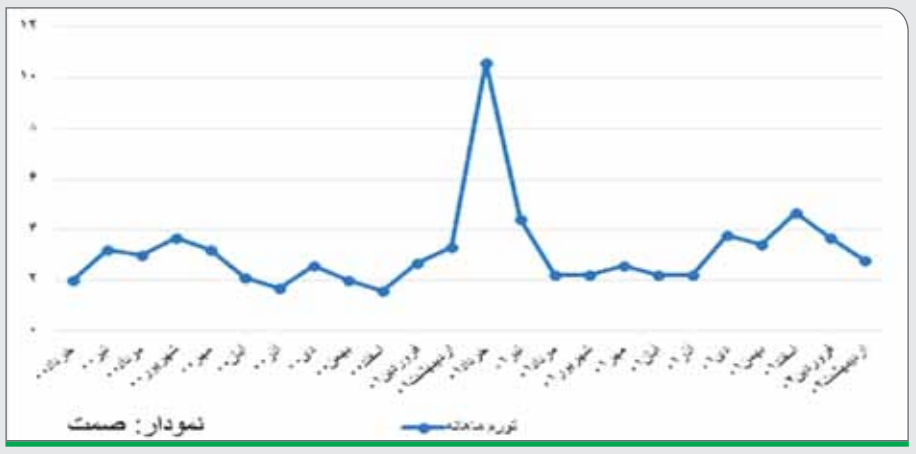

تورم ماهانه کمتر از ۳درصد شد

همانطور که گفته شد، نرخ تورم ماهانه در پایان اردیبهشت امسال را ۲.۸ درصد گزارش کرده‌اند. این رقم گرچه کمترین نرخ تورم ماهانه از آذرماه سال گذشته تاکنون بوده ولی همچنان نشان‌دهنده وجود جهش‌های قیمتی در کشور است. اگر تورم ماهانه کشور برای یک سال پی در پی، به ۳ درصد برسد، در پایان آن سال نرخ تورم سالانه بیش از ۴۰ درصد خواهد بود. به این اعتبار می‌توان گفت که گرچه از شدت تورم ماهانه کاسته شده ولی همچنان این نرخ به اندازه میانگین تورمی در دو سال گذشته بوده است.

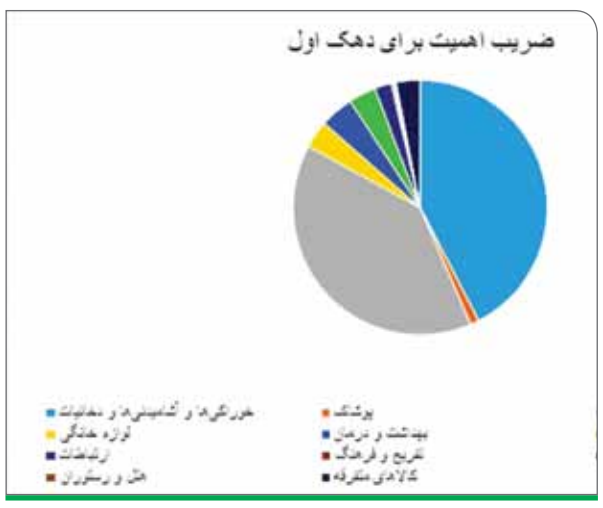
تورم فزاینده ماهانه که از دی سال ۱۴۰۱ بیش از ۳ درصد بوده سبب شد تا در کمتر از ۶ ماه نرخ تورم نقطه به نقطه ۱۰ درصد افزایش یابد و به حدود ۵۵ درصد برسد. ضمن اینکه در همین مدت زمانی نسبتا کوتاه، نرخ تورم میانگین سالانه هم از ۴۰.۲ درصد به حدود ۵۰ درصد رسیده است.

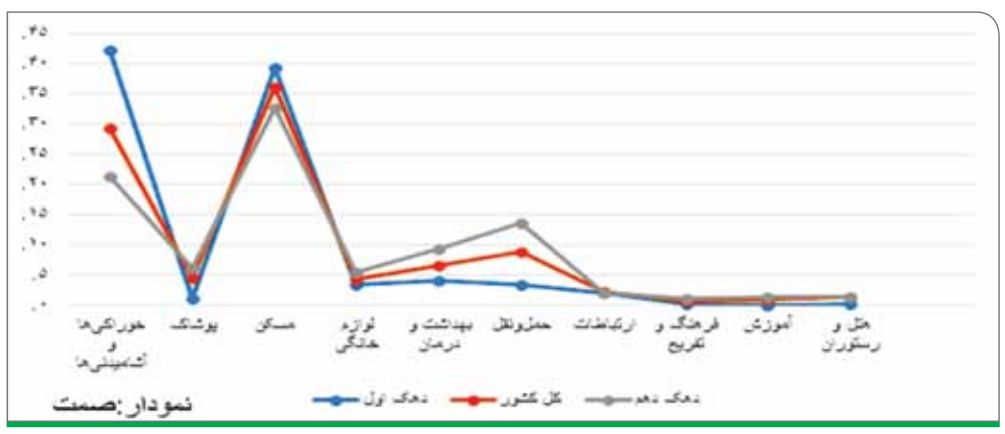

ضریب اهمیت غذا و مسکن برای فرودستان به ۸۲ درصد رسید

جزئیات گزارش اخیر مرکز آمار ایران نشان می‌دهد که گرچه سهم خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها در سبد معیشت سه دهک پایینی جامعه، بیش از ۴۰ درصد است ولی تورمی که فرودستان در این بخش حس می‌کنند بیش از دهک‌های دیگر است؛ به‌نحوی که تورم خوراکی‌ها برای دهک اول جامعه به بیش از ۸۰ درصد هم رسیده است. منظور از سهم هر بخش در سبد معیشت خانوار یا ضریب اهمیت، میزان هزینه میانگین افراد یک دهک یا یک جامعه برای تهیه یک کالا است. برمبنای گزارش اخیر مرکز آمار ایران، خوراکی‌ها سهمی بیش از ۴۲ درصدی از کل هزینه‌های خانوارهای دهک اول و دهم کشور دارد. به طور مثال در دهک اول، ضریب اهمیت خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها به ۴۱.۳۵ رسیده که سنگین‌ترین بخش سبد معیشت افراد دهک اول را به خود اختصاص داده است. پس از خوراکی‌ها، مسکن با ۳۹.۱۴ درصد هزینه‌های خانوارهای فرودست را تشکیل می‌دهد. سهم بهداشت و درمان بر فقیرترین بخش جامعه ایران به ۴.۲ درصد می‌رسد و لوازم خانگی و حمل‌ونقل نیز سهمی کمتر از ۴ درصدی را به خود اختصاص می‌دهند. بر مبنای این ارقام می‌توان گفت ۸۲ درصد هزینه دهک‌های فقیر کشور برای تامین غذا و مسکن هزینه می‌شود و سهم کالاهای مهمی چون پوشاک و کفش به ۱.۱ کاهش یافته است.

ارقام گزارش اخیر مرکز آمار به روشنی از وجود فاصله معنادار در سبد معیشتی اقشار مختلف بر مبنای طبقه اقتصادی خبر می‌دهد. مثلا دهک فقیر در حالی تنها ۰.۱۵ درصد از درآمدهایش را در بخش آموزش هزینه می‌کند که این رقم برای ثروتمندان دهک به ۱.۴۶ می‌رسد.

گپ‌وگفت

منتظر گرانی گوشت قرمز باشیم؟

کیمیا ملکی: اواسط دی سال ۱۴۰۱ نرخ ران کامل ممتاز گوسفندی در هر کیلو حدود ۲۲۰ هزار تومان بود و در اوایل اسفند سال گذشته این محصول به نرخ هر کیلوگرم ۵۵۵ هزار تومان به فروش رسید. حال با شروع سومین ماه از سال ۱۴۰۲ دوباره زمزمه گرانی گوشت به گوش می‌رسد، این در حالی است که بررسی سبد مصرفی خانوار نشان می‌دهد خانوار از کالای باکیفیت در سبدغذایی کاسته و برای دریافت کالری موردنیاز، از مواد غذایی ارزان‌تر و با کیفیت کمتر استفاده می‌کنند. مصرف میانه و میانگین گوشت قرمز در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۰ به ترتیب کاهشی حدود ۳۲ و ۴۱ درصد را تجربه کرده است. میانگین مصرف گوشت قرمز در سال ۱۳۹۰ کمی بیش از ۸۰۰ گرم در ماه برای هر فرد بوده، اما این میزان در سال ۱۴۰۰ به ۶۰۰ گرم رسیده است. همچنین براساس نتایج طرح آمارگیری کشتار دام کشتارگاه‌های کشور، در نیمه دوم سال گذشته روند نقطه‌ای عرضه گوشت قرمز (گاو، گوساله و گوسفند) کاهش شدیدی را تجربه کرده است. براساس جدیدترین داده‌های مرکز آمار، در اسفند ۱۴۰۱ عرضه این محصولات نسبت به اسفند سال قبل از آن افت پیدا کرده است. بررسی روند نرخ گوشت قرمز در این مدت نیز از افزایش شدید قیمت‌ها حکایت دارد، این در حالی است که راهکارهای بسیاری برای جلوگیری از افزایش نرخ گوشت در بازار وجود دارد و باید موردتوجه مسئولان مربوطه قرار گیرد.

صمت به‌منظور پیش‌بینی آینده بازار گوشت به گپ‌وگفت با علی‌اصغر ملکی، رئیس اتحادیه گوشت گوسفندی پرداخت.

◉ امکان افزایش نرخ گوشت در نیمه دوم سال وجود دارد؟

همیشه در نیمه دوم سال باتوجه به افزایش تقاضا، افزایش نرخ رخ می‌دهد. البته در سال جاری با افزایش بارندگی‌ها مراتع سرسبز هستند و مشکلات تامین خوراک کمتر است. دام به خودی خود گران نمی‌شود، بلکه نرخ نهاده بالا است و هنوز نهاده ارزان نشده است. وقتی نرخ دام زنده گران است، نرخ گوشت هم گران می‌شود، این در حالی است که تامین نهاده اکنون مشکل جدی تولیدکننده است.

◉ قیمت گوشت در بازار در حال حاضر چقدر است؟

در حال حاضر نرخ دام زنده مرغوب در شهرستان‌ها هر کیلو بین ۱۶۰ تا ۱۶۵ هزار تومان است و در تهران این نرخ معمولا بیشتر است، چون هزینه حمل به آن اضافه می‌شود. بر این اساس، میانگین نرخ یک رأس گوسفند زنده بین ۶ تا ۷ میلیون تومان است و کمتر از آن نیست و هر چه وزن آن بیشتر شود نرخ هم بالاتر می‌رود.

قبل از شروع سال نرخ هر کیلو دام سبک تا حدود ۱۸۰ هزار تومان هم بالا رفت، اما در حال حاضر میانگین نرخ بره ۵ماهه در هر کیلو ۱۵۰ هزار تومان و مابقی بره‌ها ۱۴۰ هزار تومان است.

البته همچنان یک‌سری فضاسازی‌های روانی وجود دارد و افراد سوءاستفاده‌گر به‌طور خودسرانه قیمت‌ها را بالا می‌برند و در حالی که می‌دانند عموم مردم توان خرید گوشت با این قیمت‌ها را ندارند، به‌دنبال حفظ گرانی‌ها هستند.

◉ چه حمایتی ازسوی دولت از دامدار می‌شود؟

دولت باید اجرای برنامه‌های حمایتی از دامداران را در دستور کار بگذارد. دام‌ها در حالی که از مرتع برگشته و آماده کشتار هستند، در دامداری‌ها مانده‌اند و دامداران امکان نگهداری بیشتر از دو هفته از آنها را ندارند و اگر این دام‌ها به‌موقع کشتار نشوند، ضرر هنگفتی به دامداران وارد می‌شود.

براساس مشاهدات میدانی از مغازه‌های سطح شهر تهران نرخ هر کیلو شقه گوسفندی بین ۳۷۵ تا ۳۹۸هزار تومان، ران با راسته ۴۱۸هزار تومان، ران خالی ۳۷۰ تا ۴۳۱ هزار تومان، سردست و گردن ۳۶۵ تا ۴۰۰هزار تومان، راسته گوسفندی ۳۸۵ تا ۴۱۸هزار تومان، مخلوط گوساله ۴۱۸هزار تومان، چرخ‌کرده مخلوط ۳۹۸ هزار تومان، سردست گوساله و مغز ران ۳۹۵ تا ۴۱۸هزار تومان و راسته گوساله ۴۴۸هزار تومان است.

رشد ۱۸ درصدی صادرات به آسیای میانه

رحمت‌الله خرمالی، مدیرکل آسیای میانه، قفقاز و روسیه سازمان توسعه تجارت با اشاره به عملکرد صادراتی ایران گفت: میزان صادرات ایران به کشورهای آسیای میانه، قفقاز و روسیه در سال گذشته به بیش از ۳ میلیارد و ۲۰۰ میلیون دلار رسیده که نسبت به مدت مشابه سال قبل، رشد ۱۸ درصدی داشته است. به‌گفته او صادرات ایران به این کشورها در سال ۱۴۰۰ نیز با رشد ۴۰ درصدی همراه بوده است. به گزارش مهر، خرمالی با اشاره به ۵ کشوری که در رتبه نخست صادرات ایران به کشورهای حوزه آسیای میانه، قفقاز و روسیه قرار داشته‌اند، افزود: در سال ۱۴۰۱ بیشترین صادرات ایران در این حوزه با رقم ۷۴۵ میلیون دلار به فدراسیون روسیه بوده که رشد حدود ۳۰ درصدی داشته و جمهوری آذربایجان با ۶۵۰ میلیون دلار، ارمنستان با ۴۶۵ میلیون دلار، ترکمنستان با ۴۶۰ میلیون دلار و ازبکستان با ۲۹۰ میلیون دلار در رتبه‌های بعدی قرار داشته‌اند. مدیرکل آسیای میانه، قفقاز و روسیه سازمان توسعه تجارت ادامه داد: در یک ماه سال ۱۴۰۲ نیز صادرات ایران به کشورهای حوزه آسیای میانه، قفقاز و روسیه، ۲۱۵ میلیون دلار بوده که رشد ۵۰ درصدی نسبت به مدت مشابه سال گذشته داشته است. خرمالی گفت: در یک ماه ابتدایی امسال میزان صادرات به فدراسیون روسیه ۶۰ میلیون دلار، جمهوری آذربایجان ۳۳ میلیون دلار، ارمنستان ۳۲ میلیون دلار، ترکمنستان ۲۷ میلیون دلار و ازبکستان ۲۰ میلیون دلار بوده است. به‌گفته او صادرات به این ۵ کشور در سال ۱۴۰۲ نسبت به مدت مشابه سال گذشته با رشد همراه بوده است.

در پیش‌بینی فعالان حوزه دام از وضعیت بازار در نیمه دوم سال مطرح شد

هشدار برای گرانی گوشت

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

هرچه می‌خواهیم از گرانی صحبت نکنیم تا داغی دوباره برای‌مان تازه شود، ظاهرا امکان آن وجود ندارد. سال ۱۴۰۲ در قدم‌های اول خود تجربه‌های بسیاری را رقم زده و تکانی اساسی به بازار داده است. در واقع باوجود وعده‌های کنترل بازار و ثبات نرخ، هر بار کالایی جدید دچار افزایش نرخ می‌شود. اکنون باوجود افزایش نرخ گوشت قرمز و مرغ در سال ۱۴۰۲ و تجربه تلخ اسفند ۱۴۰۱، چندی است صحبت از گرانی گوشت در نیمه دوم سال می‌شود. البته ناگفته نماند که مدت‌هاست، خانواده‌ها به‌دلیل افزایش نرخ گوشت قرمز برای تامین پروتئین به‌سمت مصرف گوشت مرغ رفته‌اند که همین افزایش تقاضا کمبود و گرانی گوشت مرغ در بازار را به‌دنبال داشت. به‌عقیده فعالان این حوزه، بخش زیادی از مشکلات بازار گوشت قرمز و مرغ به سیاست‌گذاری‌های غلط مسئولان بازمی‌گردد، اما باید دلایل کمبود و گرانی این محصولات را به‌صورت ریشه‌ای جویا شد. صمت در این گزارش به بررسی عوامل موثر در افزایش نرخ گوشت قرمز پرداخته است.

عکس: آیدا فریدی

دامدار را دریابید

مدت‌هاست خبر گرانی گوشت قرمز و مرغ مردم را شوکه نمی‌کند. هر بار دلیلی تازه برای این گرانفروشی مطرح می‌شود و در نهایت مسئولان تنها راه‌حل آن را واردات گوشت اعلام می‌کنند.

نگاهی کوتاه به اسفند ۱۴۰۱ کافی است تا نرخ گوشت کیلویی ۵۰۰ هزار تومانی را به خاطر بیاوریم. در نهایت نیز راهکار برای کنترل بازار، واردات گوشت بود، این در حالی است که واردات گوشت هیچ‌گاه نتوانسته بازار را آن‌طور که باید و شاید کنترل کند.

اکنون باز هم موضوع گرانی گوشت و مرغ حسابی بر سر زبان‌ها افتاده و برای مردم به یک دغدغه تبدیل شده است. اگر بخواهیم این مشکل را به‌صورت ریشه‌ای بررسی کنیم، به موضوع تهیه نهاده دامی در بازار آزاد می‌رسیم.

یکی از دلایل کمبود نهاده دامی، توزیع خارج از چرخه سامانه بازارگاه است که باعث می‌شود محصول بازار سیاه و بازار آزاد سر در بیاورد و سود حاصل از این اقدام تنها به جیب عده‌ای دلال برود و تنها بخشی که ضرر می‌کند، مرغدار و مصرف‌کننده باشد. در حقیقت با افزایش نرخ نهاده‌های دامی توان دامداران برای ادامه تولید کاهش یافته و از طرف دیگر نبود رغبت به خرید گوشت هم باعث شده تولیدکنندگان در ضرر و زیان باشند، این در حالی است که شرکت پشتیبانی امور دام کشور باید همیشه برای کنترل بازار دست به کار باشد. در واقع شرکت پشتیبانی امور دام کشور با ذخایر راهبردی که دارد، در شرایط خاص و برای تنظیم بازار وارد می‌شود.

یعنی دو وظیفه عمده شرکت این است که در شرایط گرانی نهاده در کشور با سقف حداکثر ۳۰ درصدی وارد بازار شود و نرخ محصول را کاهش دهد. نظارت در این شرایط می‌تواند نقش مهم و اساسی در برخورد با متخلفان داشته باشد و از سوی دیگر در آرام کردن بازار و جبران کمبودها نیز نقش بسزایی دارد و بر همین اساس نقش دستگاه‌های نظارتی در این شرایط از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است. یکی دیگر از راهکارها برای بهبود شرایط فعلی، تعامل با بخش خصوصی است که نتیجه آن افزایش تولید و مثبت کردن موازنه تولید و مصرف است.

> مدتی است موضوع گرانی گوشت و مرغ حسابی بر سر زبان‌ها افتاده و برای شهروندان به یک دغدغه تبدیل شده است

دامدار نباید به مرحله خودخوری برسد

منصور پوریان، رئیس شورای تامین‌کنندگان دام با اشاره به احتمال افزایش نرخ گوشت در نیمه دوم سال ۱۴۰۲ به **صمت** گفت: درست است که با نیمه دوم سال فاصله بسیاری داریم، اما پیش‌بینی افزایش نرخ گوشت در نیم‌سال دوم فرصتی است تا به کمک آن سیاست‌ها تغییر کند. اگر مسئولان تصمیمی برای کنترل بازار دارند، اکنون بهترین فرصت است که دچار کم‌آبی، گرما و کاهش مصرف هستیم. مشکل ما بی‌برنامگی است. بدون‌تردید دامداران و تولیدکنندگان نباید چوب بی‌برنامگی و عملکرد پر از اشتباه مسئولان را بخورند. دولت طی سال‌های اخیر نتوانست در تثبیت بازار گوشت قرمز باوجود همه تمهیدات و سیاست‌هایی که در پیش گرفته، موفق عمل کند.

وی با بیان اینکه بازار گوشت تابع برخی سیاست‌گذاری‌ها است، افزود: همیشه در نیمه نخست سال با حجم زیاد دام و ازسوی دیگر کاهش مصرف مواجهیم. در واقع حجم تولید و عرضه دام افزایش پیدا می‌کند و در عین حال تقاضا برای خرید نسبت به زمستان کمتر می‌شود، زیرا با گرم شدن هوا تقاضا برای گوشت قرمز کاهش می‌یابد و مصرف‌کنندگان متمایل به خرید گوشت مرغ می‌شوند؛ اما در نیمه دوم سال معمولا عرضه دام کند می‌شود و مصرف گوشت افزایش می‌یابد، به همین دلیل معمولا در فصل زمستان، شرکت پشتیبانی امور دام گوشت منجمد را به بازار عرضه می‌کند تا بازار به تعادل برسد.

▣ صادرات چاره کار است

پوریان در بیان راهکارهایی برای ایجاد تعادل در بازار گوشت، اظهار کرد: در شرایطی که دامداران کشور از کمبود نقدینگی رنج می‌برند، صادرات دام زنده یکی از بهترین راهکارها برای حمایت از تولیدکنندگان است. باتوجه به بروز مشکلاتی از جمله کاهش مصرف گوشت قرمز و انباشتگی دام در دامداری‌ها، دو راهکار در نظر گرفته شد؛ خرید تضمینی دام که ماده ۱۵ نظام جامع دامپروری هم بر آن تاکید کرده و صادرات دام که در ماده ۲۳ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه‌ای کشور نیز بیان شده، اما متاسفانه به محض اینکه صحبت از صادرات می‌شود، قیمت‌ها افزایش می‌یابد؛ در نتیجه این موضوع ناشی از بازار بازی و ایجاد یک جو روانی است، این در حالی است که یکی از منابع درآمدی دامدار در این شرایط سخت تولید، بازار مناسب داخلی و صادرات است. در حقیقت برای حمایت از تولید باید صادرات دام صورت گیرد. صادرات باید در ۳ ماه نخست سال انجام شود، زیرا نگهداری دام در هوای گرم برای دامدار دشوار است و تامین نهاده به‌سختی انجام می‌شود. همچنین هزینه تغذیه روزانه دام یک دامداری هزاررأسی روزانه ۴۵ تا ۵۰ میلیون تومان است؛ از این رو نیاز به نقدینگی دامدار بالا است. در سال گذشته ۳۰۰ هزار رأس دام صادر شد. این عدد نیاز ۲ هفته کشور را پوشش می‌دهد و تاثیری بر بازار نمی‌گذارد. همچنین بخشی از دام موجود در کشور دارای سایز مناسب بازار داخل نیست و اگر صادرات صورت نگیرد، این دام‌ها روی دست دامدار می‌ماند. متاسفانه در بسیاری از موارد شاهد کشتار بخشی از گله توسط دامدار برای حفظ بخش دیگر هستیم.

▣ شرکت پشتیبانی امور دام؛ متهم ردیف اول

رئیس شورای تامین‌کنندگان دام درباره به‌هم ریختن تعادل بازار گوشت در سال ۱۴۰۱ بیان کرد: بخش زیادی از بهم‌ریختگی تعادل بازار گوشت در سال گذشته مربوط به خریدهای بی‌موقع شرکت پشتیبانی امور دام است. در سال ۱۴۰۱ خرید تضمینی دام از مهر شروع شد و دولت حدود ۷۰۰هزار رأس دام خریداری و بازار را از دام خالی کرد؛ از این رو تاکید می‌کنم باید خریدهای تضمینی دام در فصل خودش انجام شود. همچنین درحال‌حاضر شرکت پشتیبانی امور دام لاشه گوسفند را با نرخ کیلویی ۳۵۰ هزار تومان و لاشه گوساله را با نرخ کیلویی ۲۵۰ هزار تومان خریداری می‌کند، اما خریدها نقدی نیست. وقتی دولت نقدی خرید نکند، دامدار نرخ را بالا می‌برد؛ از این رو لازم است برای مهار قیمت‌ها خریدها نقدی شود. وی با اشاره به بارندگی‌ها و ایجاد مراتع مناسب فصلی، تصریح کرد: دامداران از مراتع استفاده مناسبی کردند، اما با گرم شدن دمای هوا بخشی از این مراتع خشک شد؛ از این رو دامداران تعدادی از دام‌ها را آماده کشتار کردند.

▣ تامین ارز؛ چالشی جدی

پوریان ضمن تاکید بر اینکه دامداران از پس هزینه‌های تولید برنمی‌آیند، افزود: متاسفانه برای تامین نهاده‌ها همیشه با مشکل روبه‌رو هستیم. راهکار این مسئله این است که تولید داخلی انجام دهیم. وقتی به تولید خارجی وابسته هستیم باید تامین ارز شود که در شرایط تحریمی کار بسیار دشواری است. همچنین ممکن است در امسال نتوانیم ارز را ۱۰۰ درصد تامین کنیم.

رئیس شورای تامین‌کنندگان دام با اشاره به اهمیت حمایت دولت از دامداران گفت: برنامه‌ریزی درست بهترین حمایت دولت است. باید در بازه زمانی کوتاه پول خرید تضمینی به دامدار پرداخت شود تا توان نگهداری دام در او از بین نرود. متاسفانه هنوز حجم قاچاق دام به کشورهای حاشیه خلیج‌فارس بالا است. مسئولان این را بدانند که نباید دامدار به مرحله خودخوری برسد؛ یعنی بخشی از دام را بفروشد تا هزینه نگهداری بقیه دام‌ها را تامین کند.

ما هشدار گرانی را داده‌ایم!

افشین صدردادرس، مدیرعامل اتحادیه دام سبک با پیش‌بینی افزایش نرخ گوشت در نیمه دوم سال به **صمت** گفت: هشدارها برای مدیریت بهتر بازار ازسوی ما داده شده، اما متاسفانه باوجود گذشت ۳ ماه از سال و گوشزد کارشناسان و فعالان این حوزه هنوز هیچ اقدامی برای مدیریت این بازار انجام نشده و در آینده‌ای نزدیک به‌جای رونق تولید شاهد رونق قاچاق و ماده‌کشی خواهیم بود. در نتیجه در پایان سال باز هم مشکلات بسیاری خواهیم داشت؛ بر این اساس اگر مسئولان نسبت به مهار تورم و حمایت از تولید اقدام نکنند، باید هزینه‌های سنگینی را برای واردات گوشت پرداخت کنند.

وی با اشاره به افزایش هزینه‌ها اظهار کرد: نرخ دام زنده سبک از اسفند سال گذشته با کاهش حدود ۴۰ هزار تومانی روبه‌رو شده و از هر کیلو ۱۷۰ تا ۱۸۰ هزار تومان در اسفند ۱۴۰۱ به ۱۴۵ تا ۱۵۰ هزار تومان رسیده، اما نرخ گوشت کاهش چندانی نداشته، این در حالی است که نرخ تمام‌شده دام زنده به‌دلیل افزایش هزینه حمل‌ونقل، دستمزد، دارو و.. افزایش یافته است. مسئولان دولتی باید نرخ گوشت را متناسب با نرخ دام زنده کنترل کنند، اما متاسفانه شاهد روندی برعکس هستیم که در نتیجه آن تولیدکننده سرکوب می‌شود و در مقابل میدان برای دلالان، باز است.

▣ شرایط اسفند ۱۴۰۱ را تکرار نکنید

صدردادرس با اشاره به اینکه زمان برای حمایت از دامداران مهم است، گفت: اکنون در فصلی قرار داریم که دام در بازار زیاد عرضه می‌شود و در نهایت بی‌توجهی دستگاه‌های مسئول منجر به کشتار دام‌های مولد و قاچاق شده است. مسئولیت قاچاق دام با دامدار نیست و بدیهی است وقتی در بازار قانون حاکم نباشد، قاچاقچی سراغ آن می‌آید. دولت در ۱۴۰۱ نتوانست با واردات ۴۰ هزار تن گوشت بازار این کالا را به ثبات برساند؛ در نتیجه شاهد بحرانی شدن وضعیت بازار گوشت در نیمه دوم سال بوده‌ایم.

وی با اشاره به ضرورت برنامه‌ریزی دقیق برای صادرات دام گفت: صادرات باید هدفمند باشد. متاسفانه در سال گذشته به‌دلیل زمانبندی غلط دچار چالش شدیم. مسئولان باید به بحث‌های کارشناسی در این زمینه توجه کنند. صادرات باید به‌گونه‌ای انجام شود که تولیدکننده بتواند بهره کافی را ببرد و همچنین در داخل بتوان به‌گونه‌ای عمل کرد که مصرف‌کننده بتواند گوشت را با نرخ مناسب تهیه کند.

▣ راه‌های حمایتی

مدیرعامل اتحادیه دام سبک در بیان راهکارهایی برای حمایت از تولیدکنندگان گفت: دامداران در نیمه اول سال نیاز به حمایت جدی دارند؛ به‌ویژه در سال‌های اخیر که به‌دلیل شرایط بد اقتصادی مصرف گوشت قرمز خانوارها کاهش قابل‌توجهی پیدا کرده است. امیدواریم در نیمه اول سال وزارت جهاد کشاورزی برای ساماندهی دام مازاد برنامه‌ریزی‌های لازم را داشته باشد. یعنی خرید داخلی و صادرات در دستور کار قرار گیرد. برای حمایت از تولید و تولیدکنندگان دو راه وجود دارد؛ ابتدا خرید تضمینی گوشت قرمز است. براساس ماده ۲۰ قانون نظام جامع دامپروری نیز دولت‌ها همه‌ساله مکلف به خرید گوشت قرمز، گوشت سفید، شیر و تخم‌مرغ هستند و دوم موضوع صادرات دام است که نیاز به برنامه‌ریزی دقیقی دارد.

سخن پایانی

تولیدکنندگان در شرایط سختی به‌سر می‌برند و حمایت خاصی از آنها صورت نمی‌گیرد. بسیاری از دامداران در سال گذشته قید کار را زدند، چراکه توانایی نگهداری از دام خود را نداشتند. آقایان بدانند، اکنون که هیچ کمبودی در بازار نیست و فصل مناسب است موقع حمایت است. نگذارید تجربه تلخ افزایش افسارگسیخته نرخ گوشت در اسفند ۱۴۰۱ باز هم تکرار شود. جان کلام اینکه هر آنچه شرط بلاغ بود گفته شد و دیگر عمل با مسئولان محترم است.

حقابه هیرمند در مرحله ورود به حکمیت

به‌گفته عضو هیات نمایندگان سیستان و بلوچستان، به‌تازگی طرف افغانستانی اعلام کرده است که طبق معاهده، امکان بازدید از مخزن سد کجکی و دهراوود وجود ندارد.

به‌گزارش ایلنا، محمد سرگزی درباره موضوع حقابه هیرمند و رهاسازی آب از سوی افغانستان به ایران اظهار کرد: به‌تازگی طرف افغانستانی اعلام کرده است که طبق معاهده، امکان بازدید از مخزن سد کجکی و ایستگاه آب‌سنجی دهراوود وجود ندارد، در حالی که ماده ۵ پروتکل ضمیمه شماره یک تصریح کرده است در ایامی که طرف افغانستانی اعلام می‌کند، بارندگی در طول سال به‌صورت نرمال نیست، باید اطلاعات لازم در اختیار کمیساریای آب ایران قرار گیرد. بنا به درخواست کمیساریای آب ایران زمینه‌ای فراهم کنند که تیم فنی ایران به دهراوود مراجعه کنند و میزان آورد رودخانه هیرمند را تعیین کنند. بنابراین، صحبت طرف طالبان مبنی بر عدم‌پیش‌بینی معاهده در راستای بازدید از سد کجکی و ایستگاه دهراوود پذیرفته نیست و مردود است.

سرگزی تاکید کرد: حتما باید شرایطی ایجاد کنند که تیم فنی ایران میزان آورد رودخانه هیرمند در منطقه دهراوود را بررسی کنند. وی افزود: در ماده ۹ معاهده پیش‌بینی شده، در صورتی که طرف افغانستانی به تعهدات خود عمل نکند، در مرحله اول می‌توان از مساعی جمیله استفاده کرد و در مرحله دوم موضوع به حکمیت می‌رود؛ بنابراین این امکان برای ایران وجود دارد.

در بررسی تاثیر حقابه بر روابط تجاری و زیست‌محیطی منطقه مطرح شد

ترکیه و چین در کمین بازار افغانستان

برخی کارشناسان بااشاره به مشکل خشکسالی دهه‌های اخیر معتقدند جنگ جهانی سوم بر سر آب خواهد بود. کمبود آب و مناقشات منطقه‌ای در گوشه و کنار جهان نیز حاکی از همین ادعا است. چندی است موضوع حقابه هیرمند مطرح شده و به‌گفته کارشناسان، اگر ایران نتواند در ورود و دریافت حقابه به نتایج مثبت برسد، ممکن است مناطق تحت‌پوشش آب هیرمند با خشکسالی گسترده روبه‌رو و صدها هزار فعالیت کشاورزی و دامداری در بخش‌هایی از استان خراسان‌رضوی، خراسان‌جنوبی و سیستان و بلوچستان با مشکلات جدی مواجه شوند.

صمت در این گزارش به بررسی ابعاد محیط‌زیستی و اقتصادی حقابه هیرمند پرداخته است.

عکس: صمت

گروه گزارش
editor@smtnews.ir

اختلافات سیاسی می‌تواند بر مبادلات و روابط اقتصادی تاثیرگذار باشد. در این صورت ممکن است ترکیه جایگزین ایران در مبادلات تجاری و روابط اقتصادی با افغانستان شود

معاهده‌ای برای حفظ حق آب

حقابه ایران از هیرمند به دادخواست حقوقی ایران از آب رود هیرمند در منطقه سیستان استان سیستان و بلوچستان اشاره دارد. این رود در گذشته در هر دو کشور افغانستان و ایران جاری بوده است. جدایی هرات از خاک ایران در سال ۱۸۵۷ میلاد به موجب معاهده پاریس و خودداری گسترده حاکمیت افغانستان از جاری ساختن رود هیرمند در خاک ایران، مسئله حقابه رود هیرمند را به یکی از مسائل مهم سیاسی، اجتماعی و زیست‌محیطی ۲ کشور مبدل ساخته است. طبق معاهده سال ۱۳۵۱ بین ایران و افغانستان در شهر کابل توسط امیرعباس هویدا، نخست‌وزیر وقت ایران و محمد موسی شفیق، صدراعظم وقت افغانستان منعقد و مقرر شد افغانستان ثانیه‌ای ۲۶ مترمکعب آب از هیرمند به‌عنوان حقابه به ایران بدهد. اجرای این معاهده گاهی در برهه‌هایی از زمان با کاستی‌هایی از سوی طرف افغانستانی مواجه بوده که منجر به بروز اختلافاتی بین ۲ کشور شده است.

حفظ حیات بشری متکی به آب است

یک فعال محیط‌زیست در گفت‌وگو با صمت، درباره حقابه آب هیرمند و میزان رعایت حقابه برای کشورهای طرف تعهد اظهار کرد: گاهی هر دوطرف تعهد از رعایت حقابه طرف مقابل سر باز می‌زنند. موضوع حقابه تنها به هیرمند و توافق بین ایران و افغانستان ختم نشده و ایران در برخی دیگر از مناطق مرزی مانند مرز عراق دارای تعهدنامه حقابه رودخانه زاب است. بنابراین، احتمال کم و کاستی در رعایت حقابه‌ها همواره بین کشورهای مشترک‌النافع وجود دارد. به‌عنوان نمونه، آب رودخانه زاب گاهی راهی دریاچه ارومیه می‌شود.

وی بااشاره به اهمیت آب در حفظ حیات بشری گفت: آیه زیبایی در قرآن بر این موضوع اشاره دارد که می‌فرماید: «ما از آب همه چیز را زنده کردیم». به‌عنوان‌مثال، وقتی ناسا می‌خواهد در کره‌ای به‌دنبال حیات بگردد، دنبال آب مایع است. در واقع، برای بشر آب سرچشمه و نگهدارنده حیات است.

▣ جنگ جهانی سوم بر سر آب خواهد بود

اسماعیل کهرم با بیان اینکه به گفته برخی کارشناسان، جنگ جهانی سوم بر سر آب است و بر اهمیت توجه به آب‌های مرکزی و رعایت مفاد معاهدات تاکید کرد.

وی بااشاره به معاهده حقابه هیرمند گفت: طبق معاهده‌ای که در سال ۱۳۵۱ بین ایران و افغانستان انجام به امضا رسید، مقرر شد که افغانستان ثانیه‌ای ۲۶ مترمکعب آب از هیرمند به‌عنوان حقابه به ایران بدهد.

کهرم در ادامه خاطرنشان کرد: پیش از این، رودخانه هیرمند به تالاب هامون می‌ریخت و از آنجا به چاه هینه سرریز و ایران هم بر سر راه جریان رودخانه با لوله‌گذاری، آب را به شهر زاهدان هدایت می‌کرد. آب زاهدان از محل رودخانه هیرمند تامین می‌شد و بعدها به‌دنبال ضعف دیپلماسی میان ۲ کشور، افغانستانی‌ها به این معاهده عمل نکردند.

وی افزود: در ابتدا طرف افغانستانی خود را مکلف به رعایت مفاد معاهده می‌کرد. آب رود هیرمند نیز از نظر جغرافیایی از شمال‌شرقی افغانستان به جنوب‌غربی هامون می‌ریخت. بعدها افغانستان با احداث سد کجکی در مسیر هیرمند، منجر به بروز مشکلات امروز حقابه و ناتوانی در اجرای مفاد معاهده‌نامه شد.

▣ عکس‌های ناسا از هیرمند

کهرم در ادامه خاطرنشان کرد: اکنون ایران می‌گوید که باید به مفاد معاهده ۱۳۵۱ بازگشت و حقابه ایران براساس مفاد معاهده رعایت شود. طرف افغانستانی با استدلال تغییر شرایط جوی و جغرافیایی از سال ۱۳۵۱ تاکنون، تمکین معاهده را قبول ندارد و می‌گوید شرایط متفاوت شده و استان‌هایی که هیرمند از آنها عبور کرده است، دچار خشکسالی شده‌اند، در حالی که عکس‌های هوایی ناسا حکایت از شرایط دیگری در خاک افغانستان داشته و نشان می‌دهد در این مناطق آب وجود دارد.

وی افزود: از طرفی، طالبان در ولایت نیمروز که در مجاورت استان خراسان جنوبی واقع شده، سد کمال‌خان را احداث کرد و سد سومی هم به نام سد بخش‌آباد در حال احداث است. سد بخش‌آباد ۵۸ هزار هکتار از اراضی کشاورزی افغانستان را آبیاری خواهد کرد.

▣ تاکید ایران بر حفظ حقابه هیرمند

این فعال محیط‌زیست درباره نقش سدهای احداثی افغانستان در حوزه محیط‌زیست و کشاورزی ایران گفت: اگر ایران نتواند حقابه هیرمند را محقق کند، ممکن است مناطق تحت‌پوشش آب هیرمند در خاک ایران با خشکسالی گسترده‌تری مواجه شوند. در این صورت، صدها هزار فعالیت کشاورزی و دامداری در بخش‌هایی از استان خراسان مرکزی و جنوبی و سیستان‌وبلوچستان نابود خواهند شد. رودخانه هیرمند در گذشته متعلق به ایران بوده و در حال حاضر کمابیش با احداث این سدها در حال نابودی است. کهرم درباره نقش نهادهای بین‌المللی برای کنترل این بحران زیست‌محیطی میان کشورها گفت: نهادهای بین‌المللی مانند دادگاه لاهه که دکتر مصدق نفت را در آن ملی کرد، در صورت پیگیری می‌توانند این حق را احیا کنند.

▣ چالش مدیریت آب در کشور

این فعال حوزه محیط‌زیست درباره نحوه مدیریت آب در کشور گفت: ما سال‌ها است که مدیریت آب در کشور نداریم. چطور می‌توان آب را در کشور مدیریت کرد و آن را نجات داد، در حالی که هر کسی هر بلایی دوست داشته، سر آب آورده است و این موضوع فقط مختص به کشور ما نیست. از بحران آب در دجله و فرات گرفته تا سایر مناطق جغرافیایی منطقه با مشکل مدیریت آب مواجهند. وی افزود: احداث سد ایلیسو در مسیر دجله و فرات منجر به تاثیرات محیط‌زیستی و تامین آب در ۳ کشور اطراف خود خواهد شد و ممکن است مشکل تامین آب برای عراق ایجاد کند.

وی افزود: با احداث این سد، موقعیت جغرافیایی و زیست‌محیطی کشورهای سوریه، ایران و عراق تحت‌تاثیر قرار خواهند گرفت. اکنون قسمتی از هورالعظیم، تالاب عظیمی که قسمتی از آن در ایران است، خشک شده، چون احداث سد ایلیسو از ورود آب دجله و فرات به هورالعظیم جلوگیری می‌کند و این موضوع ۳ کشور را در مضیقه آب قرار داده است.

وی در ادامه خاطرنشان کرد: باتوجه به مرزی بودن این سد در جنوب‌شرق ترکیه و احداث آن روی رود دجله که به خاک عراق سرازیر می‌شود، موضوع محیط‌زیست ایران را با حساسیت مواجه کرده و این موضوع برای ایران از اهمیت بالایی برخوردار است.

اگر ایران نتواند حقابه هیرمند را محقق کند، ممکن است مناطق تحت‌پوشش آب هیرمند در خاک ایران با خشکسالی گسترده‌تری مواجه شوند

روابط تجاری ایران و افغانستان در هاله‌ای از ابهام

روابط سیاسی و اقتصادی همواره دارای رابطه مستقیم و تاثیرگذار بر یکدیگر هستند. افغانستان همسایه شمال‌شرقی ایران دارای مزیت‌های تجاری فراوانی برای اقتصاد ایران و یکی از بازارهای عمده برای کالاهای ایرانی است و براساس آمار، حجم صادرات کالا و خدمات از ایران به مقصد افغانستان در سال مالی ۱۳۹۹ به حدود ۲ میلیارد و ۸۰۰ میلیون دلار رسیده بود. رقمی که حدود ۴۰ درصد حجم بازار صادرات به افغانستان را تشکیل می‌داد و البته بعد از استقرار طالبان و در سال ۱۴۰۰ این حجم صادرات با ۳۰ درصد کاهش مواجه شد. به‌همین‌دلیل، پرداختن به تاثیر روابط دیپلماتیک و زیست‌محیطی بر روابط تجاری خالی از لطف نیست.

رئیس اتاق مشترک ایران و افغانستان در گفت‌وگو با صمت، با بیان اینکه کماکان روابط تجاری و بازرگانی میان ایران و افغانستان وجود دارد، اما نه مثل سال‌های گذشته، اظهار کرد: کمرنگ شدن روابط اقتصادی ایران و افغانستان فقط به‌دلیل حضور طالبان نیست.

حسین سلیمی در این‌باره خاطرنشان کرد: افغانستان در گذشته، سالی ۴ هزار میلیارد دلار کمک مالی از امریکا می‌گرفت که ۱,۵تا ۲ میلیارد دلار آن را به مبادله تجاری و خرید کالا و خدمات از ایران اختصاص می‌داد. اکنون دیگر آن کمک مالی به افغانستان پرداخت نمی‌شود و بازرگانان افغانستانی در حد ۵۰۰ یا ۶۰۰ میلیون دلار با ایران مبادلات تجاری یک‌طرفه دارند.

رئیس اتاق مشترک ایران و افغانستان گفت: در حال حاضر، از افغانستان هیچ نوع کالا و محصولی وارد نمی‌شود، اما از ایران کالاهایی همچون مصالح ساختمانی، فولاد، سیمان و ...، همچنین محصولات صنایع غذایی به‌ویژه انواع محصولات کنسروی همچون رب گوجه‌فرنگی و ... به افغانستان می‌رود. ایران در گذشته، سوخت هم از منطقه خواف با قطار به افغانستان می‌فرستاد که اکنون اطلاع چندانی از این مبادله نداریم.

▣ تعطیلی صرافی‌ها در افغانستان

سلیمی با بیان اینکه اکنون مبادلات تجاری در سطح بسیار کمتری نسبت به گذشته با افغانستان ادامه دارد، تصریح کرد: مسلما اختلافات اخیر هم در روابط تجاری ایران با افغانستان بی‌تاثیر نخواهد بود.

وی بااشاره به مبادلات مالی ایران از طریق افغانستان گفت: دولت افغانستان در برخی موارد به کمک نقل و انتقال ارز می‌آمد و صرافی‌های فعال در این کشور قادر به نقل و انتقال مالی و تحویل پول نقد به ایران بودند، اما اکنون این صرافی‌ها در افغانستان تعطیل و چرخه مراودات مالی نیز متوقف شده است. البته به‌تازگی یکی از آنها در هرات دوباره شروع به کار کرده، اما ادامه روند فعالیت مانند گذشته به روابط بین ۲ کشور بستگی دارد.

▣ فعالیت اقتصادی چین و ترکیه در افغانستان

رئیس اتاق مشترک ایران و افغانستان با بیان اینکه شفاف نبودن مسائل سیاسی در افغانستان، منجر به بروز اختلال و ابهاماتی در فعالیت‌های اقتصادی این کشور شده است، ادامه داد: اختلافات سیاسی می‌تواند بر مبادلات و روابط اقتصادی تاثیرگذار باشد. در این صورت ممکن است ترکیه جایگزین ایران در مبادلات تجاری و روابط اقتصادی شود.

وی در ادامه افزود: چین و ترکیه اکنون در افغانستان فعالیت‌های اقتصادی بسیاری از جمله ساخت فرودگاه، سدسازی و بهره‌برداری از معادن دارند. با اینکه افغانستان کشور همسایه ایران است و با ما مرز مشترک دارد، از مزیت‌های همسایگی آن‌طور که باید بهره نمی‌بریم.

سخن پایانی

اختلافات اخیر ایران و افغانستان به‌عنوان ۲ کشور همسایه بر سر حقابه رود هیرمند از چند منظر می‌تواند برای ایران حائزاهمیت باشد؛ یکی مسائل محیط‌زیستی آن که تاثیر بسیاری در محیط‌زیست و کشاورزی استان‌های سیستان و بلوچستان، خراسان رضوی و خراسان‌جنوبی دارد. باتوجه به اینکه خشکسالی بسیاری از این مناطق را در چند سال اخیر تحت‌تاثیر قرار داده است که این اختلافات می‌تواند بر روابط تجاری و اقتصادی ۲ کشور نیز تاثیر مستقیم داشته باشد و عرصه را برای بهره‌برداران اقتصادی دنیا همچون چین و ترکیه از ظرفیت‌های اقتصادی این کشور فراهم کند. در هر صورت با تشدید ناامنی‌ها ممکن است روابط تجاری تحت‌تاثیر قرار گیرد، هرچند استراتژی کلی در دست دولتمردان است؛ اما تجار در صورت افزایش التهابات احتمالی ممکن است در نهایت به‌سراغ کشورهای دیگری بروند که تجارت در آن کشورها امنیت و ریسک کمتری داشته باشد.

گپ و گفت

حکمرانی هوشمند آب در کشاورزی

صفدر نیازی شهرکی، معاون آب و خاک وزارت جهاد کشاورزی، اولویت دولت سیزدهم را تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام بخش آب و خاک اعلام کرده است.

به‌گفته این مقام مسئول، اکنون پروژه‌های ناتمامی در بخش آب و خاک کشاورزی در سطح کشور وجود دارد که برای تکمیل آن نیاز به ۲۶ هزار میلیارد تومان اعتبار است.

او سیاست این معاونت را ابتدا تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام و سپس شروع پروژه‌های جدید اعلام کرده. صمت در گپ‌وگفت کوتاهی به موضوع مدیریت هوشمند آب در کشور پرداخته است.

◉ باتوجه به خشکسالی‌های اخیر و اختلافات پیش‌آمده برای آب که می‌تواند محل منازعه میان کشورهای همسایه باشد، چه تمهیداتی برای مدیریت آب کشور به‌ویژه در حوزه کشاورزی اندیشیده شده است؟

باتوجه به اینکه وزارت نیرو وظیفه تامین آب از طریق منابع آبی مانند سدها، رودخانه و چاه‌های آب و شبکه‌های اصلی انتقال را برعهده دارد، بنابراین وزارت جهاد کشاورزی در راستای استفاده بهینه از این منابع آبی به‌منظور تامین امنیت غذایی و توسعه پایدار روش‌های مختلفی را در دست اجرا دارد که شامل پوشش انهار سنتی و بتنی کردن آن به‌منظور جلوگیری از نفوذپذیری آب و افزایش راندمان انتقال آب، مرمت و بازسازی و احیای قنوات به‌عنوان سازه‌ای تاریخی و مهندسی، اجرای سامانه‌های نوین آبیاری در راستای بهره‌وری از آب در اختیار، احداث شبکه‌های فرعی آبیاری و زهکشی به‌منظور احیای اراضی و دارای محدودیت هستند.

اجرای عملیات تجهیز، نوسازی و یکپارچه‌سازی اراضی کشاورزی به‌منظور توزیع یکنواخت آب در مزرعه و جلوگیری از اتلاف آب که مجموعه این روش‌ها و سایر عملیات آب و خاکی باعث می‌شود، بهره‌وری مناسب از منابع پایه آب و خاک صورت گیرد.

◉ آیا شرکت‌های دانش‌بنیان و تحقیقاتی می‌توانند راهکاری برای مدیریت بهتر آب در کشور ارائه دهند؟

همچنین استفاده از توان علمی موسسات تحقیقاتی و شرکت‌های دانش‌بنیان در راستای استفاده از فناوری‌های جدید در حوزه آب نیز در دستور کار معاونت آب و خاک وزارت جهاد کشاورزی قرار دارد.

◉ آیا با این تدابیر می‌توانیم در سمت و سوی مدیریت هوشمند آب در کشور باشیم؟

استفاده از ابزار هوشمند در راستای اجرای آبیاری هوشمند علاوه بر صرفه‌جویی در مصرف آب باعث می‌شود تا آب به‌موقع و در زمان معین جذب ریشه گیاه و بستر مناسبی برای افزایش تولید شود. در همین راستا، این معاونت در بیش از ۳ هزار هکتار از اراضی کشاورزی طرح آبیاری هوشمند را به‌صورت پایلوت اجرا کرده که در صورت تایید موسسه تحقیقات فنی و مهندسی کشاورزی به‌شکل عمومی و فراگیر در سطح کشور اجرا خواهد شد.

◉ آیا راهکارهای دیگری هم برای مدیریت هوشمند آب در دست اجرا دارید؟

علاوه بر استفاده از این روش‌ها که موجب بهینه کردن مصرف آب کشاورزی می‌شود، استفاده از بذرهای مقاوم و عملیات به‌نژادی و کشت گلخانه‌ای و سایر عملیات به افزایش تولید و ثبات امنیت غذایی کمک شایانی می‌کند.

همچنین معاونت آب و خاک، ارتباطات علمی، تحقیقاتی و اجرایی خوبی با موسسه جهاد نصر، موسسه تحقیقات فنی و مهندسی کشاورزی، موسسه تحقیقات خاک و آب و شرکت خدمات فنی و مهندسی آب و خاک پارس دارد و وظیفه معاونت حمایت از این موسسات در راستای به‌ثمر رساندن اهداف و سیاست‌های وزارت جهاد کشاورزی در حوزه آب کشاورزی است.

یادداشت

شرایط نابسامان مستاجران

مجید گودرزی
کارشناس مسکن

آمار مستاجران از صاحبان املاک در سال ۱۴۰۰ پیشی گرفته و به بیش از ۵۰ درصد رسیده است و طبق آمار دولت، بیش از ۶۰ درصد هزینه‌های خانوار صرف هزینه مسکن شده و متاسفانه وضعیت ارباب ـ رعیتی ایجاد شده است. برخی هر عدد و رقمی که می خواهند به مبلغ کرایه ها اضافه می‌کنند و نگاهی به زندگی مستاجران ندارند.

در تهران براساس آمار سال ۱۳۹۸ ، بیش از ۴۳ درصد مستاجر داشتیم و این آمار در سال‌های گذشته با روند فزاینده همراه بوده، چنانچه آمار مستاجران از صاحبان املاک در سال ۱۴۰۰ پیشی گرفته و به بیش از ۵۰ درصد رسیده، همچنین طبق آمار دولت بیش از ۶۰ درصد هزینه‌های خانوار صرف هزینه مسکن شده است. در آماری دیگر، سال قبل مبلغ کرایه ۵۰ درصد و در اسفند سال قبل و فروردین، امسال ۱۰۰ درصد افزایش یافته است.

برای کنترل بازار مسکن دولت و مجلس تاکنون برنامه‌ها وطرح‌هایی برای کنترل و نظارت ارائه کرده‌اند، هرچند شواهد بازار حاکی از سرپیچی بازار به دستورات بوده و در عمل کاری انجام نشده است. به‌نظر می‌رسد، هنوز هم مشاوران املاک در قیمت‌گذاری نرخ خانه تاثیر دارند و این طبیعی است که اتحادیه مشاوران املاک در کنار دادگستری بر نرخ‌گذاری‌های بازار مسکن نظارت داشته باشند.

من کمابیش ۳ سال است که به‌طورمداوم مطلب می‌نویسم، مصاحبه می‌کنم، طرح ارائه می‌دهم، اما کوچک‌ترین اثری نداشته و وضعیت این قشر عظیم هر روز بدتر شده است.

در یک عرف غلط، من‌درآوردی و بی‌قانونی مفرط، سال‌ها است که پول رهن مستاجران به‌صورت قرض‌الحسنه محاسبه می‌شود. همین یک‌رویه غلط باعث شده تا موجران هر سال غنی‌تر و مستاجران هر سال فقیرتر شوند، بدون اینکه موجران زحمت بیشتری در این معامله داشته باشند. پول در تمام مکاتب اقتصادی و مالی دنیا دارای ارزش زمانی است، اما در معاملات مسکن ایران باوجود تورم دورقمی، ارزش زمانی رهن مستاجران صفر در نظر گرفته شده است! در این پروسه، گرگ هار مافیای مسکن در ایران به ۱۰۰ درصد درآمد مستاجران هم راضی نمی‌شوند. آنها ابدا درک نمی‌کنند، وقتی که ۱۰۰درصد درآمد یک خانواده هزینه تامین مسکن می‌شود، چه بلایی سر معیشت خانوار می‌آید و سرپرست خانوار چه فشاری را متحمل می‌شود. هنوز هم در کشور ما آوارگی مستاجر حق مسلم مالک است، اما در دنیا فقط قانون می‌تواند یک خانواده را وادار به جابه‌جایی کند. قشر عظیم مستاجر ایرانی هنوز هیچ جایی در دستگاه عریض و طویل قضایی ندارد و قانون هم مشکلات مستاجران را فراموش کرده است.

مسکن بیش از آنکه یک کالای اقتصادی باشد، یک کالای اجتماعی با تبعات گسترده است. اکنون به‌خاطر قیمت‌گذاری رهاشده، صنعت ساختمان در بدترین شرایط واقع شده و ۳۰ میلیون مستاجر ایرانی به‌شدت تحت‌فشار قرار گرفته‌اند و ناراضی هستند. در حال حاضر، وضع هر قانون، به‌سادگی بهانه‌ای برای افزایش نرخ می‌شود. قانون وضع مالیات بر خانه‌های خالی و لوکس، ۲ قانون کاملا ناکارآمد است. واقعیت آن است که بخش اجاره مسکن ایران یکی از استعماری‌ترین بخش‌های اقتصاد ایران است که به‌علت ضروری و کم‌کشش بودن نیاز مسکن، مردم مجبور به تحمل فشار کمرشکن آن هستند. قوانین وضع‌شده در این حوزه نیز تا امروز راه به جایی نبرده است. به‌عنوان نمونه، چندین سال است طرحی به نام «قانون بهای تمام‌شده مسکن» از سوی کارشناسان عنوان شده و در همان مرحله تدوین و در حد حرف و حدیث باقی مانده است. تعلل در تدوین و تصویب و اجرای عملی این دست از قوانین،شاید گرهی از مشکلات مستاجران و متقاضیان خرید ملک باز کند. با این‌همه به نظر می‌رسد هیچ اراده‌ای برای ساماندهی بخش مسکن نیست و بسیاری از قوانین بانکی و سیاست‌های کلان، بخش مسکن را به بحرانی‌ترین بخش اقتصاد تبدیل کرده‌اند.

از سوی دیگر، شرایط نامساعد و ابعاد اقتصادی و اجتماعی بحران مسکن غیرقابل‌جبران بوده، در حالی که ظرفیت‌های ایران در بخش مسکن، در جهان بی‌نظیر است. شاید با تشکیل اتحادیه سراسری مستاجران ایران، بشود در مقابل مافیای مسکن قد علم کرد و در راستای کنترل واقعی این بازار گام برداشت.

سامانه‌ای برای ارتباط موثرتر موجران و مستاجران

مشاور وزیر راه و شهرسازی، سامانه املاک و مستغلات را سامانه‌ای برای ارتباط موثرتر موجران و مستاجران برشمرد و گفت: داشتن کد رهگیری برای تمامی قراردادها ضرورت دارد. در حال حاضر یکی از آسیب‌های موجود، ثبت قراردادها در کاغذهای قدیمی است که گاهی فروخته می‌شود و وجاهت قانونی ندارد، به‌همین‌دلیل ضرورت دارد تا قراردادهای با کد رهگیری در بین مردم فراگیر شود. به‌گزارش وزارت راه و شهرسازی، سیدجواد سادات به بررسی آخرین وضعیت انعقاد قراردادهای اجاره در سامانه املاک و مستغلات پرداخت. مشاور حوزه مسکن وزیر راه و شهرسازی بااشاره به اینکه موضوع ساماندهی قراردادها از سال ۸۷ آغاز شده است، گفت: با ظرفیتی که ایجاد شده، بیش از ۹۰ درصد مشاوران املاک اکنون این موضوع را رعایت و نسبت به اخذ کد رهگیری اقدام می‌کنند. با این وجود، وزارتخانه باید فضایی را فراهم می‌کرد که دوطرف قرارداد (موجر و مستاجر) خود را ثبت کنند که اکنون این فضا فراهم شده است. سادات توضیح داد: قراردادهای مشاوران املاک به‌شکل ۲۴ساعته صادر می‌شود که باید ۲ شاهد یکی از سوی مستاجر و یکی موجر قرارداد را امضا کنند. همچنین، برای موجران و مستاجران به‌شکل جداگانه کد و پیامک یک‌بارمصرف ارسال و در سامانه املاک و مستغلات احرازهویت انجام می‌شود. وی سامانه املاک و مستغلات را سامانه‌ای برای ارتباط موثرتر موجران و مستاجران برشمرد و گفت: داشتن کد رهگیری برای تمامی قراردادها ضرورت دارد. در حال حاضر یکی از آسیب‌های موجود، ثبت قراردادها در کاغذهای قدیمی است که گاهی فروخته می‌شود و وجاهت قانونی ندارد، به‌همین علت ضرورت دارد تا قراردادهای با کد رهگیری در بین مردم فراگیر شود.

گفت‌وگو

در گفت‌وگوی صمت با مدیرعامل اتحادیه تعاونی‌های عمرانی تهران نمایان شد

آب گل آلود بازار مسکن!

پیش خرید هوشمندانه مسکن از تعاونی‌ها

محمد انوشه‌ئی
نعیمه صفری تبار
editor@smtnews.ir

عکس: آیدا فریدی

بازار مسکن در سال‌های اخیر انواع و اقسام بازی‌ها را بر سر مردم درآورده و تاب‌وتوان شهروندان را طاق کرده است. این بحران زمانی حاد شد که درست در جایی که مسئولان باید سیاست‌گذاری‌های درست و منظمی برای ساماندهی بازار مسکن ترتیب می‌دادند، با بی‌توجهی به ظرفیت‌های موجود و همچنین محدود کردن همکاری‌ها برای تولید مسکن به اقدامات اشتباهی دست زدند که نتیجه‌ای جز افزایش قیمت مسکن و به تبع آن اجاره‌بها نداشت؛ موضوعی که میانگین هر متر خانه در تهران را به بیش از ۶۰ میلیون تومان رسانده است. تمامی موضوعات گفته‌شده در سایه بی‌تدبیری‌های گوناگون اتفاق افتاد و مردم را به حاشیه‌نشینی و شهرک‌نشینی کشاند. گاهی بعضی مردم به علت نقدینگی کم، اقدام به خرید خانه‌های پیش‌خرید در مناطق مختلف می‌کنند که نتیجه‌ای جز تاراج سرمایه‌های اندک آنها را در پی ندارد؛ اتفاقی که در سال‌های اخیر باعث شد تا عده‌ای سودجو در منطقه ۲۲ تهران در قالب تعاونی اقدام به پیش‌فروش واحدهای مشکل‌دار به مردم کنند. بحران مسکن اتفاقی است که تمام جنبه‌های زندگی مردم را درگیر می‌کند، زیرا یک نیاز بنیادین است و اگر چالش‌های این حوزه حل نشود، اوضاع از شرایط فعلی نیز بدتر می‌شود. در این راستا، صمت پیرامون چالش‌های بازار مسکن با خشایار باقرپور، مدیرعامل اتحادیه تعاونی‌های عمرانی شهر تهران به گفت‌وگو پرداخته است.

◉ پیش از اینکه در رابطه با بازار مسکن صحبت کنیم، برگردیم به موضوع کلاهبرداری‌هایی که در قالب پیش‌خرید ملک چند سالی است در منطقه تهران ۲۲ اتفاق افتاده است. با توجه به پیگیری‌های شما و همکاری‌های رسانه‌ای، این موضوع به کجا رسیده و آیا اقدام موثری انجام گرفته است؟

باید به طور صریح بگویم در یک سال گذشته که اطلاع‌رسانی و پیگیری‌های رسانه‌ای پیرامون این موضوع به اوج خود رسید، نتیجه‌ای جز آگاه‌تر شدن مردم به همراه نداشت؛ هرچند این آگاهی در بسیاری مواقع سدی در مقابل سوداگران است اما متاسفانه هیچ اتفاق بازدارنده دیگری رخ نداده است. هنوز عده زیادی از سودجویان در منطقه ۲۲ تهران مشغول پیش‌فروش و کلاهبرداری‌های ملکی، آن‌هم به اسم تعاونی انبوه‌سازی مسکن هستند. از طرفی همکاری‌ها برای مقابله با این چالش مطلوب نبوده و تنها معاونت امور تعاون وزارت تعاون به‌طور جدی پیگیر بود و طی بازدیدی از این پروژه‌ها به هشدارهای ما واکنش نشان داد، اما متاسفانه هیچ نهاد دیگری تا امروز به این بحث ورود نکرده است. تاکنون دستگاه‌های قضایی و امنیتی اقدام خاصی در این خصوص نداشته‌اند و از همه مهم‌تر وزارت راه و شهرسازی که بر اساس قانون متولی این امر بوده، سکوت کرده است. با اینکه مردم برای خرید ملک هشیارتر از گذشته شده‌اند، اما سودجویان و کلاهبرداران با نیت قبلی اقدام به فعالیت می‌کنند و افراد خبره‌ای هستند و ابزارهای توجیه را از قبل آماده کرده‌اند؛ بنابراین سعی می‌کنند مردم را با شیوه‌های مختلف قانع کنند. از این‌رو از سال قبل تاکنون که بسیاری از این افراد اقدام به پیش‌فروش ملک کردند، هیچ پروژه‌ای شروع و حتی پروانه‌ساختی هم اخذ نشده است. شیوه بیشتر کلاهبرداران برای سرگرم و مجاب کردن مردم برای پیش‌خرید مسکن به این صورت است که در ابتدا برای برخی کارهای اداری مجوز می‌گیرند و به شکل صوری بعضی از ماشین‌آلات ساخت‌وساز را در زمین قرار می‌دهند که کار خود را به‌طور نمایشی جدی نشان دهند، اما در واقعیت نیتی جز کلاهبرداری از مردم ندارند. متاسفانه روزبه‌روز حجم فعالیت این افراد در حال افزایش است و در پلتفرم‌های مجازی اقدام به ثبت آگهی و پیش‌فروش ملک با اسامی جدید و ارقام غیرواقعی می‌کنند. البته طبق اطلاعاتی که کسب کردیم یکی دو تا از این پروژه‌ها از سال گذشته تا امروز توانستند مشکلات قانونی اراضی خود را حل کنند و همکاری بسیار نزدیکی هم با اتحادیه در پیش گرفته‌اند.

◉ مقصر اوضاع به‌هم‌ریخته بازار مسکن و همچنین کلاهبرداری‌های اخیر منطقه ۲۲ تهران چه عواملی هستند و چرا دست دلالان و سوداگران از این بازار قطع نمی‌شود؟

این کلاهبرداری‌ها در قالب پیش‌خرید ملک در منطقه ۲۲ به سوداگری ارتباط ندارد، بلکه این‌ها افراد سودجویی هستند که از آب گل‌آلود بازار مسکن در حال ماهیگیری هستند تا جیب‌های خود را پر کنند. زمانی که آمارهای رسمی از افزایش قیمت ملک آن‌هم به متری ۶۰ میلیون تومان خبر می‌دهند، طبیعی است که عده‌ای از روی طمع فریب افراد سودجو را می‌خورند و جذب آگهی‌های کلاهبرداری می‌شوند؛ طمعی که می‌تواند هم از روی ناچاری و هم برای سرمایه‌گذاری و کسب سود باشد. با اینکه کد بسیاری از این زمین‌ها مشخص بود و نهادهای نظارتی می‌توانستند به‌راحتی به مالکان متخلف دسترسی داشته باشند، اما این اتفاق رخ نداد و دلیل مشخصی برای عدم‌پیگیری‌ها نیز اعلام نشد. در این رابطه باید دستگاه‌های نظارتی پاسخگو باشند و شرایط پیش‌آمده را توضیح دهند.

البته این رویه شامل همه پروژه‌های منطقه ۲۲ نیست و همان‌طور که قبلا گفتیم وقتی مردم اسناد مالکیت و پروانه ساختمان پروژه‌ها را رؤیت و استعلام کردند تا حدودی امنیت اولیه برای سرمایه‌گذاری مهیا شده است. سوداگری موضوعی است که در بازار مسکن در حال رخ دادن است و دیدگاه سرمایه‌ای به این بازار باعث شده تا یکسری معاملات و قیمت‌گذاری‌های تورمی در بازار غیرمصرفی اتفاق بیفتد. به اعتقاد بنده، اینکه بگوییم بحران بازار مسکن به‌خاطر سوداگری رخ داده، بیشتر همانند آدرس غلطی است که باعث گمراهی می‌شود. بر هیچ‌کس پوشیده نیست که سوداگری در بازار مسکن وجود دارد و آسیب‌های فراوانی از خود بر جای می‌گذارد، اما نقش تعیین‌کننده‌ای در گرانی ملک ندارد، چرا که قیمت مسکن همان چیزی است که در بازار مشاهده می‌شود.

◉ در حال حاضر چرا مسکن گران است؟

طبق آمار تامل برانگیز سازمان نظام‌مهندسی، قیمت ساخت در سال جاری به ۲.۶ برابر سال ۱۴۰۱ رشد داشته است. در واقع بر طبق جدولی که این سازمان منتشر کرده، هزینه‌های تولید مسکن ۱۶۰ درصد افزایش داشته است. این جدول بر اساس بنای کل منتشر شده است. قیمت تمام شده ساخت یک واحد ۱۰۰ متری در پایتخت ممکن است به ۳ میلیارد تومان برسد. این هزینه جدای قیمت زمین، هزینه‌های مرتبط با دریافت جواز و مخارجی مثل نصب شیرآلات، کف‌پوش، کابینت‌ها و سایر موارد موردنیاز برای تکمیل واحد در نظر گرفته شده است. در حال حاضر حداقل زمان اجرای یک پروژه مسکونی بین ۱.۵ تا ۲ سال است و اگر فرآیند صدور پروانه را با طول یک تا دو سال به آن اضافه کنیم، کل پروسه ساخت حدود سه الی چهار سال زمان می‌برد؛ بنابراین موضوع سوداگری که قبل‌تر بیان شد آن‌قدر تاثیر در گرانی ملک ندارد که بگوییم عده‌ای محدود با خرید مسکن و فروش آن به قیمت بالاتر باعث گرانی مسکن شده‌اند. بازار مسکن از بازار تولید مسکن و بازار تولید مسکن از تورم کلان اقتصادی تاثیر می‌گیرد و همه این‌ها زنجیروار به هم متصل هستند. اینکه دائما صحبت از سوداگری در بازار ملک شود و به عوامل حاکم بر این بازار توجه نشود، آدرس غلطی بوده که صحبت از آن بیهوده است. در سال‌های اخیر، بسیاری از مسئولان برای پاک کردن صورت‌مسئله گرانی مسکن، انگشت اتهام خود را به‌سوی مشاوران املاک نشانه گرفتند و حق کمیسیون معاملات را به نصف کاهش دادند، اما با این اتفاق نه‌تنها مسکن ارزان نشد، بلکه چندین برابر افزایش پیدا کرد.

◉ اینکه دولت بخواهد به‌تنهایی تولید مسکن را افزایش دهد و با بخش‌های دیگر قطع همکاری کند، چه نتیجه‌ای به همراه دارد؟

دولت تنها باید با نظارت عالیه نقش تسهیل گری در بازار مسکن داشته باشد. اگر دولت می‌خواهد در رابطه با افزایش تولید مسکن موفق شود باید از بخش خصوصی و تعاونی‌ها حمایت کند. متاسفانه در حال حاضر بسیاری از سازندگان دیگر رغبتی به ساخت‌وساز ندارند و ترجیح می‌دهند سرمایه‌های خود را به بازارهای دیگر انتقال دهند. اگر پول در جایی احساس امنیت نکند، از آنجا فرار می‌کند. در حال حاضر به چند دلیل بازار مسکن امنیت ندارد. اولین دلیل نبود آمار مشخص از اوضاع این بازار است که شرایط را برای بررسی و تحلیل‌های متعدد سخت کرده است. دلیل دیگر نامشخص بودن چشم‌انداز اقتصاد کلان کشور است به این معنی که نمی‌توانیم برای شش ماه دیگر قیمت ارز، طلا، مصالح ساختمانی و موارد دیگر را پیش‌بینی کنیم. اکنون یک سازنده نمی‌تواند برنامه مالی مشخصی برای خود ترسیم کند که نرخ تعدیل در طول پروژه را چند درصد محاسبه کند. ابر تورم‌هایی در حال رخ دادن است که بی‌سابقه بوده‌اند.

از طرف دیگر بازار مسکن همیشه متاثر از نحوه توازن بین عرضه و تقاضا است؛ هر زمان که کفه ترازوی تقاضا سنگین‌تر از عرضه باشد، ما شاهد افزایش قیمت هستیم. عدم انتشار آمار رسمی موجب شده که سازنده و سرمایه‌گذار نتوانند تحلیل درستی از بازار مسکن داشته باشند، در نتیجه به دلیل روشن نبودن وضعیت این بازار، از فعالیت کناره‌گیری می‌کنند و ساخت‌وساز به شدت کاهش می‌یابد که در حال حاضر همین اتفاق افتاده است و شاهد این کاهش هستیم. این مصداق بارز همان عبارت «ترسو بودن پول» است. سرمایه از جایی که امنیت نباشد و نشود آینده را تحلیل کرد، فرار می‌کند. پس در چنین شرایطی سرمایه‌ها از ساخت‌وساز و فضای تولید مسکن دور می‌شوند. در این بازار، حتی فروشندگان عادی نیز نمی‌توانند تصویر درستی داشته باشند و همواره نگران این هستند که پس از فروش ملک خود آیا فردا می‌توانند، خرید موفقی داشته باشند؛ بنابراین توصیه می‌کنم که متولیان از تصمیمات خلق‌الساعه این‌چنینی خودداری کنند و با انتشار منظم گزارشات در وسعت کشوری، بازار را از این دید کور کورانه نجات دهند. همچنین بحث نقد شوندگی در ساختمان به علت کاهش قدرت خرید بسیار ضعیف شده است. اکنون یک آپارتمان ۱۰۰ متری خیلی معمولی چیزی در حدود ۷ میلیارد تومان قیمت دارد. این عدد معادل حقوق هزار ماه یک کارگر است. از این رو سازنده‌ها این فکر را می‌کنند که چرا باید در بازاری فعالیت کنند که روز به روز قدرت نقد شوندگی‌اش تحلیل می‌رود؟ به هر حال موضوعات یاد شده اتفاقاتی هستند که روز به روز تعادل بین عرضه و تقاضا را بر هم می‌زند.

◉ لایحه مالیات بر عایدی ناشی از معاملات مکرر مسکن را برای ساماندهی بازار مسکن، چطور ارزیابی می‌کنید؟

هدف از لایحه مالیات بر عایدی ناشی از معاملات مکرر مسکن، حذف سفته‌بازی در بازار مسکن و هدایت سرمایه‌ها به سمت تولید مسکن است؛ اما سوال اینجاست که چنین هدف‌گذاری چقدر با برنامه و راهکار تدوین شده سنخیت دارد؟ این سرفصل مالیاتی منطقی است و در بسیاری از کشورهای دنیا هم در حال اجرا است؛ اما عدد و رقم آن به ۶۰ درصد تعیین شده در سال اول تکرار معامله و حتی ۴۰ درصد آن برای سال دوم شباهت هم ندارد. این قانون در کشورهای دیگر سقف زمانی ۲ تا ۳ سال برای اجرا دارد اما در این لایحه تا ۵ سال مالیات بر عایدی فروش ملک پیش‌بینی شده است که همگی مصداق افراط در رویه پیش روست.

اگر شرایط اقتصادی به گونه‌ای باشد که افراد طی معاملات مکرر سود عایدشان شود، باید مالیات هم بپردازند. وقتی تورم موجود بدون دخالت این قبیل معاملات هم وجود داشته باشد، یعنی اگر ملکی را امروز ۱۰ میلیارد تومان بخرید، بدون هیچ فعل و انفعالی همین ملک مدتی بعد ۱۵ میلیارد تومان قیمت داشته باشد، در این شرایط شما سود نکرده‌اید. چه مالیاتی بر این فرآیند قابل اجراست؟ عموم افراد اگر هنوز توانی برای خرید مسکن به نیت سرمایه‌گذاری داشته باشند، این کار را با هدف حفظ ارزش دارایی خود انجام می‌دهند؛ بنابراین باید قبول کنیم که بازار مسکن متاثر از چنین پارامترهای کلان اقتصادی در سطح کشوری است.

> بازار مسکن همیشه متاثر از میزان توازن بین عرضه و تقاضا است؛ به این صورت که هر زمان کفه ترازوی تقاضا سنگین‌تر از عرضه باشد، ما شاهد افزایش قیمت هستیم

سخن پایانی

یک راه برای برون‌رفت از مشکلات بازار مسکن وجود دارد. آن هم مشارکت دادن مردم در فرآیند تولید مسکن است که زیر ساخت تخصصی مردم نهاد برای ساخت مسکن، بخش تعاون است. ساخت‌وساز در بخش تعاون با مشارکت جمعی محقق می‌شود تا نقدینگی‌ها در جامعه به سمت تولید حرکت کند. با جمع شدن نقدینگی و سرمایه‌های سرگردان و سوق دادن آن به سمت تولید، موفق به مهار تورم می‌شویم.

اگر می‌خواهیم در راستای تحقق شعار سال حرکت کنیم، باید سرمایه‌های سرگردان جامعه که باعث رشد پولی کشور شده و نقدینگی را افزایش داده را به سمت تولید هدایت کنیم تا هم ناترازی بین تولید و عرضه جبران شود و هم نقدینگی سرمایه‌های سرگردان در سطح جامعه تعدیل شوند تا با برنامه‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت ضعف‌های موجود را جبران کنیم؛ وگرنه هرجایی که بازار رها شود و برنامه‌ای اندیشیده نشود، کاری از پیش برده نمی‌شود. اکنون همان مقطع تاریخی است که باید ساختارها و تشکل‌های مردم نهاد و مشخصا تعاونی‌ها پر و بال بگیرند. دولت باید با حمایت تعاونی‌ها این بستر را فراهم کند تا این نهاد مردمی شعار سال را در حوزه مسکن محقق کند و شرایط را بیش از پیش سر و سامان دهد. اعتماد عمومی و باور حاکمیتی ۲بازوی بخش تعاون برای رسیدن به این هدف هستند.

تاکید برنامه هفتم بر پیشران بودن معادن در اقتصاد

نایب رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی با تاکید بر اینکه برنامه هفتم، یک برنامه مسئله‌محور است، گفت: دولت در برنامه هفتم برای حل مسائل کشور و اقتصاد مردم نهاد تدابیر خوبی اندیشیده و به موضوع تامین اجتماعی، بهبود معیشت مردم، کاهش نرخ تورم و امیدآفرینی صورت ویژه توجه کرده است. شهباز حسن‌پور در گفت‌وگو با ایرنا با بیان اینکه در برنامه هفتم توسعه، اصل ۴۴ قانون اساسی به‌عنوان یک اصول مترقی موردتوجه قرار گرفته است، بیان کرد: پیشران بودن معادن در اقتصاد کشور، توسعه صادرات، دولت الکترونیک و حذف امضاهای طلایی از نکات موردتوجه برنامه‌ریزی در این برنامه است.

وی با تاکید بر اینکه اقتصاد مردم پایه به‌عنوان یک اصل برای پیشرفت همراه با عدالت نیز در برنامه هفتم گنجانده شده، اظهار کرد: برنامه‌های پنج‌ساله گذشته بنا به هر دلیلی اجرایی نشده بود، اما دولت سیزدهم در برنامه هفتم تلاش کرده تا برنامه‌ای بنویسد که قابلیت اجرایی داشته باشد و یکی از این موارد، چابک‌سازی دولت است.

این نماینده مجلس گفت: توانمندسازی شرکت‌های دانش‌بنیان و استفاده از ظرفیت نیروی انسانی متخصص و کارآمد در کشور نیز در این برنامه موردتوجه است و در موضوع صنایع پایین‌دستی نفت و پتروشیمی که ارزآوری بیشتری برای کشور دارد و از خام‌فروشی نفت جلوگیری می‌کند، در برنامه هفتم برنامه‌ریزی ویژه شده است. وی بااشاره به بحث مولدسازی دارایی‌ها، گفت: این موضوع مصوبه سران قوا را دارد و باید موردتوجه جدی قرار می‌گرفت که در برنامه هفتم به این موضوع به‌صورت خوبی پرداخته شده است.

درخواست فعالان کارگری در بررسی برنامه هفتم توسعه

مجلس نگاه منصفانه به کارگران داشته باشد

هفته پیش، در مراسمی لایحه برنامه هفتم توسعه، رونمایی شد و روز گذشته نیز این لایحه برای بررسی در دستور کار نمایندگان مجلس شورای اسلامی قرار گرفت. موارد مطرح‌شده در حوزه کارگری برنامه هفتم توسعه با حاشیه‌های بسیاری همراه بوده است و حتی برخی کارشناسان بندهایی را مخالف لایحه اصلاح قانون کار می‌دانند.

به‌گفته سیدصولت مرتضوی، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی براساس اصلاحات قانون کار، حداکثر مدتی که می‌توان با کارگران مشمول قانون کار، قرارداد مدت‌موقت منعقد کرد، ۴ سال خواهد بود و بعد از آن، قرارداد موقت به حالت دائمی درخواهد آمد. همچنین، طبق این قانون، اخراج کارگران در صورت بروز تخلفات انضباطی تسهیل خواهد شد. این بندها در حالی عنوان می‌شود که برنامه هفتم توسعه نگاهی متفاوت به حوزه کار و کارگری دارد. صمت در این گزارش با بررسی بخش‌هایی از برنامه هفتم توسعه به موضوع پرحاشیه مشاغل سخت و زیان‌آور پرداخته است.

گروه اقتصاد
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

نیروهایی که در بخش‌های نظارت و بازرسی، تعمیر و نگهداری و ممانعت از برداشت‌های غیرمجاز آب کار می‌کنند، به حکم برنامه هفتم به زیرمجموعه پیمانکاران منتقل می‌شوند؛ پیمانکارانی که در ظاهر خودشان بهره‌بردار و ذی‌نفع هستند

آینده کارگران مشاغل سخت و زیان‌آور

طبق لایحه برنامه توسعه هفتم، زمان رسیدن به سن بازنشستگی کارگران مشاغل سخت و زیان‌آور، هم به‌دلیل کاهش سقف سنوات ارفاقی و هم به‌دلیل قید سن بازنشستگی، افزایش خواهد یافت. در این برنامه آمده است که کارفرمایان حق دارند هر زمانی که اراده کردند نیروی کار جوان‌شان را اخراج کنند. آنها همچنین اجازه دارند با افراد تحت‌پوشش کمیته امداد و بهزیستی با حقوقی کمتر از حداقل دستمزد و بدون پرداخت مزایای مزدی قرارداد ببندند. کاهش حق بیمه دولت و کارفرما و در مقابل، افزایش حق بیمه کارگران نیز یکی دیگر از موارد این برنامه است که در روزهای گذشته با انتقاد فعالان کارگری مواجه شده است. همچنین، طبق تبصره‌های ۳ و ۵ ماده ۶۶ برنامه هفتم توسعه ، معافیت‌های قانونی کارگران مشاغل سخت و زیان‌آور کاهش یافته است.

طبق تبصره ۳ ماده ۶۶ لایحه برنامه توسعه «سقف سنوات ارفاقی مشمولان قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی به ماده (۷۶) قانون تامین اجتماعی مصوب ۱۳۸۰ حداکثر ۷ سال خواهد بود». این تبصره در واقع سقف سنوات ارفاقی کارگران مشاغل سخت و زیان‌آور را از ۱۰ سال به ۷ سال کاهش داده است. با این اوصاف، کارگران مشاغل سخت و زیان‌آور، ۳ سال بیش از آنچه تا امروز مقرر بوده، باید بر سر کار خود بمانند. همچنین، مطابق با تبصره ۵ ماده ۶۶ «حداقل سن لازم برای بازنشستگی مشاغل سخت و زیان‌آور برای زنان ۴۵ و مردان ۵۰ سال» تعیین شده است.

این در حالی است که تا به امروز، کارگران مشاغل سخت و زیان‌آور، در صورت اشتغال متوالی بعد از ۲۰ سال کار بازنشست می‌شدند و سن، هیچ دخالتی در بازنشستگی آنها نداشت. در این برنامه اما، کارگران حتی با پر کردن سابقه کاری باید تا رسیدن به سن بازنشستگی صبر کنند.

براساس ماده ۱۵ لایحه هفتم توسعه دولت به‌دنبال احیای نظام استاد ـ شاگردی و پرداخت یک‌دوم حداقل دستمزد و مزایای مصوب شورای‌عالی کار و کسورات بیمه و سنوات براساس یک‌دوم و فسخ یک‌جانبه قرارداد کار فقط با اختیار کارفرما است و از سوی دیگر، با لایحه اصلاح موادی از قانون کار سال ۱۳۶۹ دم از ایجاد امنیت شغلی کارگران می‌زند.

براساس ماده ۱۵ لایحه برنامه توسعه هفتم با هدف ترویج آموزش‌های عملی هنگام کار در ۳ سال ابتدای اشتغال، مقررات زیر، حاکم است.

الف- حداقل دستمزد و مزایا برای این افراد معادل یک‌دوم حداقل دستمزد و مزایای مصوب شورای‌عالی کار است و بر همین اساس، کسورات بیمه پرداخت می‌شود. در این حالت، سنوات شاغل برمبنای یک‌دوم، محاسبه می‌شود. در این حالت سنوات شاغل برمبنای یک‌دوم، محاسبه می‌شود.

ب- کارفرما در طول این دوره اختیار لغو قرارداد را به‌صورت یک‌طرفه دارد.

تبصره- اجرای بندهای فوق‌الذکر برای هر فرد تنها برای یک دوره سه‌ساله در ابتدای اشتغال یا تغییر حرفه فرد، قابل‌انجام است.

طبق ماده ۱۶ این لایحه، افرادی با توانمندی یا شرایط خاص مانند تحت‌پوشش کمیته امداد، سازمان بهزیستی یا از طرف زندان‌ها نیز کمتر از حداقل دستمزد و مزایای مصوب سالانه دریافت خواهند کرد.

به استناد مواد ۶۶ و ۶۷ لایحه برنامه توسعه هفتم نیز، سن و سابقه بازنشستگی افزایش یافته است و میزان مستمری بازنشستگی هم براساس ۵ سال آخر بیمه‌پردازی محاسبه خواهد شد.

شرکتی‌سازی نیروهای آب در برنامه هفتم توسعه

در حالی که بیش از ۲ سال تمام است که کارگران قراردادی و شرکتی نهادها و ارگان‌های دولتی و عمومی کشور در انتظار تصویب طرح ساماندهی استخدام هستند و این طرح همچنان در راهروهای مجلس و بین کمیسیون‌ها و در حاشیه نشست‌های مشترک در حالت معلق قرار دارد، یکی از بندهای برنامه هفتم توسعه که در روز پایانی اردیبهشت از آن رونمایی شد، به‌صراحت «واگذاری خدمات دولتی به پیمانکاران» را توصیه و تجویز کرده، در واقع برای واگذاری خدمات یک وزارتخانه مادر به بخش خصوصی پیمانکاری، مجوز دولتی صادر کرده است. به‌گزارش ایانا، نیروهایی که در بخش‌های نظارت و بازرسی، تعمیر و نگهداری و ممانعت از برداشت‌های غیرمجاز آب کار می‌کنند، به حکم برنامه هفتم به زیرمجموعه پیمانکاران منتقل می‌شوند؛ پیمانکارانی که در ظاهر خودشان بهره‌بردار و ذی‌نفع هستند!

به‌گفته رامین اناری، نماینده کارگران شرکتی و قراردادی که ۲ سال است، تصویب طرح ساماندهی و حذف پیمانکاران از نهادهای دولتی، عمومی و خصولتی را از مجلس پیگیری کرده، «این بند خاص از برنامه توسعه، یک پاتک جدید به حقوق قانونی کارگران کشور است و قصد دارد جمعی دیگر از کارگران شاغل را به ورطه شرکتی بودن سوق دهد». صحبت بر سر ماده ۱۲۹ لایحه برنامه هفتم توسعه است که به وزارت نیرو به‌عنوان یکی از وزارتخانه‌های کلیدی و پرخدمات کشور که از قضا نیروی انسانی قابل توجهی در آن مشغول به کار هستند، مجوز داده که برخی خدمات را به پیمانکاران واگذار سازد و نیروها را به آنها منتقل کند. متن ماده ۱۲۹ برنامه هفتم توسعه این‌چنین تکلیف کرده: «در راستای ارتقای حکمرانی محلی آب، وزارت نیرو با همکاری وزارت جهاد کشاورزی موظف است ظرف مدت یک سال از تصویب این قانون نسبت به تدوین نظامنامه و استقرار مدیریت مشارکتی آب با ایجاد یا تقویت تشکل‌های بهره‌برداران در هریک از آبخوان‌های کشور اقدام کند. وزارت می‌تواند وظایف تصدیگری در حفاظت و بهره‌برداری از منابع آب زیرزمینی و سطحی نظیر گشت و بازرسی، جلوگیری از اضافه‌برداشت از چاه‌های مجازی، اقدامات انسداد چاه‌های غیرمجاز و تعمیر و نگهداری شبکه‌های آبیاری را به این تشکل‌ها با عقد قرارداد واگذار کند. نظارت بر عملکرد این تشکل‌ها برعهده وزارت نیرو است». براساس این بند، امر بهره‌برداری و نظارت بر آب‌های زیرزمینی کشور که یک وظیفه حاکمیتی و بسیار مهم است و به تامین آب شرب مردم و آب موردنیاز زراعت بستگی دارد، قرار است به بخش خصوصی واگذار شود و وظیفه وزارت نیرو به‌عنوان یک نهاد بالادستی، فقط نظارت بر عملکرد بخش خصوصی یا آن‌طور که این بند نامیده، تشکل‌های بهره‌برداران است. اما آیا وظایف حاکمیتی دولت در زمینه انرژی و به‌ویژه درباره «آب» قابل‌واگذاری است؟ یکی از بزرگ‌ترین بحران‌های امروز کشور، بحران کم‌آبی و بی‌آبی است و مدیریت آب یکی از حساس‌ترین و مهم‌ترین حوزه‌های مدیریتی کشور است؛ چطور می‌خواهند مدیریت آب‌های زیرزمینی را به بخش خصوصی بدهند، مگر برای بخش خصوصی و پیمانکاری، چیزی جز سود و عایدی بر سرمایه اهمیت دارد؟! مسئله بعدی در نگاه کارگری، سرنوشت نیروهای انسانی این بخش است که امروز در بخش «تصدیگری در حفاظت و بهره‌برداری از منابع آب زیرزمینی و سطحی» کار می‌کنند؛ همه افرادی که در بخش‌های نظارت و بازرسی، تعمیر و نگهداری و ممانعت از برداشت‌های غیرمجاز آب کار می‌کنند، با این حکم، به زیرمجموعه پیمانکاران منتقل می‌شوند؛ پیمانکارانی که در ظاهر خودشان بهره‌بردار و ذی‌نفع هستند. رامین اناری، این بند از لایحه برنامه هفتم توسعه را در راستای مخالفت مدیران دولت با حذف پیمانکاران و سنگ‌اندازی‌ها مقابل تصویب طرح ساماندهی تفسیر کرد و گفت: در همان روزهای رونمایی از لایحه، رئیس سازمان امور استخدامی کشور به‌صراحت از تدوین بخشنامه‌ای گفت که قرار است در آن پیمانکاران همچنان سر جای خودشان باقی بمانند و فقط بر عملکردشان نظارت شود! در برنامه هفتم نیز مجاری جدید برای نفوذ پیمانکاران در بدنه دولت باز شده است؛ به نظر می‌رسد دولتی که چنین لایحه‌ای را برای اجرا در ۵ سال آینده تدوین و طراحی کرده، مخالف حذف پیمانکاران است و نه تنها نمی‌خواهد بگذارد طرح ساماندهی تصویب شود، بلکه قصد دارد شبکه پیمانکاران را تا جایی که می‌تواند و راه دارد، گسترش دهد.

در همان روزهای رونمایی از لایحه، رئیس سازمان امور استخدامی کشور به‌صراحت از تدوین بخشنامه‌ای گفت که قرار است در آن پیمانکاران همچنان سر جای خودشان باقی بمانند و فقط بر عملکردشان نظارت شود

نگاه برنامه هفتم به کسب‌وکار

براساس لایحه برنامه هفتم توسعه، رشد اشتغال ۳.۹ درصد سالانه معادل یک میلیون شغل هدف‌گذاری شده است و کارفرمایان در صورت بکارگیری افراد بازخریدشده یا بازنشستگان مشمول قانون کار، مکلف شده‌اند که ماهانه معادل ۱۰ درصد حقوق یا مزد پرداخت‌شده آنها را با عنوان «مالیات‌اجتماعی» به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز کنند.

برابر ماده ۹ لایحه برنامه هفتم توسعه از ابتدای سال دوم اجرای این قانون و تمدید هرگونه مجوز کسب‌وکار توسط سازمان مناطق آزاد تجاری و ویژه اقتصادی و دستگاه‌های خودانتظام شامل اتحادیه‌ها، کانون‌ها و تشکل‌های صنفی فقط از درگاه ملی مجوزها صورت می‌پذیرد.

در ماده ۱۵ لایحه برنامه هفتم توسعه به‌منظور رفع موانع موثر بر بکارگیری نیروی کار جدید، مشخصات کارفرمایان و توسعه کسب‌وکارها و همچنین جذب تازه‌واردان به بازار کار و احیای نظام استاد شاگردی و ترویج آموزش‌های عملی هنگام کار در ۳ سال ابتدایی اشتغال افراد، مقررات زیر حاکم است: حداقل دستمزد و مزایا برای این افراد معادل یک‌دوم حداقل دستمزد و مزایای مصوب شورای عالی کار است و بر همین اساس، کسورات بیمه پرداخت می‌شود. در این حالت، سنوات شاغل برمبنای یک‌دوم محاسبه می‌شود و کارفرما در طول این دوره اختیار لغو قرارداد را به‌صورت یک‌طرفه دارد.

برابر ماده ۱۷ به‌منظور تسهیل فضای کسب‌وکار و تسریع و تسهیل در فرآیندهای پرداخت و وصول مالیات و کشور بیمه از طرف واحدهای کسب‌وکار فرآیند وصول دریافت حق بیمه توسط سازمان امور مالیاتی انجام می‌شود.

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف شده است تا با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی ضمن شروع انتقال فرآیند وصول حق بیمه به سازمان امور مالیاتی کشور در قالب تنفیذ اختیارات اجرایی در چارچوب قوانین فعلی، حداکثر ظرف ۶ ماه پس از تصویب این قانون ترتیبات قانونی لازم برای انتقال کامل این فرآیند را انجام دهد.

از ابتدای سال دوم، برنامه وصول حق بیمه سازمان تامین اجتماعی تنها توسط سازمان امور مالیاتی کشور مجاز خواهد بود.

سخن پایانی

برنامه هفتم توسعه با هدف پیشرفت اقتصادی توأم با عدالت در چارچوب محورهای رشد اقتصادی و اشتغال، مهار پایدار تورم و اصلاحات ساختاری بودجه تدوین و ارائه شده، در حالی که مفاد این برنامه در حوزه کارگری با انتقاد و حاشیه‌هایی همراه است. انتظار می‌رود نمایندگان مجلس شورای اسلامی در بررسی و تصویب جزئیات این برنامه کلان و پنج‌ساله به نظرات حوزه کارگری به‌ویژه کارگران مشاغل سخت و زیان‌آور توجه ویژه کنند.

زیر ذره‌بین

کاهش سختگیری‌های محیط‌زیستی!

در روزهای اخیر، انتشار متن لایحه برنامه هفتم توسعه باعث نگرانی بسیاری از فعالان و کارشناسان حوزه‌های محیط‌زیست و منابع‌طبیعی شده است، زیرا در حالی که در قانون برنامه ششم توسعه کشور، یک فصل اختصاصی با عنوان «محیط‌زیست و منابع‌طبیعی» گنجانده شده بود، این فصل در لایحه برنامه هفتم حذف شده و ماده‌های پیشنهادی مربوط به حوزه‌های محیط‌زیست و منابع‌طبیعی در برنامه هفتم، در فصل‌های اصلاح ساختار بودجه، انرژی، حکمرانی منابع آب و امنیت‌غذایی آمده است؛ موضوعی که از نظر بسیاری از کارشناسان، در عمل بی‌توجهی به لزوم حفظ محیط‌زیست در اجرای برنامه‌های توسعه‌ای تلقی می‌شود و وجود این نوع نگاه می‌تواند تبعات خطرناکی را برای پایداری سرزمین و اقلیم ایران به‌همراه داشته باشد.

اعتراض مسئولان سازمان محیط‌زیست

همچنین موضوع تغییر ادبیات مفاد مربوط به ارزیابی اثرات زیست‌محیطی در لایحه برنامه هفتم توسعه نسبت به آنچه توسط سازمان حفاظت محیط‌زیست به سازمان برنامه و بودجه کشور پیشنهاد شده بود، یکی از دغدغه‌های جدی فعالان حوزه محیط‌زیست کشور درباره کم‌اهمیت شدن موضوع محیط‌زیست در لایحه پیشنهادی دولت سیزدهم است؛ به‌نحوی که با مقایسه متن پیشنهادی برنامه هفتم با قوانین برنامه‌های چهارم و ششم توسعه کشور، مشاهده می‌کنیم که موضوعاتی نظیر ارزیابی توان اکولوژیک پیش از اجرای پروژه‌های عمرانی در برنامه هفتم حذف شده و آنچه به‌عنوان مواد ۴۵ و ۴۶ درباره ارزیابی اثرات محیط‌زیستی در این برنامه باقی مانده است، در عمل دست نهادهای اجرایی و حتی بخش خصوصی را برای شروع پروژه‌ها بدون اخذ مجوز اثرات ارزیابی محیط‌زیستی باز می‌گذارد.

این موضوع حتی صدای مسئولان سازمان حفاظت محیط‌زیست را نیز درآورده است و سعید کریمی، مدیرکل دفتر ارزیابی زیست‌محیطی این سازمان با تاکید بر اینکه سازمان محیط‌زیست متنی «قوی‌تر و محکم‌تر» را درباره موضوع ارزیابی اثرات محیط‌زیستی به سازمان برنامه و بودجه پیشنهاد داده بود، گفته که «اگرچه ارزیابی محیط‌زیستی در لایحه برنامه هفتم توسعه حذف نشده، اما به آن قدرتی که موردانتظار بود هم، نیامده است. متنی که به بخش برنامه و بودجه سازمان محیط‌زیست داده بودیم تا آنها به سازمان برنامه و بودجه بدهند تا در برنامه هفتم لحاظ شود، در متن برنامه هفتم تاحدودی تغییر کرده و متنی که اکنون آمده، ممکن است تاحدی روی کیفیت و زمان‌بندی ارزیابی‌ها اثر بگذارد».

ورود پیمانکاران چوب به جنگل‌ها

علاوه بر این، با بررسی متن لایحه برنامه هفتم توسعه، می‌توان به اعمال یک تغییر مهم دیگر در مفاد محیط‌زیستی این برنامه نسبت به قانون برنامه ششم توسعه کشور پی برد، به‌نحوی که در برنامه جدید شاهد تغییر ادبیات ماده قانونی موسوم به «قانون تنفس جنگل‌ها» و تسهیل شرایط برای ورود بهره‌برداران چوب به عرصه‌های جنگلی در برنامه جدید هستیم. به‌عبارت دیگر، با وجود اینکه در ماده ۱۵۲ برنامه هفتم توسعه نیز مانند ماده ۳۸ قانون برنامه ششم، اعلام شده که «هرگونه بهره‌برداری چوبی از جنگل‌ها ممنوع است»، اما در برنامه هفتم، دیگر خبری از محدودیت زمانی که در برنامه قبلی برای برداشت درختان شکسته و افتاده از جنگل‌ها وجود داشت، نیست و بیم آن می‌رود که پای پیمانکاران را به بهانه برداشت این درختان به حاشیه جاده‌های جنگلی باز کند.

همچنین در لایحه برنامه هفتم توسعه، تبصره ویژه‌ای برای رونق «زراعت چوب» در «اراضی مناسب و عرصه‌های جنگلی فاقدپوشش و مخروبه در مقیاس اقتصادی» و همچنین «بهره‌برداری از درختکاری‌ها و جنگل‌های دست‌کاشت سنواتی با هدف زراعت چوب براساس طرح مصوب از طریق سرمایه‌گذاری بخش خصوصی» گنجانده شده و سازمان منابع‌طبیعی و آبخیزداری کشور مکلف شده است که این طرح‌ها را «از طریق فراخوان و تعیین برنده با انعقاد قراردادهای دوره‌ای و مدت‌دار اقتصادی (بدون انتقال مالکیت)» اجرا کند؛ گنجانده شدن همین تبصره در متن برنامه هفتم توسعه، این نگرانی را در فعالان حوزه منابع‌طبیعی ایجاد کرده که طرح‌های برداشت چوب از حاشیه عرصه‌های جنگلی با کمک خصوصی پیش برده شود و از عنوان «زراعت چوب» برای این نوع بهره‌برداری از طبیعت استفاده شود.

نگرانی از کم شدن اهمیت محیط‌زیست

مجید عباسپور، رئیس انجمن متخصصان محیط‌زیست ایران و عضو هیات‌علمی دانشگاه صنعتی شریف نیز در گفت‌وگو با ایلنا با تاکید بر اینکه حذف سرفصل محیط‌زیست و منابع‌طبیعی از متن برنامه هفتم توسعه، نگرانی‌هایی را درباره کم شدن اهمیت موضوعات محیط‌زیستی برای دولت ایجاد کرده است، اظهار کرد: سیاست‌های کلی رهبر معظم انقلاب در حوزه محیط‌زیست که از سال‌های قبل ابلاغ شده، بسیار پیشرفته‌تر و دارای چشم‌انداز روشن‌تری از برنامه هفتم در حوزه‌های محیط‌زیست و منابع‌طبیعی کشور است.

البته آنچه از متن برنامه هفتم منتشر شده، کاملا پیشنهادی است و خود دولت و مجلس شورای اسلامی باید با نگاهی به قوانین بالادستی کشور در حوزه محیط‌زیست و سیاست‌های کلی ابلاغی رهبر معظم انقلاب، به بازنگری این متن بپردازند و نقش مباحث زیست‌محیطی را در برنامه هفتم پررنگ‌تر کنند.

یک اقتصاددان در بررسی برنامه هفتم توسعه در گفت‌وگو با صمت مطرح کرد

تعرض سرمایه به کار، به‌شکلی عریان

عکس: آیدا فریدی

حسین راغفر با انتقاد از برنامه هفتم توسعه، ضمن نولیبرالی خواندن این برنامه، می‌گوید: «مهم‌ترین و سخت‌ترین پیامد این برنامه، سیگنالی است که به نیروی کار جوان و متخصص کشـور داده می‌شـود. این برنامه به نیروی کار جوان و متخصص کشـور می‌گوید از کشور بروید؛ اینجا کسـی حضورتان را نمی‌خواهد. برنامه هفتم می‌تواند برنامه‌ای برای کوچ دادن وسـیع نیروی کار جوان کشور باشد. برخی افراد منتفع از وضعیت فعلی کشـور، فکر می‌کنند جوانان مخل غارتگری و سودپرستی آنها هستند، به همین دلیل تمام تلاش‌شان حول خروج آنها از کشور است.»

عضو هیات علمی دانشـگاه الزهرا که از مخالفان قدیمی جناح راسـت محسوب می‌شـود، با اشـاره به نتایج اجرای سیاسـت‌های نولیبرالی، اظهار می‌کند: «امروز کشـور مـا در باتلاقـی گرفتار شـده که نتیجـه منطقی واگـذاری امور بـه بازار و تعدیل‌های متعدد سـاختاری اسـت. نولیبرال‌ها به‌جای بیان صادقانه ضعف‌ها، فرار به جلو می‌کنند و همه چیز را گردن اقتصاد اسـلامی یا سوسیالیسـتی می‌اندازند و پاسـخ نمی‌دهند که در یک اقتصاد اسلامی یا سوسیالیستی، چرا همفکران شما، همیشه، می‌توانند به مناصب بالای کشور دست پیدا کنند.»

مشروح گفت‌وگوی صمت با این اقتصاددان را در ادامه می‌خوانید.

◉ انتشار بخشی از برنامه هفتم توسعه، انتقادات فراوانـی را ازسـوی فعـالان کارگـری و نیروهای مترقی و برابری‌طلب به‌دنبال داشته است. برخی معتقدنـد این برنامه «تعرضی از سـرمایه به کار» است. چقدر این تعبیر را درست می‌دانید؟

از نظـر من این تعبیر، درسـت، واقع‌بینانه و صادقانه اسـت و کسـی هم نمی‌توانـد نافی آن باشـد. آن‌طور که مفاد این برنامه نشـان می‌دهد، ایـن برنامه تعرض سـرمایه به کار اسـت. البته این برنامه نخسـتین گام به‌سـوی، بی‌حقوقی طبقـه کارگر و جامعـه در مقابل سـرمایه‌داران نیسـت؛ پیش از این، یعنی پس از پایان جنگ، حرکت به سـمت راست در سیاست‌گذاری‌های اقتصادی کشور آغاز شده بود. با این حال در هیچ برنامه توسعه تاکنونی، چنین صراحتی وجود نداشته است. در برنامه‌های تا امروز کشـور، همواره کرامت انسانی، کار شایسـته و انسـانی، توجه به تولید و عدالت اجتماعی مورد تاکید قرار می‌گرفت. البته توجه داشته باشیم که چنین بحث‌هایی صرفا برای این بود که با واژگانی زیبا، برنامه‌هایی زشـت را تزئین کننـد. در هر حال، دولت سیزدهم همه تعارفات تاکنونی را کنار گذاشته و خیلی عریان در میانه میدان ظاهر شده و می‌گوید قصد حذف حقوق اجتماعی که در قانون اساسـی هم بر رعایت آن تاکید شده را دارم. جالب اینکه برای این گردش آشکار به سمت راست و اقتصاد بازاری، پای مارکسیسم را هم وسط کشیده و در برنامه هفتم توسعه به آن اشاره شده است. در این مقدمه آمده؛ قانون اساسی موجود کشور، قانونی اسـت تحت تاثیر اندیشـه‌های سوسیالیسـتی و چـپ که توده‌ای‌هـا هم در تصویبـش نقش پررنگی داشته‌اند!

به نظر می‌رسـد برخی می‌خواهند رنگ سیاست‌های رفاهی را کم کنند و سـعی در کنار گذاشـتن تعهدات قانون اساسـی دارند. این اقدامات کاملا با قانون کشور مغایـرت دارد و انتظار مـی‌رود وقتـی گروهی چنین رویکـرد قانون‌سـتیزانه‌ای دارند، با برخـورد نهادهای ذی‌ربط مواجه شوند.

◉ فکـر می‌کنیـد ایـن لایحه کـه به‌قول شـما بـا قوانین بالادسـتی مغایـرت دارد، بـه تصویب می‌رسد؟

مـن فکر می‌کنم چون اراده حاکم بر این اسـت، این لایحه اسـفناک، در مجلس و شـورای نگهبـان نیز به تصویب برسد.

◉ پیام این تصویب احتمالی را چه می‌دانید؟

این مهم به‌معنای اعلام رسـمی پذیرش سیاست‌های نولیبرالی ازسـوی نظام تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری کشور است.

◉ بحـث حول مفهـوم نولیبرالیسـم در روزهای گذشته داغ بوده است. برخی کارشناسان اقتصاد، نولیبـرال دانسـتن اقتصـاد ایـران را کج‌فهمـی می‌داننـد و معتقدنـد اقتصادهـای نولیبرالی، در کشورهای توسعه‌یافته مشاهده خواهد شد. شما اقتصاد ایران را نولیبرالی می‌دانید؟

این مسـئله کامـلا دربـاره اقتصاد کشـور ما صدق می‌کند. نولیبرالیسـم تعریفی مشخص دارد که به همه این بحث‌ها خاتمه می‌بخشد؛ نولیبرالیسم عبارت است از واگذاری همه مناسبات اقتصادی و اجتماعی موجود در جامعـه، به بازار و تعیین‌کننده‌ترین مولفه این بحث نیز مناسـبات موجود میان طبقه کارگر و سرمایه‌داران اسـت که در همین برنامـه هفتم جهت‌گیری آن کاملا به‌سـوی سـرمایه‌داران اسـت. این خود بیانگر رویکرد نولیبرالی حاکم بر سیاست‌گذاری اقتصادی کشور است، این در حالی اسـت که طبقه کارگر در ایران از حداقل قدرت برای سـازماندهی اعتراضـات و قدرت چانه‌زنی بی‌بهـره مانـده و همه اختیارات به کارفرما داده شـده اسـت. اینها همگی جهت‌گیری‌های نولیبرالی هستند. ضمن اینکه نولیبرالیسم در کشورهای در حال توسعه، حتی با شدت و سـرکوبی به‌مراتب بیشتر از کشورهای توسـعه‌یافته دموکراتیک اجرا می‌شـود. در تمام جهان اگر گفته شـود برای ۳ سـال کارفرما به کارگر حقوقی نصف دیگران خواهد پرداخت، این سیاست را نولیبرالی خطاب می‌کنند.

◉ تضعیف نیروی کار با این شـدت بی‌سابقه، چه تبعاتی خواهد داشت؟

مهم‌ترین و سـخت‌ترین پیامد این برنامه، سـیگنالی اسـت که به نیروی کار جوان و متخصص کشـور داده می‌شـود. ایـن برنامه به نیروی کار جـوان و متخصص کشور می‌گوید از کشـور بروید؛ اینجا کسی حضورتان را نمی‌خواهد. برنامه هفتم می‌تواند برنامه‌ای برای کوچ دادن وسـیع نیروی کار جوان کشور باشد. برخی افراد منتفع از وضعیت فعلی کشـور، فکـر می‌کنند جوانان مخل غارتگری و سودپرسـتی آنها هسـتند، به همین دلیل تمام تلاش‌شان حول خروج آنها از کشور است.

یک جوان ۲۵سـاله که تازه از دانشگاه فارغ‌التحصیل شـده، همین امروز اگر شـغلی پیدا کنـد حداکثر ۷.۵ میلیون تومان حقوق خواهـد گرفت. حال آقایان قصد دارنـد این جوان، برای ۳ سـال با حقـوق ۳.۵ میلیون تومانی زندگی کند تا تولید رونق پیدا کند. این حرف‌ها واقعا مسـخره است و نشـان می‌دهد اهدافی که رسما اعلام می‌شـوند، با اهدافی که واقعا انتظار آن را دارند، فرق دارد.

مـن ایـن را «نوبـرده‌داری» می‌خوانم کـه حتی از نولیبرالیسـم هم بدتر اسـت و کارفرما تبدیل به ارباب جدیدی شـده که برده‌هایش (نیـروی کار) هیچ حقی ندارنـد و هرگاه که ارباب بخواهد، بدون حتی اعتراضی کوچک، باید بروند سراغ زندگی خودشان.

پیـام این برنامه به جوانانی که می‌خواهند در کشـور خود مفید باشـند این اسـت: « از ایران بروید»؛ به یک معنا برنامه هفتم تسـهیل‌گر مهاجرت از کشور خواهد بـود؛ آن‌هم در شـرایطی که مـا امروز بـا بزرگ‌ترین مـوج مهاجرت از کشـور مواجهیم. دقـت کنید که ما طولانی‌ترین جنگ قرن بیسـتم، اشغال، کودتا، انقلاب و انـواع تحولات را در قرن پیش تجربه کردیم، اما موج مهاجرت فعلی از همه موج‌های پیشین بزرگ‌تر است.

◉ همزمـان با اجـرای انـواع سیاسـت‌هایی که نتیجـه‌ای جز تشـدید اسـتثمار نـدارد (تضعیف حداقل دسـتمزد، نداشـتن تشـکل‌های مستقل کارگـری و برنامـه هفتـم توسـعه)، بـا موجی از حملات دست‌راستی‌ها و لیبرال‌ها به اندیشه‌های سوسیالیسـتی و چپ‌گرایانه مواجهیم. چقدر این همزمانی اتفاقی است؟

اینها همگی برنامه‌ریزی‌شـده هسـتند و ساده‌لوحانه اسـت که آن را اتفاقی بنامید. شروع به پخش یکسری مناظره‌های الکی کردنـد و تفکری را علم می‌کنند که ۳دهه است در کشور اجرا شده، اما متولیانش مسئولیت تبعاتـش را نمی‌پذیرند و در جایگاه یک فرد مسـتقل و حتـی مخالف وارد بحث می‌شـوند. او را می‌آورند که مروج اندیشـه‌های نولیبرال و بازاری شود و در مقابلش هم فردی را که طرفدار اقتصاد اسلامی است، می‌گذارند.

۴۸ ساعت پس از مناظره اول، یکی از همین رسانه‌ها که مامن سرمایه‌داران کشور است، ۸۰ صفحه ویژه‌نامه درباره موضوع مناظره، منتشر کرده است. مناظره بعدی از مناظـره اول بدتـر و فاجعه‌بارتر بود، اما از همین هم نهایت استفاده را بردند تا بلندگوهای رسانه‌ای کار کند و حالا اندیشه‌های چپ‌گرایانه را موردحمله قرار می‌دهند تا باز هم این نتیجه را بگیرند که تنها راه نجات اقتصاد، بازار آزاد و نولیبرالیسـم اسـت. این اقدامات همگی با حمایت و حتی هدایت برخی نهادهای خاص انجام شده و ایـن بحث‌ها هیچ کدام اصالت ندارند و برای گمراهی اذهان مردم آماده می‌شوند.

◉ نشانه‌هایی از احتمال توافق بر سر برجام وجود دارد. این امر می‌تواند رابطه‌ای با جهت‌گیری‌های اقتصادی داشته باشد؟

به‌نظر من اینها همگی حلقه‌های یک زنجیر هسـتند. به‌نظـر من ایـن جهت‌گیـری اقتصادی که مشـاهده می‌کنیم بخشـی از یک نرمش در استراتژی‌های کلان است. به‌باور من عجیب نیست اگر چند روز دیگر بیایند و بگویند سـفارتخانه‌ها باز شـده و همزمان سیاسـت نولیبرالی فعلی را تعمیق بخشند.

مهم‌تریـن بخش از سیاسـت‌گذاری‌های هر کشـور، سیاست‌گذاری‌های اقتصادی است که به همه بخش‌ها نزدیک است و بر همه بخش‌ها موثر؛ پس ضروری است همـه این جهت‌گیری‌هـا را در کنار هم فهم کنیم. این روزها شـواهد نشـان می‌دهند برخی افـراد نزدیک به حاکمیت از احتمال بازگشـایی سـفارتخانه‌ها صحبت می‌کنند؛ باید با دقت بیشتری به این مسائل بنگریم.

◉ شما مخالف احیای روابط با امریکا هستید؟

هرگز چنین رویکردی نداشته و ندارم. برقراری روابط با کشورهای جهان، مسئله مثبت و پسندیده‌ای است و باید از آن دفاع کنیم. با این همه، در کشـور ما انقلابی پیروز شـده که همچنان نظام برآمده از آن سکان امور را به‌دست دارد.

برمبنای این انقلاب بنا بود رابطه اسـتعماری ایران با کشـورهای جهان، مشـخصا ایالات متحده، تغییر کند. برای این مهم هزاران جوان کشـته شدند و هزینه‌های اقتصادی فراوانی پرداخته شده است.

مسـئله از ابتدا تنظیم دوباره روابـط، برمبنای عزت طرفیـن بوده کـه ایران دیگـر قصد داشـت به‌عنوان کشـوری مسـتقل عرض‌اندام کند. پس اگر بازگشایی سفارت ایالات متحده و ایران هم صورت بگیرد، کسی از این اقدام گله‌ای ندارد. اگر نگرانی هم باشد، که هست، حول این اسـت که ملت ایـران چه حاصلی از این مهم خواهد برد.

◉ چنـد دهـه‌ای اسـت کـه در اقتصـاد ایـران برنامه‌هـای تعدیـل سـاختاری اجرا می‌شـود که دسـتاورد این برنامه‌ها جز فقـر و نابرابری چیزی نبـوده اسـت. چطور اندیشـه‌های دست‌راسـتی فرصت دوباره ابراز وجود به‌دست می‌آورند؟

آنهـا می‌تواننـد چنیـن کننـد، چون طبقـه حاکم اقتصادی کشـور هسـتند. ایـن هجمه‌هایـی که علیه اندیشـه‌های برابری‌طلبانه ایجاد شـده، اغلب ساختگی هستند و هیچ اصالتی ندارند.

افرادی ثروتمند در کشـور هسـتند کـه از وضعیت فعلـی نفـع می‌برنـد. آنها شـبکه‌هایی می‌سـازند که در آن بـه عـده‌ای حقوق می‌دهند تـا تاییدیه‌ای برای سیاسـت‌گذاری‌های دست‌راسـتی پیدا کننـد. مردم آسـیب‌دیده کشور، اعم از طبقه کارگر یا متوسط چنان درگیر مشـکلات ناشی از اجرای سیاست‌های نولیبرالی هسـتند که فرصت ندارند به ایـن بحث‌ها بپردازند. در ایـن میان عده‌ای مزدبگیر حضور دارند که وظیفه خود را انجام می‌دهند و به‌اصطلاح مامورند و معذور.

این مسـئله در همه کشـورهای جهان وجود دارد و دولت‌ها برای اینکه افکار مردم خویش را شـکل دهند، هزینه‌های فراوانی در این بخش می‌کنند. در کشـور ما هم چنین است و پس از بحران‌های متعدد، امروز تقریبا می‌توان گفت همه رسـانه‌ها (استثنائات به‌کنار) همگی همسو با این گرایش اقتصادی و طبقه حاکم هستند.

◉ فکر می‌کنید نولیبرال‌ها چـاره‌ای ندارند، جز اینکه به روش‌های «غیرشـفاف» نـگاه خود را به اثبات برسانند؟

نولیبرال‌ها در جهان، بارها کودتا را موردآزمایش قرار دادند یا حمله به کشـورهای دیگر را. دست‌راسـتی‌ها اگر می‌توانسـتند برتری نگاه خویـش را در بحث‌های عادلانه نشـان دهند، هرگز این اقدامات را در نیم قرن اخیر در دستور کار نمی‌گذاشتند. در ایران نیز عملکرد نولیبرال‌ها مشخص است و به‌راحتی می‌توان نقش آنها را در مشـکلات کشور نشـان داد. وضعیت امروز ایران، نماد شکسـت و ویرانگر بودن ایدئولوژی دست‌راسـتی و نولیبرالی است.

امروز کشـور مـا در باتلاقی گرفتار آمـده که نتیجه منطقی واگـذاری امور بـه بازار و تعدیل‌هـای متعدد سـاختاری اسـت؛ پس نه‌تنهـا نمی‌توانند، کـه از نظر منطقی هـم نباید به بحث‌های واقعـی تن در دهند و مسـئولیت سیاسـت‌های خود را بپذیرند؛ پس به‌جای بیـان صادقانـه ضعف‌ها، فـرار رو به جلـو می‌کنند و همـه چیز را گردن اقتصاد اسـلامی یا سوسیالیسـتی می‌اندازند و پاسـخ نمی‌دهند که چرا همیشه همفکران شـما می‌تواننـد به مناصب بالای کشـور دسـت پیدا کنند.

◉ این طرف و آن طرف شنیده می‌شود که عده‌ای معتقدند رئیسـی با اجرای برنامه هفتم تبدیل به دنگ شـیائو پنگ (رهبر حزب کمونیسـت چین در دهه ۸۰ میلادی) ایران می‌شود. آینده اقتصاد ایـران با اجرای این سیاسـت‌ها، چه شـباهتی به امروز جمهوری خلق چین خواهد داشت؟

ایـن هـم از آن دسـته حرف‌های مهملی اسـت که هیـچ پایه‌ای ندارد، اما طرفـداران زیادی پیدا می‌کند. ایـن حرف‌ها نشـان می‌دهـد گوینده هیـچ فهمی از وضعیـت تاریخی کشـورها ندارد. چین سـال‌ها پیش، قبل از آنکه حزب کمونیسـت در این کشور پیروز شود، کشـوری صاحب صنعت بود و از این لحاظ می‌توانست با پیشـرفت و توسعه دوباره، با بسـیاری از کشورهای صنعتی رقابت کند.

در زمانی که دنگ شیائو پنگ روی کار آمد و تصمیم گرفت اقتصاد کشورش را تا حدودی بازتر کند، اهدافی را بـرای خود در نظر داشـتند که مهم‌تریـن پایه آن، تولید بود، به همین دلیل اجرای آن سیاست در نهایت منجـر به این شـده که امـروز چینی‌هـا از اصلی‌ترین تولیدکننـدگان محصـولات صنعتـی جهان هسـتند. شرایط این کشور در عمل هیچ مشابهتی با ایران ندارد و هیچ کس در نظـام تصمیم‌گیری ایران، درکی از این تحولات ندارد.

متاسـفانه کسـانی که چنین صحبت‌هایـی را طرح می‌کنند، تنها مایل به شعار دادن هستند و به بخشی از تبلیغات دروغین در کشور ما تبدیل شده‌اند. همان‌طور که گفتم، چون این سیاست‌ها، برندگانی قدرتمند دارد، چنین چیزهایی ساخته می‌شود. در شرایط امروز ایران که تعدیل سـاختاری، به مهم‌تریـن دفع‌کننده نیروی نخبـه کشـور تبدیل شـده و ظرفیت تولیـدی صنایع نوظهور کشـور تناسـبی با آنچه باید باشـد، ندارد، از استمرار تعدیل سـاختاری دفاع می‌شود. اینها همزمان اسـت با اینکه ما مهم‌ترین و نخبه‌ترین نیروی انسـانی خود را به‌دلیل ناامنی اقتصادی و سـرکوب دستمزدها از کشـور فـراری می‌دهیـم. مهم‌ترین مولفـه اقتصاد نولیبرالی و غارتی موجود در کشـور ما همین است که ناامنی اقتصادی و سـرکوب دستمزد را در اصول مبرم خود دارد.

بهترین دانشـگاه‌های صنعتی کشـور تبدیل به مرکز صـدور نخبه بـه کشـورهای غربی شـده‌اند و غربی‌ها نیـز بـا آغوش بـاز از این سـرمایه‌های بکر اسـتقبال می‌کنند.

حـالا می‌خواهند این سیاسـت‌های خانمان‌سـوز را ادامـه دهند و از چیـن زمان دنگ شـیائو پنگ حرف می‌زنند. چنانچه واقعا در کشـور اراده‌ای وجود دارد که چـون چین دهه ۸۰ و ۹۰ میـلادی با جهش در تولید مواجه شـود، به‌جای تعدیل ساختاری و در آوردن ادای دیگران، باید منابع انسـانی کشـور که مهم‌ترین مولفه توسعه هستند را راضی به ماندن کنیم.

◉ از اجرای این سیاست‌ها، اگر دنگ شیائو پنگ ظهور نمی‌کند، باید منتظر چه پدیده‌ای باشیم؟

پدیـده‌ای که بومـی ایران اسـت؛ اما اگـر بخواهیم مشـابهش را در جهـان پیدا کنیم، بهتر اسـت سـراغ مستبدان غارتگر جهان‌سـومی، در کشورهای افریقایی برویم.

◉ اصلاح‌طلبـان و حامیـان حسـن روحانـی، با اینکه به هر اقدامی ازسوی دولت رئیسی، واکنش انتقـادی دارنـد، در زمینـه تعدیـل سـاختاری، همسویی زیادی با دولت سیزدهم نشان می‌دهند. دلیل این مسئله چیست؟

علـت این اسـت که همـه آنهـا از وضعیـت فعلی کشـور نفع برده‌اند. از ۳۴ سـال پیش که سیاست‌های دست‌راسـتی بر اقتصاد کشـور حاکم شـده، ما شاهد شـکل‌گیری یک ائتلاف غالب حول رانت‌های حاصل از فروش منابع طبیعی در کشـور هستیم. در این ائتلاف دو جناح راست افراطی، یعنی راست سنتی و اقتصادی کـه آنهـا را اصولگرا و اصلاح‌طلب می‌شناسـیم، وجود دارد. آنها همزمان صاحب رسـانه‌ها و ثروت‌های کشور هسـتند و همچنان نقش پررنگـی در ایجاد بحث‌های رسـانه‌ای دارند. همسـویی آنها در این مسئله ناشی از منافع مشترک‌شـان اسـت و مردم ایران هـم قربانیان اصلی این ائتلاف از بالا.

◉ با ایـن وصـف، اگـر انتخاباتی هم در کشـور صورت بگیرد، فرودسـتان کشور، اعم از مزدبگیر تا بیکار، نماینده‌ای خواهند داشت؟

کاش اکثریـت مردم فقط از داشـتن نماینده محروم بودند؛ گاهی به‌نظر می‌رسـد آنها به کلی رها شده‌اند و کسی هم حاضر نیست مشکلات‌شان را ببیند و به‌صورت عملیاتی و واقعی حل کند.

> اجرای برنامه هفتم توسـعه سیگنال «مهاجرت کنید» را به نیـروی کار جوان و فارغ‌التحصیلان دانشـگاهی می‌دهد. به یک معنـا برنامه هفتم تسهیل‌گر مهاجرت از کشور خواهد بود

بومی‌سازی توربین‌های بادی از سوی یک شرکت دانش‌بنیان

شرکت دانش‌بنیان صنایع پیشرفته هوا خورشید موفق شده است با تولید و تجاری‌سازی توربین‌های باد، زمینه را برای استفاده از انرژی‌های نو و تجدیدپذیر فراهم کند. به‌گزارش روابط‌عمومی معاونت علمی‌وفناوری اقتصاد دانش‌بنیان ریاست‌جمهوری، شهریار صابر، مدیرعامل یک شرکت دانش‌بنیان به معرفی توربین‌های بادی به‌عنوان محصولات دانش‌بنیان این مجموعه پرداخت و گفت: باتوجه به لزوم بکارگیری انرژی‌های تجدیدپذیر مانند انرژی خورشید و باد، تصمیم به تولید توربین‌های بادی گرفتیم و برای این منظور در ابتدا توربین‌هایی با سایز یک تا ۳۰ کیلووات تولید شدند و در حال حاضر این توربین‌ها با سایز ۲۵۰ کیلووات به تولید می‌رسند. وی بااشاره به مزایای بهره‌گیری از انرژی‌های تجدیدپذیر ادامه داد: استفاده از انرژی تجدیدپذیر منجر به تولید انرژی برق و کاهش مصرف سوخت‌های فسیلی می‌شود. از طرف دیگر، استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر در موضوعات مرتبط با محیط‌زیست نیز بسیار کاربرد دارد و منجر به مسائلی چون کاهش آلودگی هوا خواهد شد. صابر بیان اینکه این محصول نمونه داخلی ندارد، تولید دانش فنی توسط مجموعه صنایع پیشرفته هوا خورشید را مزیت رقابتی این شرکت معرفی کرد و گفت: دانش فنی این محصول را خودمان به‌دست آوردیم که این امر منجر شده تا در تغییرات، منعطف باشیم، ضمن آنکه کاربرد توربین‌ها نیز افزایش یافته است، به‌طوری‌که این توربین‌ها با تغییر پارامترها در تونل‌های مختلف بادی، قابل‌استفاده هستند.مدیرعامل شرکت دانش‌بنیان صنایع پیشرفته هوا خورشید با بیان اینکه با پیاده‌سازی این دانش فنی دیگر نیازی نیست که برای هر تونل، یک توربین منحصر به فرد مورداستفاده قرار گیرد، افزود: استفاده از این توربین‌ها می‌تواند تا ۷۰ درصد از ارزبری جلوگیری کند.

دانش‌بنیان‌ها در کدام حوزه فناوری صادرات بیشتری دارند؟

فناوری اطلاعات، برگ برنده ارزآوری

در کشورهای توسعه‌یافته، محصولات دانش‌بنیان براساس ارزش‌افزوده و پیچیدگی‌های حقوق مالکیت فکری از انحصار برخوردار هستند تا جایی‌که باتوجه به تکنولوژی‌های پیشرفته‌ای که در این محصولات به کارگرفته شده، آنها اهمیت خاصی را برای اقتصاد دانش‌بنیان قائل هستند. در این بین، باتوجه به اینکه کالاهای دانش‌بنیان دارای ریسک سرمایه‌گذاری در بهره‌وری و همچنین مستعد وجه فراملی هستند، بنابراین تعاملات بین‌المللی و طراحی یک دیپلماسی متناسب با این محصولات ضروری است. جوزف نای، سیاستمدار برجسته امریکایی در سال ۲۰۰۴ از جمله مهم‌ترین کارکردهای دیپلماسی علمی را حل چالش‌های جهانی مرتبط با افزایش جمعیت، مسائل زیست‌محیطی، غذا، انرژی، منابع و فقر عنوان کرد که نیازمند همکاری‌های بین‌المللی هستند. در حالی که یکی از راه‌های برون‌رفت از فشارهای تحریم، توسعه صادرات غیرنفتی است. در این میان، از اصلی‌ترین راهبردهای کلان، ورود شرکت‌های فنی و مهندسی چه در حوزه نرم‌افزار و سخت‌افزار و چه در حوزه خدمات فنی و مهندسی به بازارها و تعاملات مناسب منطقه‌ای و بین‌المللی است.

صمت در این گزارش به راهکارهای توسعه صادرات دانش‌بنیان‌ها و اهمیت دیپلماسی فناوری پرداخته است.

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

۴ رایزن فناوری به نمایندگی از ایران در کشورهای روسیه، اتریش، چین و عراق حضور دارند که به دیپلماسی فناوری در مناطقی که به آنها محول شده می‌پردازند

برنامه‌هایی در راستای توسعه صادرات دانش‌بنیان

امیرحسین میرآبادی، سرپرست مرکز تعاملات بین‌المللی علم و فناوری در گفت‌وگو با صمت گفت: یکی از اولویت‌های چهارگانه مرکز تعاملات بین‌المللی علم و فناوری، صادرات محصولات تولیدشده از سوی شرکت‌های دانش‌بنیان و کسب‌وکارهای نوین است؛ باتوجه به اینکه تعداد شرکت‌های دانش‌بنیان در ۲ سال اخیر رشد چشمگیری داشته، به‌تناسب آن، ظرفیت‌های صادراتی هم افزایش یافته است. چند برنامه اصلی برای توسعه تجارت بین‌الملل دستاوردهای دانش‌بنیان‌ها مدنظر داریم؛ تاسیس باشگاه شرکت‌های برتر صادراتی یکی از این برنامه‌ها بود که سال گذشته راه‌اندازی شد. شرکت‌های دانش‌بنیان می‌توانند در یک فرآیند ارزیابی در زمینه توانمندی صادراتی آنها عضو باشگاه شرکت‌های برتر صادراتی شوند و به ارتقای خود در زمینه صادرات بپردازند. در حقیقت، ظرفیت‌هایی فراهم است که دانش‌بنیان‌ها می‌توانند بهره کافی را ببرند.

▣ شرکت‌های فعال، ستاره‌دار می‌شوند

وی بااشاره به رتبه‌بندی ظرفیت‌های صادراتی شرکت‌های دانش‌بنیان گفت: ظرفیت‌های صادراتی شرکت‌های دانش‌بنیان متنوع است؛ شرکت‌های مستعد صادرات، شرکت‌های سه‌ستاره، چهارستاره و پنج‌ستاره جزو دسته‌بندی اصلی قرار می‌گیرند. هرچقدر درجه شرکتی بالاتر برود و به‌عبارتی توان صادراتی داشته باشد، موفق به گرفتن ستاره و درجه‌های بیشتر می‌شود.

وی ادامه داد: باتوجه به افزایش زیاد شرکت‌های دانش‌بنیان، برنامه‌های جدیدی را در حوزه افزایش توان دانش‌بنیان‌ها از طریق کریدور صادرات برای ورود به بازارهای بین‌المللی ایجاد کردیم تا آنهایی که در سطح پایین‌تری از توانمندی قرار دارند، استعدادهای صادراتی خود را بالا ببرند و ستاره‌دار شوند. برای مثال، با سازمان توسعه تجارت کمیته مشترکی تاسیس کردیم که در خلال آن، مشکلات شرکت‌ها پیگیری شود تا مسیر برای ورود به بازارهای صادراتی تسهیل شود و اگر شرکتی خواهان دریافت نامه‌های حمایتی به وزارت اقتصاد یا گمرک است، بتواند به‌راحتی آنها را دریافت کند.

میرآبادی گفت: یکی دیگر از اقداماتی که در این مرکز پیگیری می‌شود، شناسایی نقاط ضعف شرکت‌های دانش‌بنیان است. برای مثال، اگر دانش‌بنیانی در امر صادرات با شکست‌های پی در پی مواجه شود، متناسب با معضلاتش، ابزارهای حمایتی در نظر گرفته شده. این حمایت‌ها از آماده‌سازی، نوع طراحی سایت، نوع مشاوره حقوقی، آماده‌سازی بازار، مشاوره‌های ارسال بار و .... از مواردی است که به‌صورت کلی در حوزه شرکت‌های دانش‌بنیان برنامه‌ها را بروزرسانی کرده‌ایم.

▣ یک همکاری سازنده

سرپرست مرکز تعاملات بین‌المللی علم و فناوری بااشاره به همکاری سازنده با صندوق نوآوری و شکوفایی گفت: همکاری با صندوق نوآوری و شکوفایی، یک رابطه سازنده و پویایی است. در واقع، تلاش کردیم که حمایت‌های خود را با آنها همراستا کنیم و شرکت‌ها را برای استقرار در پاویون‌ها و نمایشگاه‌های بین‌المللی در کشورهای مختلف کمک کنیم و آنها را تحت‌حمایت مشترک این ۲ نهاد قرار دادیم. هدف هم بیشتر حمایت به‌منظور کاهش ریسک حضور شرکت‌ها در بازارهای بین‌المللی است.

به‌گفته میرآبادی، امسال چند رویداد مشترک با صندوق برگزار کردیم، همچنین برای توسعه شرکت‌های صادراتی مذاکراتی برای ارائه تسهیلات بهتر انجام گرفته است، چرا که برخی شرکت‌هایی که در رده بالای صادراتی قرار دارند، شاید نیازمند کمک مالی نشوند و باید در بستر دیگری به آنها کمک کرد، همچنین برای آن دسته از شرکت‌هایی که نیازمند افزایش تولید هستند یا آنهایی که می‌خواهند استاندارد خاصی را دریافت کنند، می‌توان از ظرفیت و انرژی ۲ مجموعه بهره گرفت.

▣ رایزن‌های فناوری در ۴ کشور

مدیر مرکز تعاملات بین‌المللی علم و فناوری بااشاره به کارکرد رایزن‌های فناوری در ۴ کشور روسیه، اتریش، چین و عراق گفت: ۴ رایزن فناوری در کشورهای روسیه، اتریش، چین و عراق به نمایندگی ایران حضور دارند که اینها در عمل حوزه فعالیت‌شان منطقه‌ای است. برای مثال، رایزن فعال در اتریش منطقه اروپا را پوشش می‌دهد. در واقع چنین روندی باعث می‌شود بازه جغرافیایی بیشتری را پوشش بدهیم.

میرآبادی گفت: از آنجایی که دانش‌بنیان‌ها تولیداتی برمبنای فناوری دارند، باید الزامات برای توسعه بازار و تبادلات بین‌المللی آنها ایجاد شود که این فرآیند نیازمند افرادی است که تسلط کافی بر این اکوسیستم را داشته باشند. در واقع تنها افرادی که مسلط به اقتصاد و بازار باشند، نمی‌توانند کارکرد موثری در بحث روابط فناورانه در بین‌الملل را ایفا کنند. لزوما افرادی که در حوزه اقتصاد فعالیت می‌کنند، می‌توانند در توسعه فناوران بین‌المللی نیز کمک کنند. از این بابت، در کشورهایی که رایزن فناوری داریم، وضع تبادلات‌مان به‌شکل معناداری متفاوت است.

وی در ادامه بااشاره به کارگزاران فناوری در چند کشور دیگر گفت: علاوه بر رایزنان فناوری در کشورهای گفته‌شده، تعدادی کارگزار داریم که آنها در کشورهای بیشتری مشغول به کار هستند. در واقع، در ۴۰ کشور فعال هستند و مسئولیت و ماموریت اصلی آنها توسعه بازار است. شناخت همه‌جانبه از بازار، بخشی از کار رایزنان فناوری آنها است. در حقیقت، آنها باید شناخت دقیقی از تبادلات فناوری و رویدادهای مهم علم و فناوری داشته باشند،زیرا بازوی توسعه کسب‌وکار شرکت‌های دانش‌بنیان‌ها به‌حساب می‌آیند.

وی افزود: ابزار دیگری که داریم، خانه‌های نوآوری و فناوری است که در ۵۶ کشور ایجاد شده و قرار است، امسال دست‌کم در ۳ تا ۴ کشور دیگر راه‌اندازی شود.

مدیر مرکز تعاملات بین‌المللی علم و فناوری بااشاره به موفق‌ترین حوزه‌های صادراتی دانش‌بنیان در سال‌های اخیر گفت: در حوزه‌های ماشین‌آلات و ساخت پیشرفته، زیست‌فناوری و محصولات مربوط به آن، که هم در حوزه سلامت و هم مربوط به بخش کشاورزی است، همچنین در زمینه توسعه تجهیزات‌پزشکی، پیشرفت‌های خوبی در صادرات داشتیم.

▣ صادرات خوب تولیدات فناوری اطلاعات

وی در ادامه بااشاره به توسعه مطلوب دستاوردهای دانش‌بنیان‌های فعال در زمینه فناروی اطلاعات در صادرات گفت: فناوری اطلاعات یکی از حوزه‌های جذاب برای صادرات خدمات است و ما هم شرایط بسیار خوبی در این زمینه داریم و دانش‌بنیان‌ها تولیدات جذابی دارند؛ اما مقایسه رتبه فناوری اطلاعات با دیگر حوزه‌ها تا حدی سخت است، چرا که صادرات محصولات مبتنی بر فناوری اطلاعات که در قالب صادرات و برون‌سپاری انجام می‌شود و چندان اندازه‌گیری نمی‌شوند و به‌همین دلیل، آماری نمی‌توان داشت.

خدمات فناوری اطلاعات برای بیشتر کشورها جذاب است و خوشبختانه دانش‌بنیان‌ها توانستند بازارهای خوبی را در اختیار بگیرند. بنابراین، در حوزه ساخت پیشرفته و ماشین‌آلات، زیست‌فناوری هم در حوزه سلامت و هم در بخش کشاورزی، تجهیزات‌پزشکی و فناوری‌اطلاعات پیشرو هستیم و می‌توانیم در بازارهای بین‌المللی حرفی برای گفتن داشته باشیم.

▣ بازی، صنعتی ارزآور

به‌گفته مدیر مرکز تعاملات بین‌المللی علم و فناوری، بازی؛ صنعتی بسیار ارزآور است که دامنه نفوذ بالایی دارد و توسعه بازار آن، نسبت به محصولات دیگر نظیر دارو که نیاز به فرآیندهای رجیستری و آزمایشات بالینی دارد و فرآیندی طولانی را می‌طلبد، بسیار راحت‌تر است، اما خدمات فناوری اطلاعات نظیر بازی انیمیشن از مواردی است که بسیار سریع می‌تواند به بازار برود و ارزآوری خوبی داشته باشد.

> بازی؛ صنعتی بسیار ارزآور است که دامنه نفوذ بالایی دارد و توسعه بازار آن، نسبت به محصولات دیگر نظیر دارو که نیاز به فرآیندهای رجیستری و آزمایشات بالینی دارد و روندی طولانی را می‌طلبد، بسیار راحت‌تر است

مسیر هموار دانش‌بنیان‌ها برای حضور در نمایشگاه‌های خارجی

حسن قاسمی یزدآبادی، فعال در زمینه تجاری‌سازی محصولات دانش‌بنیان در گفت‌وگو با صمت درباره چالش‌های صادرات محصولات شرکت‌های دانش‌بنیان گفت: جای خالی حمایت‌های دولتی در صادرات به‌ویژه برای دانش‌بنیان‌ها به‌شدت احساس می‌شود، چرا که در بسیاری موارد باوجود مصوبه‌های قانونی به‌منظور تسهیل فرآیند صادرات، با معضلاتی نظیر کمبود بودجه مواجه می‌شویم. ناگفته نماند که مشوق‌های صادراتی از سوی معاونت علمی و صندوق نوآوری و شکوفایی برای بیشتر دانش‌بنیان‌ها اعمال شده و چالش دیگر مربوط به بازاریابی است. بیشتر شرکت‌های نوپا نیازمند حمایت دولت برای حضور در نمایشگاه‌های خارجی هستند، زیرا باوجود نرخ دلار و تورم‌های اخیر، در عمل، راه برای حضور در نمایشگاه‌های خارجی برای بازاریابی و تعاملات بین‌المللی غیرممکن می‌شود یا هزینه زیادی را می‌طلبد.

▣ راه برای کلاهبرداری خارجی‌ها باز است

قاسمی در ادامه، درباره نبود روش پرداخت LC که راه را برای کلاهبرداری خارجی‌ها باز می‌گذارد، گفت: معضل اصلی و مهم دانش‌بنیان‌ها در تجارت بین‌الملل، نبود حمایت‌های حقوقی دولت است. متاسفانه در ایران امکان پرداخت‌های بین‌المللی امن نظیر LC وجود ندارد. بیشتر مدیران بانک‌های کشور، آشنایی با شیوه پرداخت LC ندارند، چرا که ۴ دهه می‌شود که این روش پرداخت بین‌المللی حذف شده است. اگر این روش را به‌کار بگیریم، می‌توانیم با هر تاجری در هر جای دنیا بدون ترس از ضرر و زیان از طرف مقابل، همکاری کنیم.

به‌عبارت روشن‌تر، اگر تاجری هم در آن سوی دنیا بخواهد ضرری به تاجر دیگر بزند یا کلاهبرداری کند، این روش پرداخت، مانع می‌شود.

وی افزود: بیشتر تاجران نوپا در کشور به‌دلیل نبود این روش پرداخت مجبور هستند با یک نگرش اعتمادی دست به فعالیت و معاملات بین‌المللی بزنند. تاجران زیادی در کشور ما بوده‌اند که به‌دلیل نبود روش پرداخت LC در نظام بانکی ضرر کرده و متاسفانه نتوانسته‌اند، پیگیری کنند.

به‌گفته قاسمی، فرض کنید یک شرکت خارجی پولی را که قرار است به طرف قرارداد ایرانی بدهد، نداده است و طرف ایرانی دستش به هیچ جا بند نیست، در حالی که در بیشتر کشورهای دنیا اگر چنین اتفاقی بیفتد، به‌صورت سیستماتیک تمامی هزینه‌ها از شرکت خاطی و در بستر قانونی دریافت می‌شود، حتی خدمات کنسولی در وزارت خارجه ایران هم نمی‌تواند راه به جایی ببرد و معمولا به کشور مقصد ارجاع داده می‌شود.

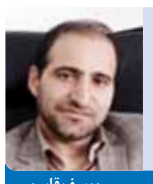
لازم به توضیح است که LC یک روش پرداخت بین‌الملل امن است که تضمین‌کننده مراودات بین‌المللی تاجران محسوب می‌شود؛ در واقع، نوعی معاملات بانکی است. در این روش پرداخت، دوطرف قرارداد؛ اجازه عدول از قوانین را ندارند و تاجری نمی‌تواند خارج از قانون تجارت بین‌الملل دست به فرآیندی بزند.

سخن پایانی

در سال گذشته، صادرات دانش‌بنیان‌ها با افزایش ۳۰ درصدی همراه بوده است و طبق گفته روح‌الله دهقانی فیروزآبادی، معاون علم و فناوری اقتصاد دانش‌بنیان، براساس آماری که تاکنون از صادرات شرکت‌های دانش‌بنیان در دسترس قرار گرفته، صادرات این شرکت از یک میلیارد دلار گذر کرده است و با افزایش هزار و ۶۰۰ تایی شرکت‌ها پیش‌بینی می‌شود که سال ۱۴۰۲ به بیش از ۲ میلیارد دلار برسد. گفتنی است، کشورهای همسایه بیشترین سهم را داشتند و جزو مقاصد صادراتی شرکت‌های دانش‌بنیان بودند، به‌طوری که بیش از ۸۰ درصد این صادرات را شامل می‌شدند. بیشترین سهم صادرات محصولات دانش‌بنیان به «مواد پیشرفته و محصولات شیمیایی» و سپس به ماشین‌سازی اختصاص داشت؛ البته قراردادهایی در زمینه فناوری اطلاعات و خدمات مرتبط به آن هم در سال گذشته منعقد شده است که باید منتظر بود و دید که این قراردادها در ادامه، چه تاثیری در رقم صادرات دانش‌بنیان‌ها می‌گذارند.

یادداشت

شاهدی بر بحران اقتصاد در ایران

یوسف قاسمی
فعال عرصه تجاری‌سازی دانش‌بنیان‌ها

از اساس، قیمت‌گذاری دستوری و کنترل نرخ از سوی دولت در ۲ نوع شرایط مورداستفاده قرار می‌گیرد؛ یکی از شرایط مربوط به زمانی است که اقتصاد در حالت بحرانی قرار گرفته باشد و دیگری در زمانی اتفاق می‌افتد که اقتصاد بحرانی نیست، اما برای یک دوره خاص و محدود، نیازمند مداخله دولت است که شرایط دوم، روندی مفید برای اقتصاد است. به‌طورمعمول در شرایط گفته‌شده، دولت باید اهداف خاص و موقتی را دنبال کند که در نهایت به‌نفع مردم و تولیدکننده باشد که وقتی به اهداف خود رسید، بازار را از انحصار دربیاورد و مداخله دولت کمتر شود تا هم بازار از انحصار خارج و هم فعالیت بازیگران جدید صحنه اقتصاد تسهیل شود. به‌طورکلی، اعمال قیمت‌گذاری دستوری، خلاف مقررات سازمان جهانی تجارت و اگر کشوری خواهان عضویت در سازمان جهانی تجارت است، نباید دست به چنین اقداماتی بزند، چرا که به‌نوعی تخلف محسوب می‌شود. به‌همین دلیل، عضویت ایران در سازمان جهانی تجارت تاکنون حاصل نشده است.

متاسفانه در شرایط نخست اقتصاد قرار داریم؛ به‌همین علت، دولت در قیمت‌گذاری مداخله می‌کند. چنین فرآیندی، شاهد روشنی برای این است که بگوییم اقتصاد کشور بحرانی است. در واقع، اگر دولتی به استراتژی کنترل نرخ روی بیاورد، به‌عبارتی، به این موضوع اقرار کرده که اقتصاد کشور در یک بحران جدی قرار دارد. به‌نظر می‌رسد، در مجموع، آثار مثبت این جریان برای دانش‌بنیان‌ها بسیار کمتر از آثار منفی آن است؛ وقتی قیمت‌گذاری دستوری در جریان کار دولت قرار می‌گیرد، شرکت‌های دانش‌بنیانی که محصولات نو و بدون مشابه دارند، بیش از هر تولیدکننده دیگری متضرر می‌شوند، چرا که نهادهای نظارتی نمی‌توانند قیمت‌گذاری درستی روی این محصولات داشته باشند و متوجه تفاوت محصولات دانش‌بنیان با محصولات سنتی نمی‌شوند؛ متاسفانه شاهد چنین فرآیندی هم بوده‌ایم.

روی دیگر سکه این است که شرکت دانش‌بنیان بنا به فرآیند تولید، نرخی را برای محصول نهایی قیمت‌گذاری می‌کند، حال اگر بالاتر از آن نرخ دستوری باشد، نوعی تخلف محسوب می‌شود. گفتنی است، ده‌ها شکایت از شرکت‌های دانش‌بنیان در سازمان تعزیرات وجود دارد که به جرم گرانفروشی مورداتهام واقع شده‌اند، در حالی که استفاده از فناوری‌های پیشرفته در فرآیند تولید محصولات دیده نشده است. برای مثال، استفاده از پلاسمای سرد، نرخ محصول را افزایش می‌دهد، در حالی که در قیمت‌گذاری دستوری به این مولفه توجه نمی‌شود.

در بیشتر موارد، قیمت‌گذاری دستوری در کشور غیرهوشمندانه است و مولفه‌هایی نظیر فناورانه بودن محصولات در آن دیده نمی‌شود و شرکت‌های دانش‌بنیان گرفتار این جریان می‌شوند، چون نمی‌توانند محصولات خود را که دارای کارکردهای متفاوتی هستند، به نرخ‌هایی بفروشند که سودآور باشد، بنابراین از خیر تولید می‌گذرند و این باعث می‌شود که بازار از کالاهای فناورانه بی‌نصیب بماند.

اگر دولت به‌عنوان حداقل نرخ ورود می‌کرد، آن‌هم فقط برای برندهای غالب و حاکم بازار خوب بود. در دنیا یک استراتژی وجود دارد که اجازه می‌دهند برندهای کوچک‌تر و تازه‌وارد، از حداقل نرخ دستوری دولت پایین‌تر بفروشند، اما برندهای بزرگ را از این جریان منع می‌کنند، چرا که اگر برندهای بزرگ هم بخواهند پایین‌تر از کف نرخ دستوری بفروشند، به‌نفع برندهای تازه‌وارد و شرکت‌های نوپا نیست، زیرا هدف این است که دانش‌بنیان‌ها در این کشورها توسعه یابند. حال اگر دولت می‌خواهد وارد بازی قیمت‌گذاری دستوری شود، خوب است به این استراتژی هم توجه کند و کف نرخ را هم برای توسعه دانش‌بنیان‌ها در نظر بگیرد. با این استراتژی از ورود برخی کالاهای بی‌کیفیت خارجی جلوگیری می‌شود و تولیدکنندگان داخلی مجبور نیستند که در مقابله با برخی کالاهای بی‌کیفیت چینی، بازار را از دست بدهند یا کیفیت کالای خود را پایین بیاورند، یعنی نرخ تمام‌شده کالا را کاهش دهند، به‌همین دلیل باید به کنترل کف نرخ، آن‌هم به‌صورت هوشمندانه توجه شود، به‌گونه‌ای که منجر به رانت هم نشود.

قاطعانه می‌گویم که از اساس، کنترل نرخ و قیمت‌گذاری دستوری در نهایت به ضرر اقتصاد و شهروندان تمام می‌شود، اما اگر هم اعمال می‌شود، باید هوشمندانه و ضابطه‌مند باشد. این ضابطه‌ها هم خوب است، بی‌طرفانه باشد، نه اینکه تحت‌فشار برخی برندهای بزرگ اقتصادی انجام بگیرد. در کل، اگر قیمت‌گذاری دستوری منجر به سود متوازن تولیدکننده و مصرف‌کننده شود، موفق خواهد بود. اما تجربه گذشته این را نشان نمی‌دهد، در حقیقت، قیمت‌گذاری دستوری تبدیل به ابزاری می‌شود برای رانت، کاهش کیفیت و تعطیل شدن برخی تولیدی‌ها و در نهایت به ضرر مصرف‌کننده تمام می‌شود.

چهره

فصل برجسته «آب» در برنامه هفتم توسعه

علی‌اکبر محرابیان
وزیر نیرو

در برنامــه هفتم توســعه موضوع «آب» به‌عنوان یک فصل برجسته موردتوجه قرار گرفته اســت. برای تحقق اهداف این بخش در کنار عزم و اراده مجلس شورای اسلامی، دولت احکام خوبی پیش‌بینی کرده است.

احــکام و برنامه‌های مرتبط با موضوع آب در برنامــه هفتــم توســعه در حالی مطرح می‌شــود کــه ایــران در منطقه خشــک و نیمه‌خشــک واقع شده اســت. وجود نقاط متراکــم جمعیتی و نیاز بــه مصرف آب که بعضا بــا محل بارش‌ها و منابع آبی کشــور فاصله دارد، اســتفاده از تونل‌ها برای انتقال آب را ضروری می‌کند.

ضمــن اینکــه انتقال آب فقــط معطوف به آب‌های ســطحی و بارش‌ها نیســت؛ در سال‌های اخیر انتقال آب دریا به‌عنوان یک موضوع مهم در دســتورکار وزارت نیرو قرار گرفته اســت. در دهه ۸۰ یک پروژه بزرگ در کشور طراحی و عملیات اجرایی آن آغاز شد و در دهه ۹۰ نیز به مرحله بهره‌برداری رسید که نخســتین خط انتقال آب دریا به فلات مرکزی محسوب می‌شود.

در کنار ایــن پروژه خطوط دوم تا پنجم نیــز در دســتور کار قــرار گرفــت و امروز به‌عنــوان پروژه‌های مهم کشــور در مرحله اجــرا قرار دارنــد. بی‌تردیــد در اجرای این پروژه‌ها ناگزیر به اســتفاده و بهره‌مندی از ظرفیت تونل‌ها به‌عنوان سازه‌های ارزان‌نرخ هستیم.

اســتفاده از تونل در بسیاری از پروژه‌های صنعت آب و برق در مقایسه با سایر روش‌ها بسیار اقتصادی‌تر است. در پیشبرد بسیاری از طرح‌هــا در جهــان در مســیر حفاری به رفتارهای ناشــناخته‌ای از زمین می‌رســیم که موجب می‌شود نتوانیم مطابق مطالعات پــروژه به اهــداف خود برســیم. نمونه این موضوع پــروژه انتقال آب به دریاچه ارومیه اســت. اســتفاده از دانش تکمیلی، پژوهش و مطالعــات و روش‌هــای لازم در علــم زمین‌شناســی با بکارگیری آزمایشگاه‌های معتبر برای بررســی دقیق مسیر و لایه‌های زمین ضروری است، این در حالی است که در برخــی از ایــن پروژه‌ها بــه این موضوع توجه نشده است.

باتوجه به موارد یادشــده از انجمن تونل ایران نیز درخواســت می‌شود توجه ویژه‌ای بــه اجــرای پروژه‌ها براســاس واکنش‌های زمین‌شناختی داشــته باشد، چراکه ممکن اســت در مســیر اجرای تونل بــا رفتارهای ناشــناخته زمیــن روبــه‌رو شــویم و پروژه به‌صورت نیمه‌تمام مسکوت بماند.

همچنیــن باید بر مقولــه توجه و صیانت از محیط‌زیســت در پیشــبرد این دست از پروژه‌هــا تاکید کرد. محیط‌زیســت اصل و اســاس زندگی بــوده و حفــظ آن ضرورت دارد. در پروژه‌هایــی بدون‌توجه به مســائل محیط‌زیســت آســیب‌هایی بــه آب‌هــای زیرزمینی، چشــمه‌ها و... وارده شده است. باید توجه داشــت علم تونل‌ســازی مقابل محیط‌زیست قرار نگیرد.

در اجرای این پروژه‌ها بکارگیری روش‌های متعدد حفاری برای احداث تونل‌های با قطر کوچک مطرح اســت. امروزه در کشور برای احداث خطــوط فاضلاب و آب با روش‌های لوله‌گذاری و غیرمهندســی روبه‌رو هستیم که ایمنی را دچار مشکل می‌کند و در عین حال زمان‌بر است؛ بنابراین استفاده گسترده از روش‌های جدیــد حفاری در تونل‌های با عمق کم می‌تواند مسیر جدیدی را باز کند.

لازم اســت ســرعت اجــرای پروژه‌هــا با اســتفاده از ابزار مهندســی افزایــش یابد. گلوگاه پیشبرد برخی از پروژه‌هایی که امروز در دستورکار وزارت نیرو و دولت بوده، تونل است. هزینه نیز موضوع دیگری در تعریف و پیشبرد پروژه‌ها به‌شمار می‌رود.

وقتی دولت سیزدهم فعالیت خود را آغاز کرد، به‌دلایل مختلف بسیاری از پروژه‌های وزارت نیــرو به کنــدی پیــش می‌رفت یا مســکوت مانده بود، اما تلاش شد با تامین اعتبارات لازم این پروژه‌ها سرعت گیرد. در ادامه همین مســیر در برنامه هفتم توسعه موضوع «آب» به‌عنوان یک فصل برجســته موردتوجــه قــرار گرفته اســت. همراهی و همــکاری دولــت و مجلس در پیشــبرد و اجــرای احــکام و مصوبــات لازم و ملــزوم یکدیگرند.

رونمایی از سامانه برخط خرده‌فروشی اموال تملیکی

سامانه حراج خرده‌فروشی سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی برای دسترسی آسان و با برخط بودن تمامی فرآیندهای خرید و مالی و امکان خرید برای آحاد جامعه رونمایی شد.

به گزارش ایرنا، ســامانه حراج خرده‌فروشی برخط با همکاری وزارت صنعت، معــدن و تجارت (مرکز توســعه تجــارت الکترونیک) طراحی، پیاده‌ســازی و عملیاتی شــد. این سامانه در راســتای مهار تورم و رشد تولید و تقویت عدالت اجتماعی و حمایت از اقشــار آسیب‌پذیر جامعه و در جهت ایجاد ساختار لازم برای اجرای تبصره (۲) ماده (۲۳) آیین‌نامه معاملات ســازمان و بند (۲) ماده (۵۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز راه‌اندازی شد.

دسترســی آسان، برخط بودن تمامی فرآیندهای خرید و مالی، امکان خرید برای آحاد جامعــه، رایگان بودن فرآیندهای ثبت‌نام تا خرید کالا بخشی از ویژگی‌های این سامانه است.

امــکان خرید خرده‌فروشــی امــوال تملیکی برای متقاضیــان در این ســامانه فراهم شــده و افراد می‌توانند از طریق سامانه ستاد الکترونیک دولــت setad.ir، پنجره ملی خدمات دولت هوشــمند iran.gov.ir و تارنمای سازمان اموال تملیکی tamliki.ir اقدام کنند.

حراج خرده‌فروشــی شامل انواع کالاهای بادوام و خانگی شروع شده و تا ساعت ۲۰ روز سه‌شنبه، ۹ خرداد ادامه دارد و کالاها قابل رویت برای همگان خواهد بود. متقاضیان می‌توانند پیشنهادهای خود را از ساعت ۸ صبح روز سه‌شنبه، ۹ خرداد تا ساعت ۲۰ همان روز ارائه دهند.

گزارش صمت از وضعیت منابع تبصره ۱۴ نشان می‌دهد

تداوم عدم شفافیت در یک‌سوم بودجه عمومی

امیرعباس آذرم‌وند
editor@smtnews.ir

منابــع تبصــره «۴۱» بودجه امســال، معادل ۶۶۰ هزار میلیارد تومان اســت. دریافتی‌های این تبصره عبــارت اســت از درآمــد حاصــل از فــروش داخلی فرآورده‌های نفتــی و منابع حاصل از صادرات نفتی و فــروش داخلــی گاز طبیعــی. با اینکــه منابع این تبصره معادل ۳۳ درصد منابع عمومی دولت اســت، همچنان مطابق ســال‌های گذشته، ارقام هدفمندی یارانه‌ها در جداول و سرجمع بودجه عمومی منعکس نمی‌شــود، درحالی‌که بخش اصلــی این رقم باید در بودجه عمومی منعکس شــود. صمت در این گزارش به بررسی وضعیت منابع تبصره ۱۴ پرداخته است.

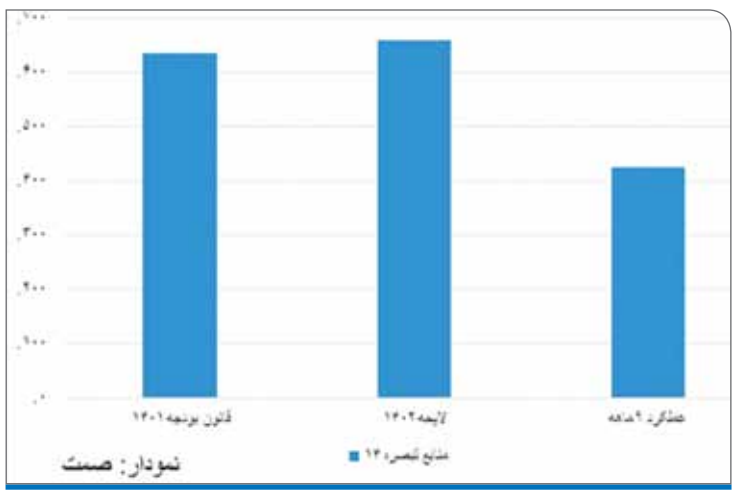
عکس: صمت

محاسبات نشان می‌دهد هر هزار تومان کاهش نرخ گاز خوراک پتروشیمی‌ها منجر به کاهش ۳۷ هزار میلیارد تومانی منابع هدفمندی می‌شــود؛ درنتیجه اعلام نرخ تسعیر ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومانی بیش از ۷۰ هزار میلیارد تومان از منابع تبصره «۱۴» قانون بودجه امسال می‌کاهد

براساس اعداد و ارقام اعلام شده، سقف منابع هدفمنــدی در بودجه امســال معادل ۶۶۰ هزار میلیــارد تومان در نظر گرفته شــده که نســبت به بودجه سال گذشــته ۲۴ هزار میلیارد تومان افزایش یافته است.

به گــزارش صمت بــه نقل از گــزارش مرکز پژوهش‌هــای مجلس برای مقایســه بهتر منابع قانون بودجــه ۱۴۰۱ و لایحه ۱۴۰۲ باید توجه کــرد ۲۶ هــزار میلیــارد تومان از منابــع قانون بودجه ســال گذشــته مربوط بــه درآمد فروش داخلی برخی اقلام شــرکت ملــی گاز بود که از لایحه امسال حذف شده است.

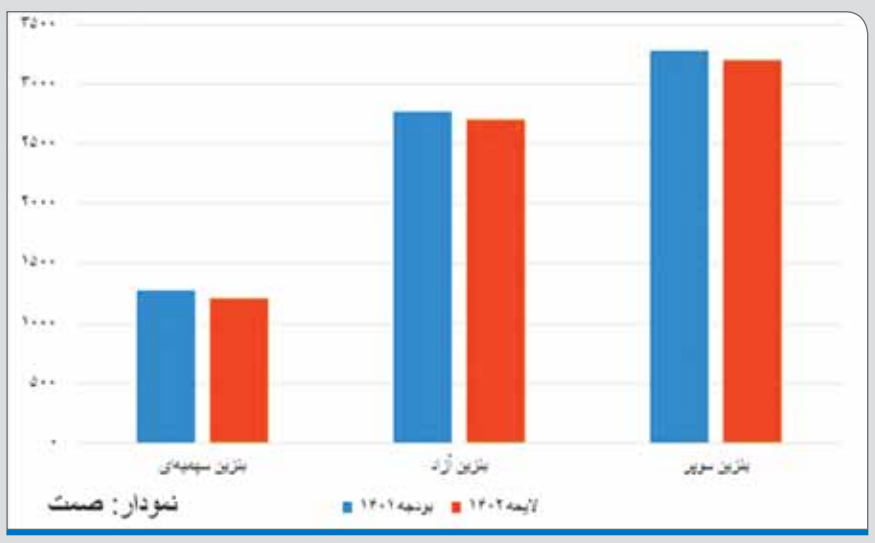
به این ترتیــب منابع هدفمنــدی یارانه‌ها در بودجه امســال نســبت به بودجه ســال گذشته حدود ۱۲ درصد، معادل ۷۶ هزار میلیارد تومان رشد کرده است.

درباره نرخ فــروش داخلی فرآورده‌های نفتی در بودجه امســال نســبت به بودجه پارســال، تغییر چشــمگیری مشــاهده نمی‌شود؛ به‌این معنا که نرخ فروش انواع بنزین و گازوئیــل به خودروهــا و گاز مایع بــه خانوارهای فاقد لوله‌کشی گاز تغییری نخواهد یافت.

نــرخ گاز طبیعی هم برای مشــترکان خانگی، تجاری و عمومی تغییری نکرده، اما نرخ گاز طبیعی صنایع افزایش داشته است.

در همین راســتا، ســقف نــرخ خوراک پتروشــیمی‌ها از ۵هزار تومان ســال گذشــته به ۷هزار تومــان افزایش یافته و همچنین نســبت نرخ ســوخت صنایع به خوراک پتروشیمی‌ها ۱۰ درصد افزوده شده است.

فرض محاسبه منابع هدفمندی در لایحه امسال، مبنی بر این بوده که نرخ گاز خوراک پتروشیمی‌ها، بر اساس فرمول وزارت نفت، در طول سال جاری، همواره در سقف ریالی خود یعنی ۷ هزار تومان باقی خواهد ماند

پاشنه آشیل تحقق منابع

جزئیــات بودجــه نشــان می‌دهــد در مفروضات محاســباتی، بر ظرفیــت تولیــد فرآورده‌های نفتی نســبت به عملکرد و برنامه تولید سال ۱۴۰۱، برای هــر فــرآورده در بــازه ۲ تا ۵ میلیــون لیتر در روز افزوده شده است.

باتوجه به اینکه به احتمال زیاد، پالایشــگاه‌های جدید در ســال آینــده به بهره‌برداری نمی‌رســند، افزایــش ظرفیــت تولید نســبت به عملکرد ســال گذشته موردتردید اســت. همچنین ظرفیت تولید فرآورده‌هــای نفتی مفــروض در بودجــه، مجموع ظرفیــت پالایشــگاه‌های نفتی و پتروشــیمی‌های خوراک مایع اســت. به‌دلیل افزایش شدید تقاضای مصرف داخلی فرآورده‌های نفتی و برای تامین نیاز کشور، محصولات پتروشــیمی‌های خوراک مایع با خوراکــی تحویلی به آنها تهاتــر و در داخل به نرخ ترجیحی عرضه می‌شود.

قیمــت صادراتــی فرآورده‌های نفت کــوره و گاز مایع در فروض بودجه به‌اندازه قابل‌توجهی بیش از قیمت‌های فعلی بازار انرژی و چشم‌انداز متصور در نظر گرفته شده‌اند؛ به‌نحوی که پیش‌بینی می‌شود نرخ نفت کوره حداقل ۲۶ درصد و نرخ گاز مایع ۴۲ درصد کمتر از فروض لایحه شود.

حجــم صادرات گاز مایع پالایشــگاهی در بودجه امســال روزانه ۵ میلیون لیتر در نظر گرفته شــده است. همچنین ظرفیت تولید گاز مایع ۱.۳ میلیون لیتــر افزایش یافتــه و به ۱۲ میلیــون لیتر در روز رســیده، این در حالی است که تولید گاز مایع در ۹ ماه ابتدایی سال گذشــته روزانه ۱۰ میلیون لیتر و صادرات آن ۱.۷ میلیون لیتر بوده است.

افزایــش حدود ۳برابری صــادرات گاز مایع تنها مشــروط به اجرای کامــل طرح ســدف و افزایش نــرخ داخلی بــرای صرفه‌جویــی و کاهش مصرف اســت. البته باوجود اینکه در قوانین بودجه گذشته هــم کاهش مصــرف داخلی پیش‌بینی شــده بود، صرفه‌جویی مهمی رخ نداده است.

با فرض ثبات نرخ پیش‌بینی می‌شود در سال هم مصرف داخلی کاهش مهمی نداشته باشد. ظرفیت تولید گاز مایع پالایشــگاهی حدود ۲میلیون تن در ســال اســت که از این مقدار ۸۰۰ هزار تن توسط خانوارهای فاقد گاز لوله‌کشی مصرف و یک میلیون تن توسط خودروها سوزانده می‌شود.

فرض محاسبه منابع هدفمندی در لایحه بودجه امســال مبنی بــر این بــوده که نــرخ گاز خوراک پتروشیمی‌ها، براساس فرمول وزارت نفت، در طول ســال جاری همواره در ســقف خــود یعنی ۷ هزار تومان باقی خواهند ماند. با احتساب نرخ ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومانی اعلام‌شــده از سوی بانک مرکزی، نرخ گاز خوراکــی قطعا کمتر از ۷هزار تومان خواهد بود و همچنین چشــم‌انداز نرخ گاز هاب‌های منطقه‌ای کاهشی است.

محاسبات نشــان می‌دهد هر هزار تومان کاهش نرخ گاز خوراک پتروشــیمی‌ها منجر به کاهش ۳۷ هــزار میلیارد تومانــی منابع هدفمندی می‌شــود، این در حالی اســت که عرضه ارز پتروشــیمی‌ها با نرخ بازار مبادله انجام می‌شــود؛ به‌عبارتی در زمان محاســبه نرخ خوراک، نــرخ ارز ۲۸ هــزار و ۵۰۰ تومــان در نظر گرفته شــده و در زمــان عرضه ارز حاصــل از صادرات در بازار مبادله، نرخ ارز بیشــتر تعیین می‌شود.

کسری ۷۰ همتی منابع هدفمندی یارانه‌ها

منابــع تبصره «۱۴» لایحه بودجه امســال، چون سال‌های گذشــته با ابهام‌هایی همراه بوده است. از جمله اینکه مطابق با قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، تنها درآمدهای حاصل از اصلاح نرخ فروش داخلی حامل‌های انــرژی باید به‌عنــوان دریافتی‌های این تبصره منظور شــود و به همین دلیل منابع حاصل از صــادرات فرآورده‌هــای نفتــی از اســاس، جزو دریافتی‌های قانون نیست.

از ســوی دیگــر باتوجه به عملکــرد منابع تبصره «۱۴» قانون بودجه ۱۴۰۱ و پیش‌بینی از چشم‌انداز بازار فرآورده‌های نفتی و گاز طبیعی، ظرفیت تولید کشور و ســناریوهای مختلف نرخ ارز، تحقق میزان درآمدهای پیش‌بینی‌شــده از محل موارد مذکور با ابهام و چالش‌های زیادی روبه‌رو است.

از آنجا که هزینه‌هــا هدفمندی یارانه‌ها از جنس هزینه‌های اجتناب‌ناپذیر و بســیار ضروری هستند، عــدم تحقق منابــع تبصره «۱۴» به اســتقراض یا دریافت تنخواه توسط ســازمان هدفمندی یارانه‌ها از بانــک مرکزی یا اســتفاده از منابع عمومی منجر می‌شود.

آســیب دیگــر ناپایــداری منابع تبصــره «۱۴»، زیــان فراوان و اختــلال در برنامه‌هــای عملیاتی و ســرمایه‌گذاری شــرکت‌های دولتی حــوزه انرژی است. هزینه‌های شرکت ملی گاز، شرکت ملی نفت و شــرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی بابــت تولید، انتقــال، توزیع و فــروش فرآورده‌های نفتــی و گاز طبیعــی از محل منابــع تبصره «۱۴» پرداخت می‌شــود، به‌این دلیل، زمانی‌که ســازمان هدفمنــدی یارانه‌ها با عــدم تحقق منابــع مواجه می‌شــود، منعطف‌ترین هزینه بــرای صرفه‌جویی و عدم تخصیص، هزینه‌های شرکت‌های دولتی است.

عــلاوه بــر شــرکت‌های دولتــی حــوزه انرژی، شــرکت‌های خصوصی فعال در حوزه بهینه‌ســازی انرژی نیــز از عدم پایــداری منابــع تبصهر «۱۴» به‌شدت زیان می‌کنند. در صورت عدم تحقق منابع هدفمندی یارانه‌ها، تعهدات دولت به شــرکت‌های بهینه‌سازی بخش خصوصی که موجب صرفه‌جویی یا افزایش تولید شده‌اند، بازپرداخت نمی‌شود.

ارزیابی کارشناســی محاسبات نشان می‌دهد، هر هــزار تومان کاهش نرخ گاز خوراک پتروشــیمی‌ها منجــر به کاهش ۳۷ هــزار میلیــارد تومانی منابع هدفمندی می‌شود.

درنتیجه اعلام نرخ تسعیر ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومانی بیــش از ۷۰ هــزار میلیارد تومــان از منابع تبصره «۱۴» قانــون بودجه امســال را کاهــش می‌دهد. فرض محاســبه منابع هدفمندی در بودجه امسال، مبنی بر این بوده که نرخ گاز خوراک پتروشیمی‌ها، براســاس فرمــول وزارت نفــت، در طول امســال، همواره در ســقف ریالی خود یعنــی ۷ هزار تومان باقی خواهد ماند.

در حال‌حاضر نرخ خوراک پتروشیمی‌ها براساس فرمول معادل ۱۸ سنت است؛ بنابراین با ارز حدود ۴۰ هــزار تومانی، نرخ گاز خوراک به ۷ هزار تومان خواهد رسید.

فعال‌سازی ۴۸ واحد صنعتی در هرمزگان

معاون امور صنایع سازمان صنعت، معدن و تجارت هرمزگان گفت: ۴۸ واحد تولیدی صنعتی در استان در سال گذشته احیا و به چرخه فعالیت بازگشتند. به گزارش خبرنگار صمت از بندرعباس، ایوب رحیمی معاون امور صنایع سازمان صنعت، معدن و تجارت هرمزگان در حاشیه بازدیدی از واحدهای صنعتی استان افزود: از این تعداد واحد تولیدی، ۲۳ واحد در خارج از شهرک‌های صنعتی و ۲۵ واحد دیگر درون شهرک‌های صنعتی استان قرار داشتند. وی با اشاره به میزان اشتغال ایجاد شده در اجرای احیای طرح‌های صنعتی فعال شده خاطرنشان کرد: با احیای این واحدها برای یکهزار و ۶۰ نفر ایجاد اشتغال شده است. معاون امور صنایع سازمان صنعت، معدن و تجارت هرمزگان اظهار کرد: برای بازگرداندن این واحدها به مرحله تولید ۴۳ هزار میلیارد ریال سرمایه‌گذاری شده است. رحیمی یادآورشد: علاوه بر بحث تسهیلات سایر موارد از جمله تعیین تکلیف بدهی‌های بانکی، رفع مشکل مالیاتی واحدها، رفع مشکلات بیمه‌ای و تامین اجتماعی واحدها، تامین زیرساخت در زمینه آب، برق و زمین و همچنین حل و فصل مسائل مدیریتی واحدهای صنعتی در کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید استان به صورت پی در پی پیگیری می‌شود. وی با اشاره به اینکه احیای صنعتی از برنامه‌های اولویت‌دار استاندار هرمزگان در دولت سیزدهم است، گفت: این مشکلات در نشست‌های متعدد کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید رصد و با حضور نمایندگان واحدهای تولیدی، دستگاه‌های اجرایی و بانک‌های عامل راهکارهای موجود بررسی و منجر به اتخاذ تصمیماتی می‌شود که هدف آن، احیای واحدهای تولیدی راکد است.

بوشهری‌ها چشم‌انتظار اتصال به خط ریلی

وعده‌های مسئولان عملی شود

اتصال استان بوشهر به راه‌آهن یکی از مهم‌ترین مطالبات مردم استان طی دهه‌های اخیر بوده که باوجود وعده‌های متعدد در دولت‌های مختلف، تاکنون محقق نشده است. بوشهر یکی از مهم‌ترین نقاط ورودی و خروجی کالا در کشور محسوب می‌شود که به خاطر داشتن بنادر متعدد دارای سابقه‌ای تاریخی در عرصه تجارت با کشورهای مختلف به ویژه در حوزه خلیج‌فارس است. این موقعیت خاص استان بوشهر می‌طلبد که در داخل کشور هم مسیرهای مناسب از طریق هوا، زمین و خط ریلی به این استان منتهی شود تا بتوان از ظرفیت تجارت دریایی استان بوشهر بیشتر و بهتر استفاده کرد.

گروه استان‌ها
editor@smtnews.ir

با وجود ظرفیت‌های بسیار خوبی که در استان بوشهر وجود دارد، بسیاری از زیرساخت‌ها در این استان ناقص است؛ در عرصه دریایی نیاز است که عمق کانال ورودی برای کشتی‌های ۵۰ هزار تنی افزایش یابد، پروازها کم و محدود است و در عرصه ریلی هم تاکنون اقدامات لازم صورت نگرفته است. ۱۵ سال از آغاز ساخت راه‌آهن بوشهر شیراز می‌گذرد ولی این پروژه مهم و زیرساختی به حال خود رها شده و با تزریق اعتبارات قطره‌چکانی، این پروژه مهم کمتر از ۱۰ درصد پیشرفت فیزیکی دارد و گویا به این زودی‌ها صدای سوت قطار در استان شنیده نخواهد شد.

بوشهری‌ها میزبانان خوبی برای صنایع بوده‌اند

استان بوشهر به عنوان قطب اقتصادی و انرژی کشور نقش مهمی در تولید و تأمین سبد انرژی کشور و همچنین صادرات نفت خام کشور ایفا می‌کند ولی مردم استان از مزایایی این صنایع بی‌بهره بوده‌اند. نفت از طریق خط لوله به خارگ رفته و صادر می‌شود و گاز نیز از پارس جنوبی و شهرستان جم از طریق خط لوله به نقاط مختلف کشور می‌رود و نیازی به راه‌آهن ندارد و به همین دلیل صنایع خیلی تمایلی به ایجاد زیرساخت ریلی نداشته‌اند.

به گزارش مهر، مردم استان بوشهر میزبانان خوبی برای صنایع بوده‌اند و دلیل این ادعا هم ظهور و بروز صنایع مختلف در استان و رشد قارچ گونه این صنایع است ولی این صنایع دین خود را به این مردم ادا نکرده و در توجه به محیط پیرامونی کوتاهی داشته‌اند.

مشخص شدن پیمانکار پروژه

معاون وزیر راه و شهرسازی در بازدید از پروژه راه‌آهن بوشهر به شیراز اظهارکرد: در پروژه ۵۰۰ کیلومتری راه‌آهن بوشهر به شیراز، پیمانکار ۷۰ تا ۸۰ درصد مسیر مشخص شده که امیدواریم هرچه سریع‌تر عملیات اجرایی آن آغاز شود.

خیرالله خادمی گفت: یکی از خبرهای خوش برای استان بوشهر و کشور، صدور مجوز ساخت یکی از کریدورهای ریلی اصلی ایران است که بوشهر را به شبکه اصلی ریلی کشور متصل می‌کند.

وی با بیان اینکه به دستور رهبر انقلاب اجرای این طرح تأمین شده است افزود: اجرای بخشی از طرح در گذشته آغاز شد که به دلیل کمبود منابع مالی در سال‌های گذشته به کندی پیش رفته است و با دستور رهبر انقلاب و عزم جزم دولت برای به نتیجه رساندن آن، مناقصات برگزار شده و پیمانکاران قطعه قطعه نیز تعیین شده است.

معاون وزیر راه و شهرسازی گفت: بخشی اندکی از طرح مانده که تا سه ماه آینده پیمانکاران آن مشخص می‌شوند.

خادمی خاطر نشان کرد: امیدواریم در آینده نزدیک کار در سرتاسر این محور ریلی شروع شود و عملیات اجرایی با دستور رئیس‌جمهوری و با حضور وزیر راه و شهرسازی به صورت رسمی انجام شود.

لزوم تکمیل راه‌آهن بوشهر

مسئولان استان بوشهر بارها و بارها از مسئولان کشوری مطالبه بحق مردم یعنی اتصال به خط ریلی را داشته‌اند و مسئولان از رؤسای جمهور و وزرا گرفته تا دیگر مسئولان در دولت‌های مختلف نیز وعده داده‌اند که این مطالبه مردم را محقق می‌کنند ولی تاکنون خبری نشده است. نماینده ولی فقیه در استان بوشهر با اشاره به اهمیت بالای راه‌آهن برای استان بوشهر گفت: عبور راه آهن از بوشهر می‌تواند نقش مهمی در توسعه استان بوشهر آیت‌الله غلامعلی صفایی بوشهری اتصال به شبکه ریلی کشور با تکمیل راه آهن بوشهر را از مطالبه‌های اصلی این استان عنوان کرد و گفت: امید است دولت هر چه سریع‌تر در این زمینه برنامه‌ریزی و آن را عملیاتی کند. به گفته استاندار بوشهر، خط ریلی بوشهر به شیراز یکی از مصوبات سفر رئیس‌جمهوری به استان است که بودجه آن به دستور مقام معظم رهبری از محل صندوق توسعه ملی تأمین شده است. چون هنوز مصوبات دور دوم سفر رئیس‌جمهوری به استان بوشهر ابلاغ نشده، منتظر ابلاغ مصوبات هستیم تا مشروح طرح‌ها به اطلاع مردم رسانده شود. پروژه راه‌آهن شیراز - بوشهر - عسلویه با طول ۶۵۵ کیلومتر در ۱۱ قطعه تعریف شده است که قطعات ۹ تا ۱۱ در استان بوشهر و مابقی در استان فارس واقع شده است. از این ۱۱ قطعه، دو قطعه از سمت شیراز به طول ۱۰۰ کیلومتر، ۵۰ درصد در زیرسازی پیشرفت فیزیکی دارد و از سمت بوشهر نیز قطعه ۱۱ که به بوشهر متصل می‌شود، به طول ۴۰ کیلومتر حدود ۵۰ درصد پیشرفت فیزیکی دارد. دو قطعه سخت این مسیر ریلی در استان بوشهر به طول ۲۵ کیلومتر قرار دارد. در این قطعه مسیر ۵.۵ کیلومتر پل و تونل وجود دارد و مسیر شرایط توپوگرافی بسیار سختی دارد. این قطعه از پروژه، ۱۰ تونل و ۹ دستگاه پل خاص دارد که موجب شده است که این ۲۵ کیلومتر از اهمیت خاصی برخوردار باشد.

> در پروژه ۵۰۰ کیلومتری راه‌آهن بوشهر به شیراز، پیمانکار ۷۰ تا ۸۰ درصد مسیر مشخص شده که امیدواریم هرچه سریع‌تر عملیات اجرایی آن آغاز شود

سخن پایانی

انتظار می‌رود وعده‌های مسئولان عملی شود و شاهد تسریع در روند اجرایی پروژه راه‌آهن بوشهر - شیراز باشیم و این طرح هرچه سریع‌تر تکمیل شده تا مورد استفاده مردم قرار گیرد. پروژه راه‌آهن بوشهر - شیراز علاوه بر اینکه یک مطالبه از سوی مردم استان بوشهر است و برای این استان اهمیت دارد، برای کل کشور نیز دارای مزیت‌های فراوانی است و می‌تواند نیازهای داخل کشور را نیز رفع کند.

مدیر کل صنعت، معدن و تجارت استان البرز خبر داد

تسهیل صدور جواز تاسیس واحد تولیدی و صنعتی

مدیرکل صنعت، معدن و تجارت استان البرز در نشست با اصحاب رسانه ضمن بیان‌فعالیت‌های این اداره کل در استان البرز اظهار کرد: رسانه‌ها به عنوان حلقه ارتباطی بین مردم و مسئولان‌هستند چرا که به عنوان‌نمایندگان افکار عمومی و دسترسی به مسوولان می‌توانند آرا و نظرات مردم‌را انعکاس دهند.

به گزارش خبرنگار صمت در استان البرز، رامین ربیعی ضمن بیان این مطلب گفت: اهمیت ویژه نشست با خبرنگاران انعکاس دو طرفه فعالیت‌هاو نیازهای دوسویه مردم و مسئولان در بخش‌های مختلف و تبیین فعالیت‌های انجام‌شده است. ربیعی با بیان اینکه سازمان‌صنعت، معدن و تجارت دارای دامنه وسیع با گستره فعالیت بالا است تصریح کرد: در تمامی این بخش‌ها، تلاش‌های بسیاری برای انتفاع مردم و دولت صورت می‌گیرد.

این مقام مسئول با اشاره به تلاش‌های صورت‌گرفته برای جذب سرمایه‌گذاری در استان گفت: با بررسی مشکلات شهرک‌های صنعتی، برنامه سهولت در صدور جواز، حذف واسطه‌ها و کوتاه کردن پروژه کسب جواز از ۵ ماه به یک روز اجرایی شد که سبب استقبال و جلب اعتماد سرمایه‌گذاران در استان‌گردید.

مدیرکل صنعت و معدن اظهار کرد: اعمال این‌مهم سبب سهولت در صدور جواز تاسیس کسب، رضایت بخش صنعت و سرمایه‌گذاران و همچنین فعال شدن شهرک‌های صنعتی استان شد. وی افزود: زیرساخت‌های ایجاد شده منجر به فعالیت شهرک‌های صنعتی با تمام‌ظرفیت شد. همچنین اخذ پروانه بهره‌برداری نیز به کمتر از ۶ ماه رسیده و این مدت زمان موجود نیز به دلیل کسب استعلام‌ها از دیگر سازمان‌ها است.

وی با بیان‌اینکه استعلام از سازمان محیط‌زیست نیز در کمتر از یک هفته انجام می‌گیرد گفت: با تدابیر انجام شده ۲۳ هزار شغل در بخش صنعت در استان به‌وجود آمده است.

وی با اشاره به مشکلات زیرساختی صنایع و واحدهای تولیدی از جمله مشکل تامین برق گفت: یکی از ملاک‌های توسعه یافتگی در کشورهای پیشرفته، میزان تولید برق است.

ربیعی گفت: صدور تعداد۳۶۳ پروانه و ۵۵ هزار و ۵۱۹ میلیارد تومان جذب سرمایه‌گذاری در استان از جمله اقدامات صورت گرفته در این‌بخش است. صدور ۱۰۷ جواز دانش‌بنیان و صدور ۱۹۸ پروانه بهره‌برداری دانش‌بنیان از دیگر فعالیت‌های این‌بخش است.

وی از ایجاد بیش از ۱۸ هزار و ۴۲ هزار و ۳۷۳ میلیارد تومان سرمایه‌گذاری در بخش دانش‌بنیان خبر داد و گفت: این امر دستاوردی دیگر در این بخش بوده است. بخش صنعت حرف‌های بسیاری برای گفتن دارد که لازم است مورد توجه قرار گیرد.

به گفته ربیعی، در سال ۱۴۰۱ تعداد ۵ پروانه معدن در استان صادر شده است. هم اکنون ۶۸ معدن فعال در استان وجود دارد.

مدیرکل صنعت، معدن و تجارت استان البرز با اشاره به تخلفات انجام شده در سطح اتحادیه‌ها خاطرنشان کرد: اگر اتحادیه‌ای تخلف می‌کند در وهله اول، رسیدگی به این امر متوجه اتاق اصناف است و در این فرآیند در کمیسیون‌نظارت صنعت، معدن و تجارت استان تنها یک رأی دارد.

اجرای طرح‌های آبخیزداری در مازندران

دبیر قرارگاه محرومیت‌زدایی امام حسن مجتبی(ع) گفت: طبق توافق صورت گرفته با استانداری مازندران در ۶۳۰ هزار هکتار از عرصه‌های استان طرح‌های آبخیزداری اجرا می‌شود.

به گزارش مهر، سردار جمال‌الدین آبرومندی در جلسه بررسی طرح‌های محرومیت‌زدایی مازندران به اجرای تفاهمنامه حوزه امنیت غذایی با استانداری مازندران اشاره کرد و گفت: کاهش شکاف تولید محصولات کشاورزی از اهداف این طرح است.

وی با بیان اینکه در ۲۶۱ هزار هکتار از اراضی کشاورزی استان مازندران طرح‌های امنیت غذایی اجرا می‌شود، گفت: با این طرح و تأمین نهاده‌های کشاورزی و ماشین‌آلات میزان تولید برنج و دانه‌های روغنی در استان ۱۰ تا ۱۴ درصد افزایش خواهد یافت.

سردار آبرومندی متوسط تولید ارقام پر محصول برنج در استان را حدود شش تن اعلام کرد و گفت: میزان تولید کشاورزان پیشرو ۱۲ تن در هکتار است.

وی با اظهار اینکه متوسط تولید دانه‌های روغنی در استان ۱.۸ تن در هکتار است، میزان تولید کشاورزان پیشرو را ۵.۵ تن بیان کرد و گفت: با اجرای طرح‌های ارتقای بهره‌وری کشاورزی می‌توان به خودکفایی در تولید محصول برنج دست یافت. وی لایروبی آب بندان ها، بازسازی سردهنه ها، زراعت چوب را از جمله بندهای این تفاهم بیان کرد و پیش‌بینی اعتبار آن را چهار هزار میلیارد تومان اعلام کرد وحل مسائل حاشیه نشینی و آسیب‌های اجتماعی در شهرستان‌های نکا و گلوگاه سوادکوه را از دیگر توافقات برشمرد وگفت: طبق برنامه سه ساله نیز چهار هزار شغل در بخش‌های مختلف از جمله شیلات زنبورداری باغداری مرکبات گردشگری در استان ایجاد می‌شود.

سردار آبرومندی جاده‌سازی و آسفالت هزار کیلومتر راه روستایی مازندران با اعتبار ۵ هزار میلیارد تومانی و اجرای ۴۸۶ کیلومتر لوله‌گذاری آب را برای روستاییان را از دیگر طرحها بیان کرد.

گزارش خبری

بازی برد- برد صنعت و دانشگاه

جلسه هم‌اندیشی و تبادل نظر در خصوص اجرایی‌سازی طرح بورسیه صنعتی در واحدهای اقتصادی در محل سالن جلسات شهید شهریاری اتاق بازرگانی زنجان برگزار شد. در این جلسه که با حضور معاون توسعه مدیریت و منابع استاندار زنجان و رئیس و هیأت رئیسه اتاق بازرگانی زنجان برگزار شد، واحدهای مختلف تولیدی و صنعتی استان زنجان و همچنین مسئولان دستگاه‌های استان زنجان نیز حضور داشتند و مباحث و دستور جلسه مورد بحث و تبادل نظر حاضرین قرار گرفت.

معرفی نخبگان به واحدهای تولیدی

صمد یوسفی اصل، رئیس اتاق بازرگانی زنجان با اشاره به پیگیری طرح بورسیه صنعتی در واحدهای اقتصادی از سوی اتاق بازرگانی زنجان اظهار کرد: بورسیه صنعتی در واحدهای اقتصادی یک طرح بسیار خوب است که هم برای دانشجویان و هم برای واحدهای تولیدی و صنعتی یک پروژه برد- برد محسوب می‌شود.

رئیس اتاق بازرگانی زنجان با بیان اینکه دانشجویان فرزندان ما بوده و موفقیت آنها به نفع ما و کشور و حضور نیروهای متخصص در واحدهای تولیدی و جذب نخبگان نیز یک حرکت بسیار موثر محسوب می‌شود، تصریح کرد: کمبود نیروی متخصص در واحدهای تولیدی و صنعتی یک موضوع مهم و مشکل اغلب واحدهای تولیدی است که این طرح می‌تواند تا حدود زیادی در راستای رفع این مشکل موثر باشد. وی با اشاره به اینکه خوشبختانه دولت از این طرح استقبال کرده و ۸۰ درصد هزینه دانشجویان را در سال نخست متقبل می‌شود، ابراز کرد: این طرح زمینه حضور دانشجویان و آشنایی آنها با واحدهای صنعتی و تولیدی را نیز فراهم می‌کند. یوسفی اصل با تاکید بر اینکه ارتباط بین واحدهای تولیدی و دانشگاه‌ها باید کاربردی‌تر شود، ابراز کرد: اتاق بازرگانی زنجان این آمادگی را دارد تا نخبگان آماده به کار را به واحدهای تولیدی استان معرفی کند.

رئیس اتاق بازرگانی زنجان با تاکید بر اینکه طرح بورسیه صنعتی در واحدهای اقتصادی برای واحدهای تولیدی نیز مزایای تبلیغی داشته و موثر خواهد بود، ادامه داد: اتاق بازرگانی زنجان همکاری‌های لازم را در عملیاتی کردن و اجرای این طرح انجام خواهد داد.

مشکل تامین نیروی کار متخصص

در ادامه مرتضی شهامی، معاون توسعه مدیریت و منابع استاندار زنجان نیز در این جلسه با بیان اینکه بکارگیری نخبگان و نیروی کار متخصص در واحدهای تولیدی و صنعتی موضوع بسیار مهمی است، تصریح کرد: امید است که اجرای طرح بورسیه صنعتی در واحدهای اقتصادی با همکاری همه دستگاه‌ها و عوامل، اجرایی شود و این موضوع مهم که در گذشته مغفول مانده بود نیز به بهترین شکل ممکن عملیاتی شود. معاون توسعه مدیریت و منابع استاندار زنجان با بیان اینکه یافتن نیروی کار متخصص برای واحدهای تولیدی و صنعتی طی چند سال گذشته سخت بوده است، تصریح کرد: بکارگیری نیروهای کاری متخصص و اشتغال آنها و حمایت‌های لازم از آنها در طرح بورسیه صنعتی در واحدهای تولیدی دیده شده است. معاون توسع مدیریت و منابع استاندار زنجان با تاکید بر اینکه اجرای نظام‌مند این طرح یکی از مهم‌ترین مولفه‌های این طرح به شمار می‌رود، ابراز کرد: این طرح جذابیت‌های مطلوبی برای دانشجویان دارد و تلاش خواهیم کرد تا مشکلات احتمالی را نیز با کمک همه دستگاه‌ها رفع کنیم.

وی با اشاره به مسئولیت‌های اجتماعی واحدهای تولیدی و لزوم شناسایی نیروهای متخصص با استعداد برای به‌کارگیری در این واحدها افزود: امید است با همکاری همه دستگاه‌ها، اجرای این طرح به بهترین شکل ممکن در استان زنجان آغاز شود.

رتبه‌های برتر بورسیه می‌گیرند

سیف‌الله رسولی، رئیس بنیاد نخبگان استان زنجان نیز در این جلسه با اشاره به اینکه طرح بورسیه صنعتی در واحدهای تولید یک طرح بسیار خوب بوده و بنیاد نخبگان پیشتر این طرح را در استان یزد اجرایی کرده است، با توضیحاتی در رابطه با این طرح گفت: در این طرح هم استعدادهای برتر و هم دانش‌آموزانی که در کنکور سراسری رتبه‌های کشوری زیر ۲هزار داشته‌اند می‌توانند حضور پیدا کنند. رئیس بنیاد نخبگان استان زنجان با بیان اینکه واحدهای تولیدی و صنعتی می‌توانند رشته‌ها و نفرات مورد نیاز خود را اعلام و نام آنها در دفترچه آزمون سراسری درج خواهد شد، تصریح کرد: حمایت‌های لازم نیز از سوی دولت و بنیاد نخبگان از این طرح اجرایی خواهد شد و در سال اول ۸۰ درصد هزینه‌ها را بنیاد تقبل خواهد کرد. وی با اشاره به تسهیلات در نظر گرفته برای این طرح از جمله طرح سرباز نخبگی خاطرنشان کرد: این طرح برای دانشجویان و نخبگان و افراد با استعداد و واحدهای تولیدی و صنعتی یک پروژه برد، برد محسوب می‌شود. در ادامه این جلسه نمایندگان بخش خصوصی و دولتی استان زنجان به بحث و تبادل نظر پیرامون نقطه نظرات خود و موارد مطروحه در این طرح پرداختند.

دوشنبه
۸ خرداد ۱۴۰۲- ۹ ذی‌القعده ۱۴۴۴ - ۲۹ مه ۲۰۲۳- شماره ۲۳۲۷-پیاپی ۳۶۴۵

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»

مدیرمسئول: عاطفه خسروی

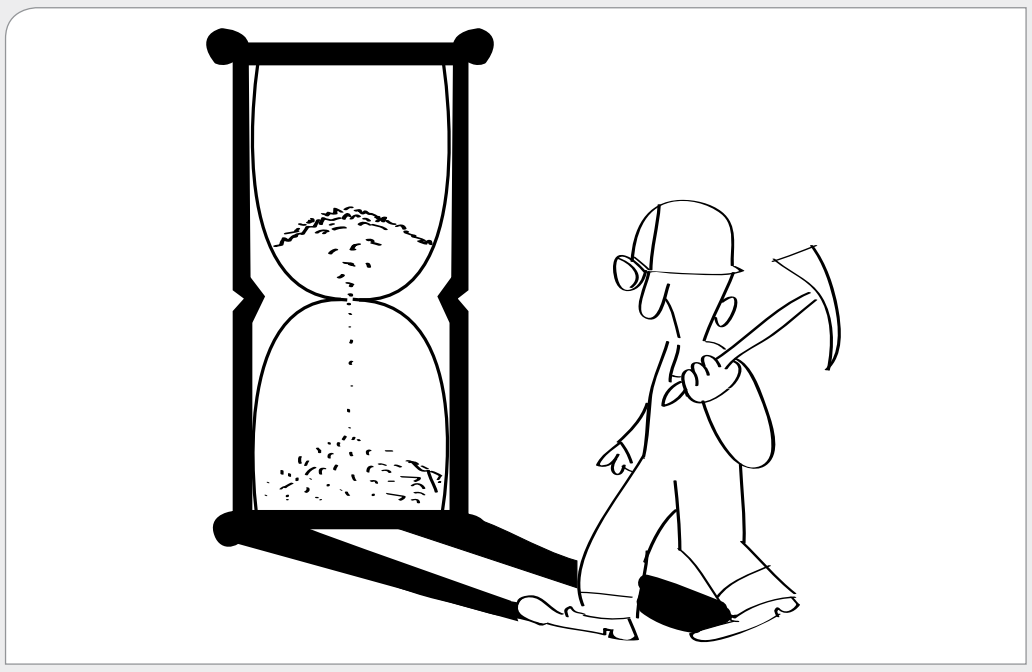
سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲ - ۰۹۹۹۹۱۹۵۷۶۱
ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر:(داخلی-۱۰۴) پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶- کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: انتخاب رسانه

info@smtnews.ir
www.smtnews.ir
instagram.com/smtnewspaper
telegram.me/smtnews
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

«اصلاح قانون کنترل و نظارت ساختمان» در بایگانی است

غبار ۳۰ساله بر یک قانون

در حالی سالگرد تخریب ساختمان متروپل را پشت سر گذاشتیم که این حادثه دلخراش موجب از بین رفتن تعدادی از هموطنانمان در استان خوزستان شد. در سالگرد این حادثه ناظر اول که زیر نظر سازمان نظام مهندسی است چندین بار گزارش تخلفات را رد کرده بود اما شهرداری به‌عنوان ناظر نهایی پروژه‌های ساختمانی، گزارش مهندس ناظر را نادیده گرفته و نپذیرفته بود.

این مطلب نشان می‌دهد که مجری ذی‌صلاح جایگاه خاصی در صنعت ساختمان ندارد و این شهرداری است که تصمیم نهایی را برای ساختمان‌ها خواهد گرفت. وقتی در خیابان‌های کلانشهری چون تهران نیز قدم می‌زنیم شاهد ساخت‌وسازهایی هستیم که اصطلاحا به آن بلندمرتبه‌سازی می‌گویند و این ساختمان‌ها مشخص نیست چه سرنوشتی پیدا خواهند کرد. در سال ۱۳۹۵ ساختمان پلاسکو با قدمت ۵۴ ساله فروریخت و کارشناسان علت این ریزش ناگهانی را ناایمن بودن ساختمان عنوان کردند.

حوادثی که درس عبرت نشد

به نظر می‌رسد حوادث ایجاد شده در بلندمرتبه‌ها درس عبرت نشده است و کیفی‌سازی ساختمان‌های بلند مرتبه همچنان بلاتکلیف است و این موضوع موجب تشدید نگرانی‌ها شده است.

علیرضا زاکانی شهردار تهران تاکنون چند بار در مصاحبه‌های مختلف از ساختمان‌های ناایمن و مخالفت با انتشار لیست این ساختمان‌ها گفته؛ اقدامات لازم در حوزه ایمن‌سازی ساختمان‌های سطح پایتخت در ۲۲ منطقه شهر تهران آغاز شده و اصل کار شهرداری در حوزه ساختمان‌های ناایمن شناسایی است؛ چرا که ایست ساختمان‌های ناایمن هیچ‌وقت وجود خارجی نداشته است.

با وجود اظهارات شهردار پایتخت شواهد حاکی از وجود ساختمان‌های ناایمن زیادی در این کلانشهر دارد و به گفته کارشناسان خطرات ریزش آنها نیز جدی است. می‌توان به ساختمان آلومینیوم که یکی از ساختمان‌های قدیمی مانند پلاسکو است اشاره کرد که خطر ریزش آن به دلیل ناایمن بودن بسیار بالا است.

پس از ۴ سال هشدار برای جلوگیری از ساخت‌وسازهای ناایمن در کشور و تصویب اصلاح قانون نظارت نظام مهندسی فاجعه متروپل، ساختمان نوسازی که از نظر نظام مهندسی مشکلاتی داشت اما شهرداری آن را تایید کرده بود اتفاق افتاد. تنها به این دلیل که به هشدارهای داده شده توجهی نشد و این ساختمان نوساز فروریخت. با وجود تمامی هشدارهای داده شده در خصوص ساختمان‌های ناایمن فاجعه متروپل آبادان اتفاق افتاد اما این موضوع نیز موجب نشد تا داستان ساختمان‌های ناایمن، چه قدیمی و چه نوساز جدی گرفته شود و هنوز هم از لیست حداقل ۱۲۹ ساختمان بزرگ و در آستانه خطر که از آن صحبت شده بود خبری نیست و این لیست اعلام نشده است.

به نظر می‌رسد ساختمان‌های قدیمی ایمنی بیشتری نسبت به نوسازها دارند و بهتر است به‌جای شهرداری سازمان نظام مهندسی به ساختمان‌ها نظارت داشته باشد تا شاید ساختمان‌های ایمن‌تری ساخته شود.

قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان‌ها اجرایی نشد

قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان پس از ۳۰ سال در آذر سال گذشته تصویب شد. اما تا به امروز اجرایی نشده است و نظام مهندسی طبق قانون ۳۰ سال گذشته نظارت‌های را انجام می‌دهد. از سوی دیگر ماده ۱۰۰ قانون شهرداری است که در این مدت به حیاط خلوت تبدیل شده است.

در سال ۱۳۹۹ دقیقا یک سال قبل از حادثه متروپل؛ قانون بازنگری نظام مهندسی در مجلس تصویب شد در آن زمان نماینده مردم خدابنده در مجلس شورای اسلامی ادامه گفت: دستور کار دوم کمیسیون بررسی کلیات طرح بازنگری در قانون نظام مهندسی بود، این قانون یکی از مباحث بسیار مهم در سازمان نظام مهندسی و وزارت راه و شهرسازی به‌عنوان متولی اصلی حوزه ساختمان است؛ قانون مذکور سال‌ها مورد بازنگری قرار نگرفته و مشکلات متعددی ایجاد کرده است. کلیات طرح بازنگری در قانون نظام مهندسی پس از بررسی به تصویب رسید و مقرر شد جزئیات آن در کمیته‌های مربوطه مطرح و مورد بررسی قرار بگیرد.

به فاصله اندکی از صحبت‌های این نماینده، در خرداد ۱۴۰۱ ساختمان نوساز متروپل فروریخت. با توجه به هشدارهای سازمان نظام مهندسی درخصوص ناایمن بودن ساختمان در نهایت ساختمان ساخته شد و داغ بزرگی بر دل مردم آبادان گذاشت.

نقش نظام مهندسی در حادثه متروپل

رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور در واکاوی فنی فاجعه متروپل گفت: حادثه متروپل را باید بررسی کنیم تا با شناخت زمینه‌هایی که در آن اشکال وجود دارد؛ برای رفع نواقص اقدام لازم را انجام دهیم. وی ادامه داد: ما باید تمام جوانب را بسنجیم و ببینیم در سازمان نظام مهندسی چه نقشی می‌توانیم در راستای کاهش حوادث داشته باشیم. حمزه شکیب افزود: در سازمان نظام مهندسی تلاش می‌کنیم تا با یک رویکرد جدید بر پایه و اساس آموزش و قرار دادن آن به‌عنوان محور اصلی کار، جایگاه تک تک اعضای سازمان نظام مهندسی را در سطح کشور ارتقا دهیم. وی تاکید کرد: باید با ارتقای آموزش بتوانیم هنر و خلاقیت مهندسان را با هویت واقعی به جامعه نشان دهیم.

شکیب در ادامه خاطر نشان کرد: سوال ما در حادثه متروپل این است که چرا سازمان نظام مهندسی در طراحی نظارت و اجرا حذف شده و چه عواملی باعث شده ساختار سازمان نظام مهندسی را از گردونه طراحی و نظارت حذف کنند و این نظارت و طراحی را به فرد یا افراد فاقد صلاحیت ارجاع دهند.

گارانتی و بیمه، راهکاری برای ساخت‌وساز اصولی

فرهاد بیضایی، کارشناس مسکن درخصوص تخلفات نظارت مهندسی به مهر گفت: تخلفات ساختمان‌سازی مربوط به بلند مرتبه‌ها نمی‌شود بلکه خانه‌های دو طبقه و ویلایی نیز با تخلف رو به رو هستند، نکته اینجاست که ریزش یکسری از ساختمان‌ها مانند متروپل جنبه رسانه‌ای پیدا می‌کنند اما نیمی از ریزش‌های ساختمانی که در اثر ساخت‌وساز غیرایمن به وجود می‌آیند هرگز رسانه‌ای نمی‌شوند.

وی در ادامه افزود: در بخش تخلفات ساختمان‌سازی می‌توان به زلزله سرپل ذهاب اشاره کرد که در آن زلزله خانه‌های یک طبقه و دو طبقه نوساز نیز تخریب شدند و استحکام خانه‌های ۲۰ سال ساخت بیشتر از خانه‌های نوساز بود.

بیضایی تاکید کرد: ساخت‌وسازهای غیراصولی باعث ریزش می‌شود حتی در زلزله ترکیه نیز که نظارت حقوقی و بیمه شکل گرفته بود خانه‌های نوساز بیشترین تخریب را داشته است.

این کارشناس مسکن با اشاره به راهکار جلوگیری از ساخت‌وسازهای غیراصولی افزود: یکی از راهکارهای اصولی بیمه ساختمان‌ها است زیرا بیمه‌ها به دلیل اینکه در حوادث باید هزینه پرداخت کنند و برای جلوگیری از پرداخت هزینه‌های بی‌دلیل نظارت بهتری بر ساختمان‌ها دارند.

وی ادامه داد: راهکار دیگر گارانتی کردن ساختمان است. این گارانتی پس از فروش ساختمان‌ها باعث می‌شود که سازندگان برای اینکه هزینه گارانتی پرداخت نکنند ساختمان‌ها را با کیفیت بهتری بسازند.

سخن پایانی

در تمام این مدت ساختمان‌سازی‌ها بحث‌برانگیز بوده است چرا که نظارت بر ساخت‌وساز به شیوه ۳۰ سال پیش در حال اجرا است و این مسئله خطرات زیادی را به همراه داشته است. شاید اگر قانون نظارت بر ساخت‌وسازها تغییر کرده و نظارت به شکل اصولی و قانونی شکل بگیرد مشکل غیر ایمن بودن ساختمان‌ها نیز برطرف شود.

نظرگاه

باید فاتحه جنگل‌های شمال را بخوانیم

دبیر کمیسیون کشاورزی، منابع طبیعی و محیط‌زیست مجلس شورای اسلامی با اشاره به جزئیات برنامه هفتم توسعه و بندهای مربوط به محیط‌زیست در این برنامه توسعه‌ای گفت: یکی از ایرادات جدی لایحه پیشنهادی برنامه هفتم، حذف فصل محیط‌زیست و منابع طبیعی از این برنامه است، به‌خصوص که درحال‌حاضر کشورمان در حوزه‌های زیست‌محیطی دچار مشکلات متعددی است و معضل تخریب منابع طبیعی در اوج خود قرار دارد و سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری، نیروی انسانی و تجهیزات کافی را برای مقابله با این معضل ندارد.

جلال محمودزاده در گفت‌وگو با ایلنا با بیان این که متن پیشنهادی لایحه برنامه هفتم توسعه کشور به کمیسیون‌های تخصصی مجلس ارجاع شده است، عنوان کرد: همچنین آلودگی هوا، آلودگی آب و سایر آلودگی‌های محیط‌زیستی در سال‌های اخیر به شدت افزایش یافته و در چنین شرایطی، حذف فصل اختصاصی محیط‌زیست و منابع طبیعی از برنامه هفتم توسعه که سند راهبردی دستگاه اجرایی در سال‌های آینده کشور محسوب می‌شود، بسیار نگران‌کننده است.

وی افزود: تضعیف قانون تنفس جنگل‌ها در متن پیشنهادی برنامه هفتم، یکی از ایرادات اصلی این لایحه در حوزه منابع طبیعی است، به‌خصوص که با تصویب ماده ۳۸ قانون برنامه ششم توسعه، تا حدی جلوی دست‌درازی به عرصه‌های جنگلی گرفته شده بود و شاهد محدود شدن برداشت چوب از جنگل‌های شمال بودیم، ولی اگر بخواهیم خودمان نقش قانون در ایجاد محدودیت برای بهره‌برداری از این جنگل‌ها را کمرنگ کنیم، عملا باید فاتحه جنگل‌های هیرکانی را بخوانیم؛ چراکه همین حالا قاچاق چوب در جنگل‌های هیرکانی و زاگرس تداوم دارد و در چنین شرایطی، دولت به جای این که قانون را برای مقابله با این معضل اساسی جدی‌تر کند، شاهد هموار شدن مسیر صدور مجوز برای بهره‌برداری‌های چوبی در متن پیشنهادی برنامه هفتم هستیم.

البته مجلس حتما اجازه این اتفاق را نخواهد داد و امیدواریم با همراهی اعضای کمیسیون کشاورزی و منابع طبیعی، اصلاحاتی اساسی در مفاد مربوط به ممنوعیت بهره‌برداری از جنگل‌ها در متن نهایی برنامه هفتم انجام دهیم.

محمودزاده با تاکید بر ضرورت انجام تغییرات اساسی در مفاد زیست‌محیطی متن پیشنهادی برنامه هفتم توسعه توسط مجلس شورای اسلامی گفت: در شرایطی که در دولت‌های گذشته و حتی دولت فعلی شاهد آن بوده‌ایم که موضوع تایید گزارش‌های ارزیابی زیست‌محیطی و اجرا نشدن پروژه‌ها پیش از دریافت مجوزهای محیط‌زیستی لازم اهمیت چندانی نداشته است، حالا دولت سیزدهم در متن پیشنهادی برنامه هفتم، سختگیری‌های قبلی درباره لزوم اجرای پروژه‌ها پس از دریافت مجوز ارزیابی زیست‌محیطی را کنار گذاشته و شرایط را برای اجرای طرح‌های عمرانی بدون تایید گزارش‌های ارزیابی تسهیل کرده است.

البته در دولت‌های گذشته نیز برخی از پروژه‌های کلان و کلیدی کشور از جمله طرح‌های انتقال آب بین حوضه‌ای، سدسازی‌های بزرگ و جاده‌کشی‌های مهم بدون برخورداری از پیوست‌های محیط‌زیستی اجرا شده‌اند.

وی در پایان تصریح کرد: با توجه به ضعف‌های اساسی که همین حالا در موضوع ارزیابی‌های زیست‌محیطی و صدور مجوزهای محیط‌زیستی پروژه‌های عمرانی در کشور وجود دارد، نمایندگان مجلس حتما باید در بررسی لایحه برنامه هفتم، این موضوع را به دقت مورد توجه قرار دهند و متن نهایی برنامه را طوری تصویب کنند که دیگر هیچ دولتی نتواند هیچ‌گونه پروژه عمرانی و توسعه‌ای را بدون تایید گزارش ارزیابی زیست‌محیطی و بررسی پیوست‌های محیط‌زیستی آن پروژه کلنگ‌زنی کند یا به آن بودجه اختصاص دهد.

به این منظور نیز باید مفاد مربوط به تهیه گزارش ارزیابی زیست‌محیطی پیش از اجرای پروژه‌ها در متن نهایی برنامه هفتم نسبت به متن پیشنهادی دولت کاملا سختگیرانه‌تر شود.

یادداشت

راه بقا در عصر مدیریت و رهبری

قربانعلی تنگ شیر
مدرس دانشگاه

امروزه عصر، عصر مدیریت و رهبری است و موفقیت نهادها و سازمان‌ها تا حد زیادی به کارایی و اثربخشی مدیریت بستگی دارد. ساخت نظام آموزشی هر کشوری در برگیرنده مجموعه‌ای از نیازهای سازمان‌های رسمی آن کشور بوده و عملکرد نظام آموزش و پرورش که مدیران آموزشی اداره آن را برعهده دارند نه تنها از نظر پیشرفت اقتصادی اجتماعی مهم است بلکه از نظر تاثیری که بر تحرک شغلی و انتظارات دارد از اهمیت تعیین‌کننده‌ای برخوردار است.

همچنین آموزش و پرورش بهترین وسیله برای ایجاد تغییر ارزش‌ها و رفتارها به شمار رفته و باعث می‌شود افراد به تناسب استعداد و رغبتی که دارند برای انجام خدمات اجتماعی و اقتصادی و کسب مشاغل و در نتیجه آسایش فردی آماده شوند.

از این رو از آغاز قرن اخیر هیچ کشوری بدون توسعه در موسسات آموزشی و مدیران آموزشی تحصیل‌کرده و مجرب مراحل توسعه و پیشرفت را طی نکرده است. همچنین پرورش نیروهای فرهیخته منطبق با ارزش‌های اجتماعی، فرهنگی، دینی و سیاسی جز اهداف کلی آموزش و پرورش در هر جامعه‌ای به شمار می‌رود. در این کشورها برای دستیابی به اهداف و توانایی‌های مدیریت آموزشی از روش‌های متنوعی استفاده می‌شود.

مدیریت آموزش یعنی شناخت روندهای آموزشی در جهت تامین نیازهای پرورش استعدادهای علمی و درخشان جامعه که در نهایت می‌تواند به موارد زیر بینجامد:

-اصلاح و بهبود فرآیند آموزشی
-رسیدن به اهداف کلیه تعلیم و تربیت با استفاده از سیستم مدیریت آموزش
- تشخیص نیازها و حل مشکلات دانش‌پذیران
- ایجاد زمینه‌های مدیریت مشارکتی در هر سازمان آموزشی
- استفاده بهینه از سامانه مدیریت آموزش الکتریکی
-ایجاد زمینه کشف و بروز استعدادهای فراگیران به مدد سیستم مدیریت یادگیری
- شناساندن و تفهیم هدف‌های تعلیم و تربیت به مدرسان و کارکنان مراکز و موسسات آموزشی با آموزش اینترنتی -اصلاح و بهبود آموزش و پرورش از طریق آموزش آنلاین رایگان

برای تحقق موارد یاد شده «مدیریت آموزش» نیازمند مهارت‌های سه‌گانه‌ای که در ۳ بخش فنی، انسانی، ادراکی طبقه‌بندی می‌شوند.

مهارت فنی به معنای دانایی و توانایی در انجام وظایف خاص در رفتار و فعالیت‌ها است.

مهارت انسانی همان ابزاری است که قدرت فعالیت فردی و گروهی با مردم را محقق می‌سازد.

مهارت ادراک نیز توانایی درک پیچیدگی‌های کل سازمان بوده و تصور اینکه همه سازمان‌ها یک سیستم هستند را ایجاد می‌کند.

با توجه به موارد یاد شده در تحقق «مدیریت آموزشی» توجه به یک نکته ضروری است و آن اینکه «مدیریت و رهبری در سیستم‌های آموزشی به یک اندازه و به موازات هم مهم هستند.»

کلام آخر اینکه یک مدیر آموزشی موفق با آگاهی و با اعتمادبه‌نفس، افراد و سازمان‌ها را به سمت اهداف مورد نظر هدایت می‌کند.

درجه

اسامی ساختمان‌های ناایمن پایتخت

پس از اعلام معاون حقوق عامه و پیشگیری از وقوع جرم دادستانی کل کشور مبنی بر عدم منع قانونی انتشار لیست ساختمان‌های ناایمن تهران، اسامی این ساختمان‌ها منتشر شد.

کارشناسان آتش نشانی تهران از ۳۳ هزار ساختمان ناایمن بازدید کردند. ضریب ناایمنی ساختمان‌ها متفاوت است و ۱۲۹ ساختمان پرخطر در تهران وجود داشت که برخی از آنها اقدام به ایمن‌سازی کرده و درحال‌حاضر تعداد این ساختمان به زیر ۱۰۰ عدد رسیده است. مدیرعامل سازمان آتش نشانی شهر تهران نیز چند روز پیش از ارسال لیست ساختمان‌های ناایمن به مراجع قضایی خبر داد. در همین رابطه غلامعباس ترکی معاون حقوق عامه و پیشگیری از وقوع جرم دادستانی کل کشور در گفت‌وگو با ایرنا گفت: انتشار اسامی ساختمان‌های ناایمن در تهران به صورت شفاف و با ذکر موارد ناایمنی از نظر دادستانی منع قانونی ندارد. در ادامه فهرست ساختمان‌های ناایمن که از سوی دادستانی کل در اختیار ایرنا قرار گرفته می‌آید: پاساژ میری ۱، مجتمع تجاری اداری خلیج‌فارس، ساختمان پیروزی، بازارچه سنتی ستارخان، گل افشان، مجتمع خلیج‌فارس ۲، ساختمان هرمزان، مجتمع تجاری یادگار، مجتمع تجاری و پارکینگ توحید، برج بهاران، اداره مالیات غرب تهران و مرکز خرید سپهر، شرکت جار، بیمارستان حضرت رسول اکرم، پاساژ ناهید، اداری و تجاری بم، ساختمان افرا، پاساژ فجر، مجتمع تجاری و مسکونی ولیعصر، برج نگین رضا، انبار نفت شهران، مجتمع تجاری و اداری بوستان، مجتمع فرهنگی، ورزشی و تفریحی ارم و ساختمان جهاد کشاورزی از جمله ساختمان‌های ناایمن در تهران است. بازارچه سنتی ستارخان، بیمارستان حضرت رسول اکرم، انبار نفت شهران، مجتمع تجاری و اداری بوستان، مجتمع فرهنگی، ورزشی و تفریحی ارم، بیمارستان امام خمینی (ره)، بیمارستان لولاگر، پاساژ میلاد قائم، پاساژ مهستان، ساختمان علاء الدین، کارخانه ارج، مجتمع تجاری بام لند، بیمارستان سینا و بیمارستان بوعلی از جمله ساختمان‌های ناایمن در پایتخت محسوب می‌شود مجتمع ونک پارک، ساختمان ذوب آهن، بیمارستان امام خمینی (ره)، پاساژ کویتی‌های انقلاب، ساختمان ابتکار، شرکت بستنی پاک، انبار خانه کارگر، بیمارستان لولاگر، پاساژ میلاد قائم، پاساژ مهستان، مرکز تجاری افرا، ساختمان علاء الدین، سرای وحید، سرای حاج ملاعلی، پاساژ حمام قبله، پاساژ رضوی، پاساژ و سینما اروپا، پاساژ گراند هتل، سرای سید ولی، سرای اتفاق، پاساژ شناسا، پاساژ زورخانه، پاساژ وحدت، پاساژ بلور، سرای باغچه(علی گوله)، سرای رشتی، پاساژ طلازاده، پاساژ صفوی، پاساژ امین، پاساژعلمی، بیمارستان طرفه، بیمارستان سینا و بیمارستان بوعلی نیز از دیگر ساختمان‌های ناایمن در پایتخت محسوب می‌شود. مجتمع‌های تاکسیرانی، مرکز گل شهید محلاتی، بنکداری خوانساری، انبار چای، ساختمان مسکونی امام رضا (ع)، بازار گل امام رضا، شهرک بروجردی، مجتمع مسکونی ابوالفضل، درمانگاه سلیم، پاساژ بهاران، پاکسان، زیره کفش نصیری‌زاده، پاساژ یکتا موسوی، بیمارستان شهدای یافت آباد، بیمارستان فیاض بخش، شرکت تکنو صنایع، خوابگاه دانشگاه شریعتی، خوابگاه دانشگاه شاهد، پاساژ زنجانی، مجتمع ۲۲ بهمن، تالار طوبی، مجتمع مسکونی بهار، مجتمع مسکونی ارکیده، مجتمع ارم، مجتمع مسکونی گلستان، مجتمع مسکونی تجاری امین، مجتمع مسکونی ولیعصر، مجتمع مسکونی رازی، مجتمع مسکونی خاتم الانبیاء، کارخانه ارج، هلدینگ خودکفایی آزادگان، شرکت صنایع نساجی هلال ایران، سازمان اموال تملیکی، مجموعه انبارهای شهید حدادی، مجتمع تجاری بام لند و مجتمع اداری تجاری طوبی هم در ادامه فهرست ساختمان‌های ناایمن قرار دارد.

وظیفه شناسایی این ساختمان‌های ناایمن برعهده شهرداری تهران بوده و این نهاد به دلیل امنیت روانی کسبه و شهروندان و حقوق مالکان ساختمان‌ها وظیفه اعلام اسامی را به نهادهای قضایی سپرده بود.